

කෝවාන එල ලාභිතවයෙන් අම්බා ශාන්තිය කරා.

(සංශෝධිත මුද්‍රණය)

ගම්පහ සිරි සිවලි හිමි

දිමුතු මුද්‍රණාලය

අංක 103/A, නුවර පාර, යක්කල.

දුර: 033-2239662 / 077-8829705

විද්‍යුත් තැපෑල: dimuthupub@yahoo.com

දන්ති පොත් කියවීම සඳහා පිවිසෙන්න.

වෙබ්: www.dhammadanabooks.com

පූජ්‍ය ගම්පහ සිරි සිවලි හිමි.....

**තථාගතජපවේදිනො භික්ඛවෙ ධම්ම විනයො
විවටො විරොචති නො පටිච්ඡන්තො**

තථාගතයන් වහන්සේ අවබෝධ කළ ධර්මය විනය
විවෘත වූ තරමට බබළයි. ප්‍රකට නොවීමෙන්
නොබබළයි.

නමස්කාර පූර්වක පිදීම

ශාන්ති නායක ලොචතුරා අමා මෑණි
බුදුපියාණන් වහන්සේ ලොවට හෙළි කල ආශ්චර්යමත්
පවිත්‍ර ශ්‍රී සද්ධර්මය නිවැරදිව තමා තුළින් අවබෝධ කර
ගැනීම සඳහා මග හෙළිකල සම්බුදු සසුනට නූතනයේ
පහළ වූ අනුබුදු වූ ආයතී මහෝත්තම සම්බුදු පාද
පද්මානුගත සිරි අමතගවේසී ආයතී සමාජයේ
ප්‍රධාන අනුශාසක මහා කම්මට්ටිනාචාර්යාස
අතිපූජ්‍ය

චතුරුගම නන්දසිරි

ආයතී උත්තමයාණන් වහන්සේ ගේ
දෙපා පියුම් වෙත නමස්කාර පූර්වකව පුදමි.

වේථවනාරාමය, ගම්පහ සිරි සිවලි හිමි
කන්නිමහර - චතුරුගම. සම්බුදුපාද පද්මානුගත
2600 සම්බුද්ධත්ව ජයන්ති වර්ෂය වෙනුවෙන් සිරි
අමතගවේසී ආයතී සමාජය
ව්‍යවහාර වර්ෂ
2016. 01. 01
0724471490
0718601245

සෝවාන් ඵල ලාභිත්වයෙන්.....

**ධර්ම දානය පිණිස පූජ්‍ය ගම්පහ සිරි සිවලි හිමියන්ගේ
සංස්කරණයෙන් ප්‍රකාශිත ග්‍රන්ථ**

- * ලෝකය වේගයක් පමණි (2011 ජනවාරි මස)
(නැවත මුද්‍රණය 2012. 04. 10)
- * නිවන් දැකීම සඳහා සිවුවනක් පිරිස කළයුතු බුද්ධ චර්යාව
කුමක්ද? (2011 මැයි මස)
- * බෝසත් ගෞතම දරුවෝ (2012 මාර්තු මස)
- * මේ හවයේ දී නිවන් දැකින්නේ කෙසේ ද? (2012.05.30)
- * ඔබට නිවන් දොර විවර වී ඇත. (2011 සැප්තැම්බර් මස)
(2011 - 12 - 30 නැවත මුද්‍රණය)
- * හව නිරෝධය හෙවත් සසර ගමන නතර කිරීම (2012 ජනවාරි
මස) (2013.07.30 නැවත මුද්‍රණය)
- * නිවනේ වසන්තය ඔබ අඛියස (2013.07.30)
(සංශෝධිත 2වන මුද්‍රණය 2014.09.30)
- * සෝවාන් ඵල ලාභිත්වයෙන් අමාශාන්තිය කරා
(2014.03.30 පලමු මුද්‍රණය)

ගම්පහ සිරි සිවලි හිමි
වේථවනාරාමය,
කන්නිමහර - චතුරුගම
දුර: 072-4471490, 071-8601245
2600 සම්බුද්ධ ජයන්තිය නිමිති කරගෙන ය.
ව්‍යවහාර වර්ෂ 2016.01.01

**සෝවාන් ඵල ලාභිත්වයෙන්
අමා ශාන්තිය කරා ...**

පෙල ගැස්ම

	පිටුව
1. දසුන	01
2. සෝවාන් වීම සඳහා සම්බුද්ධ ශාසනයේ පිරිය යුතු ප්‍රතිපදාවන් නම් කර තිබේද ?	09
3. පංච ශීල ප්‍රතිඥාවෙන් මාර්ගඵල නිර්වාණය ලැබිය හැකි ද ?	15
4. සෝවාන් ඵලස්ථයන් ඇතුලු අධිගම ලාභිත් තමන්ගේ ආයඪී භාවය ප්‍රකාශ කරන්නේ ද ?	21
5. අයඪී මාර්ග දියුණුවට හෝ පිරිහීමට හේතුවන ධර්මතා තිබේද ?	30
6. ධනවත් බව පොහොසත් බව බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙසේ නම් පහදා දෙන්නේද ?	39
7. ආයඪී භාවනා හා අනායඪී භාවනා පහදා දෙන්න.	42
8. සියලුම ආයඪී ඵල සඳහා සීල සූත්‍රයෙන් උපදෙස්	46
9. ආයඪී උපවාදයෙන් මිදීම සඳහා කලයුතු අධිෂ්ඨානය.	61
10. අනිත්‍යානු දර්ශනයෙන්	63

පිටිසුම

“උපතීයති ලොකො අද්ධුවො’ති ඛෝ මහාරාජ, තෙන භගවතා ජානතා, පස්සතා අරහතා සම්මා සම්බුද්ධෙන පටිමො සම්මුද්දෙසො උද්දිට්ඨො යං අහං ඤාතො ච දිස්වා ච සුතො ච අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජතො”

“මහරජ, මම යම් කිසි නිර්දේශයක් දැනගෙන අසාගෙන සාසනයට පැමිණියෙමි. කුමක්ද? ඒ ලෝකයා ජරාමරණය කරා යාම ඒකාන්තයෙන්ම සිදුවේ. මේ පළමු නිර්දේශය සියල්ල දන්නා - සියල්ල දක්නා භාග්‍යවත් අරහත් සම්මා සම්බුදු පියාණන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලදී”

“අත්තාණො, ලොකො අනභිස්සරො’ති ඛො මහාරාජ තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මා සම්බුද්ධෙන දුතියො සම්මුද්දෙසො උද්දිට්ඨො යං අහං ඤාතො ච දිස්වා ච සුතො ච අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජතො”

“මහරජ, යම්කිසි දෙවන නිර්දේශයක් දැනගෙන - දැකගෙන අහගෙන සාසනයට පැමිණියෙමි. කුමක්ද? ඒ ලෝකය කිසිම පිහිටක් පිළිසරණක් නොමැතිව සිටී. කුමන කරුණකින්වත් ඔහුට ඇස්වැසිල්ලක් දෙන්න කිසිවෙක් නැත දෙවන නිර්දේශය භාග්‍යවත්වූ සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්හත් සම්මා සම්බුදු පියාණන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී.”

“අස්සකො ලොකො සබ්බං පභාය ගමනීයන්ති. ඛෝ මහාරාජ තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා

සම්මා සම්බුද්ධෙත තතියෝ සම්මුද්දෙසො උද්දිට්ඨො යං අහං ඤ්ඤා, ච දිස්වා ච සුඤ්ඤා ආගාරස්මා අනාගාරියං පබ්බජ්ඣො”

“මහරජ මම යම් (තෙවන) ධර්ම නිර්දේශයක් දැනගෙන දැකගෙන ආසාගෙන ශාසනයට පැමිණියෙමිද ඒ “ලෝකයේ තමාට අයත් යමක් නැත. හැරපියා යායුතුය” තුන්වන ධර්ම නිර්දේශය භාග්‍යවත් වූ සියල්ල දක්නාවූ අර්හත් වූ ඒ සම්මා සම්බුදු පියාණන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදි.”

“උගණො ලොකො අතිත්තො තණ්හා දාසො’ති බො මහරාජ, තෙන භාග්‍යවතා ජානතා පස්සතා අහරතා සම්මා සම්බුද්ධෙත චතුර්ථො ධම්මුද්දෙසො උද්දිට්ඨො යං අහං ඤ්ඤා ච දිස්වා ච සුඤ්ඤා ච අගාරස්මා අනාගාරියං පබ්බජ්ඣො”

“මහරජ, මම යම්කිසි හතරවන ධර්ම නිර්දේශයක් දැනගෙන දැකගෙන අසාගෙන සාසනයට පැමිණියෙමි ද ඒ ලෝකයා උග්‍යනබවකින් - මදිබවකින් - අතෘප්තිකරව තණ්හාවට දාසයන් බවට පත්වී ඇති බවයි. මේ හතර වන ධර්ම නිර්දේශය භාග්‍යවත් සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නාවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලදි.”

හිමිකම් අනුරා නැත

හිමිකම් අනුරා නැත. දහම් පොතේ සදහන් දහම් කරුණු ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ විසින් දේශිත සූත්‍ර පිටකාදී ග්‍රන්ථ වලින් මෙන්ම වියත් උතුමන්ගේ ඇසුරින් දහම් අසා දරාගෙන පොත පත පරිශීලනය කර ලබා ගත් “අංගමංග” නිධානයකි. සුළු උගත් කමකි. පොඩි දහම් දැනුමකි.

දහම “විවටෝ විරෝචති - නපටිච්චන්තෝ” විවාර්ත වූ තරමට බබලයි. විවෘත නොවූයේ නම් නොබබලයි. “මුඛතෝ ජාතෝ - ධම්ම ජෝ - ධම්ම නිම්මිතෝ” ත්‍රිපිටකයේ අන්තර්ගත උතුම් ධර්මස්කන්ධ බොහෝ ඒවා ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ විසින් දේශිත ශ්‍රී මුඛ පාඨ වේ. “ ශ්‍රී මුඛයෙන් උපන්නේ වෙයි. එහිම ජාතවිය. ධර්මයෙන්ම නිර්මිතය.” සියලු ධර්මය විවෘතව නෙසගවා දේශිතය. කාලාම සූත්‍රයෙන් දේශිත පරිදි සිතීමේ විමසීමේ නිදහස ඇතිව අන්තරාමි නොවී එහෙත් දැනගත් ධර්මය තමාගේ කරගන්නේ නැතිව “ධම්මකථික” සූත්‍රයෙන් පෙන්වා දෙන පරිදි සමාජගත කළ යුතුවේ.

ධර්මය පහුරක් කරගෙන සසරින් එතරවන්න. කරේ තබා ගන්න එපා! “ධර්මයත් අත්හරින්න. මහණෙනි”, “ධම්මොපි වො භික්ඛවේ පහාතබ්බො” ධර්මය කරපින්නාගත්තොත් “අහං” හෙවත් “මම” වර්ධනය වේ.

- ධර්මයේ ප්‍රධාන අභිප්‍රාය * නිහතමානී වීමයි. (මානය නැතිවීම)
- * නිරහංකාර වීමයි. (“අහං” නැතිවීම)
- * රහත් වීමයි. (කෙලෙස් නැසීමයි)

වර්තමානයේ දහමට පටහැනි ක්‍රියාමාගී සමාජගත වී ඇති බව පෙනේ. දහම් පොත පත ප්‍රකාශන මාධ්‍ය

තමාගේ නිර්මාණ බවට පත්කර “හිමිකම් අහුරා ඇත” ඒ අයට “ධම්ම ධේය” යනුවෙන් හෙවත් “දහම් භොරු” බව බුද්ධ භාෂිතයි.

තථාගතයාණන් වහන්සේ සාරාසංඛය කල්ප ලක්ෂයක් පෙරැම් පුරා සය අවුරුද්දක් දුෂ්කර ක්‍රියා කොට ස්වයංභූ ඤාණයෙන් අවබෝධ කරගත් ශ්‍රී සද්ධම්ම සකල ලෝවැසි සත්වයා වෙත මහා කරුණාවෙන් මහා මෙත්‍රියෙන් අබමල් රේණුවක තරම් දෙයක් නොසඟවා ඉතිරි නොකොට ගුරු මුෂ්ටියක් නොමැතිව විවෘතව දේශනා කළහ. (ඒ දහමට වාරණ පනවා නැත.)

සමහර අය “නිවන් මග සඳහා අත් හරින්න” කියමින් ඒ දහම තමාගේ කරගෙන බුද්ධිමය දේපල පනත යටතේ නඩු මගට බැසීමට ද සූදානම්ව සිටිති. මානය වර්ධනය වෙනවා මිස මර්ධනය වන්නේ නැත. නිවීම කෙසේවෙතත් වැනසීම ඇත.

මට දහම් ඇස ලබා දීමට මගහෙලි කළ ලොවිතුරා භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මා සම්බුදු පියාණන් වහන්සේට (සුමේධ තාපසයෝ මෙන) උත්තමාංගය පොලොවේ පතිත කර නමස්කාර කරමි. අවිච්ඡන්තව සම්මා සම්බුදු ශාසනය රැකගෙන පරපුරෙන් පරපුරට ග්‍රන්ථ දුර විදර්ශනා දුර වශයෙන් ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ධම්ම සුරැකිව ගෙන ආ සියලුම ආයතී මහෝත්තම උතුමන්ට දෙවනුව මහ පොලොවේ වැතිර උත්තමාංගය පොලොවේ පතිත කර නමස්කාර කරමි. නමස්කාර වේවා! නමස්කාර වේවා!! නමස්කාර වේවා!!!

ඒ උතුමන්ගෙන් මා ලබාගත් දහම් දැනුම මෙලෙස ඉදිරිපත් කරන අතර එය රිසිසේ පරිහරනය කරන්න. ගබඩා කරගන්න. බෙදා හරින්න. ඒ සඳහා ඒකාන්තයෙන්ම සැදුහැකි ඔබව පූර්ණ අනුමැතියකින් තොරවූ නිදහසක් ඇත. (මේ සටහන පෞද්ගලික මතයකි. කිසිවකු දෝෂ දර්ශනයට ලක්කිරීම සඳහා නොවේ.)

ගම්පහ සිරි සිවලි හිමි.

01. දසුන

සියලුම උත්තමාර්ථයන් - සියලුම උත්කෘෂ්ඨ බලාපොරොත්තු - සියලුම විජයග්‍රහණයන් - සියලුම මිදීම (විමුක්තිය) පුද්ගල සාපේක්ෂතාවය මත හෙවත් කෙනෙකු පදනම් කරගෙන සිදුවීම මානව ක්‍රියාකාරිත්වයේ ස්වභාවයයි. ඒ මහඟු බලාපොරොත්තු ඉටුකිරීමේදී අපෙන් ඉටුවිය යුතු යම් සමාජ මෙහෙවරක් වේ නම් එය සද්භාවයෙන් අවංකවම ඉදිරිපත් කිරීම ක්‍රියාත්මක කිරීම මානව හිතවාදී මනුෂ්‍ය ගුණ ධර්මයක්සේ සැලකුව මනාය.

සෝවාන් ආදී ආයතී එල ලාභිත්වය වර්තමාන සමාජයේ බුද්ධිමතුන් තුළ මෙන්ම සාමාන්‍ය සමාජයේ පුද්ගලයන් තුළ දෝලනය වන නිරාකරණය කරගත යුතු ප්‍රශ්නයක් බවට පත් වී ඇත. ඒ සඳහා පිලිතුරු ලැබුණු අයද සිටිති. පිලිතුරු අපේක්ෂාවෙන් ආයතී මාර්ගයට පිළිපත් අයද සිටිති.

මෑතක් වන තුරුම ‘ආයතී එල’ පිළිබඳ මාතෘකාව හිනාවට ගැරහීමට ලක්වූ ‘උමතු විශ්වාසයක්’ පදනම් වූ ‘පිස්සුවකැයි’ බැහැර කර තිබුණි. මේ පිළිබඳව අන්තගාමී නොවී මැදහත්ව ප්‍රශ්නය නිරාකරණය කර ගැනීම සඳහා බුද්ධි ගෝචර ප්‍රවේශයක් ඇති කර ගත යුතුය.

සම්බුද්ධ ශාසනය නම් මහා පඨයේ ජව සම්පන්නව බල සම්පන්නව නිවන ජය ටැඹකරා දිවයන ධාවකයා යෝග්‍යවචරයාය. ඔහුව ඉක්මයාමට දෙවැන්නෙක් නැත. ජවයෙන්, බලයෙන්, ප්‍රඥාවෙන් පොහොසත් ඒ ‘ඔබව’ දෙවියකුට, බලෙකුට, මාරයෙකුට පැරදවිය නොහැක. නැවැත්විය නොහැක. නිවන හමුවේ ඔබ අන්තිමයාය. පළමුවැන්නා ද ඔබය.

අර්භත් ඵලය ආදිකොට ඇති ලෝකෝත්තර ආයථී ඵලත් ලෝකික පංච අභිඥා අෂ්ඨ සමාපත්ති ඵලත් චිත්ත දියුණුවෙන් මනුෂ්‍ය චිත්ත සන්තානයෙහි පහළ වන්නා වූ අතිශය නිරාමිෂ වූ ද අතිශය නිරවද්‍ය වූ ද ආශ්වාද ජනක, අද්භූත ජනක, ශ්‍රේෂ්ඨ සිතුවිලි සමුදායක අග්‍රගණ්‍ය ඵලය වේ. මන පූර්වාංගම කරගෙන, මන ශ්‍රේෂ්ඨ කරගෙන, මනෝමය සිතක විඤ්ඤාණ ශක්තියේ ක්‍රියාකාරීත්වයයි.

මේ මිහිපිට උසස් මානසිකත්වයක් ඇතිව මනුෂ්‍යයා පහළ වූ වකවානුවේ සිට ඔහු විසින්ම මානසික ඒකාග්‍රතාවයෙන් සිත දියුණු කිරීමෙන් ඇතිකර ගත් ඉහත ලෝකික - ලෝකෝත්තර ඵල හෙවත් ආධ්‍යාත්මික දියුණුව මෙතෙක් ලොව පහළ වූ පහළ වන්නා වූද නවීන විද්‍යාව හමුවේ අනාථ වී නැති අනාථ නොවන පරම උත්කාෂ්ඨ චිත්ත ශක්ති සමුදායකි. මේ චිත්ත ශක්තියට අභියෝගයක් නැත. අතීතයේ වූයේ ද නැත. අනාගතයේ ද අභියෝගයක් නැත්තේමය. චිත්ත ශක්තිය හමුවේ නවීන විද්‍යාව අසරණය. භෞතික දියුණුව ආධ්‍යාත්මික දියුණුව හමුවේ පරාජිත ය.

සත්‍ය අවබෝධ කල උත්තමයාට වඩා සුඛිත මුදිත සැනසුන පුද්ගලයෙක් මේ තුන් ලෝකයේ කොතැනකවත් නැත. බෞද්ධ දර්ශනය හැර ලොව පහළ වූ ආගම් දර්ශන වලින් මිනිසාගේ සදාකාලික විමුක්තිය ලංකර ගත හැක්කේ මරණින් පසුව ය. එහෙත් නව ලෝකෝත්තර ධර්මය හෙවත් අරි අටමග ඵල හා නිවන මේ ජීවිතයේදී ම ලබාගත හැක. වෛතසික දියුණුවේ ශ්‍රේෂ්ඨතම අවස්ථාව අර්භත් ඵලයයි. අවම ඵලය සෝවාන් ඵලයයි. ඒ ආර්ය ඵල ලාභිත්වය ඇති උත්තමයෝ පරිපූර්ණ වෛතසික උපද්‍රව වලින් සදහටම මිදුනෝ වෙති. මානසික ගැටලුවෙන් මිදුනෝ වෙති. පරිපූර්ණ වෛතසික - මානසික සෞඛ්‍යයෙන් යුක්ත වූවෝ වෙති. ඒ ආධ්‍යාත්මික දියුණුවේ උපරිම ඵලය ලොවතුරා සම්මා සම්බුද්ධත්වයයි. සර්වඥතා ඥානයයි.

මේ දිට්ඨිමමවේදනීය සදාකාලික විමුක්තියයි.

ඔබත් මේ හවයේ දී දිට්ඨිමමවේදනීය වශයෙන් නිවීම ඇතිකර ගැනීම සඳහා චිත්ත ධේරුයා ඇතිකර ගන්න. බුද්ධ ධර්මය යනු (බුද්ධ, අවබෝධය - ධර්මය - සත්‍යයයි) සත්‍ය අවබෝධයයි. අසීමිත මිනිස්, හැකියාවන් ඇති මිනිසාට මානසික ශක්තිය පුබුදාගෙන සදාකල්හි විමුක්තිය ලඟාකර දෙන ක්‍රමය හා විධිය උගන්වන ස්වභාව ධර්මය බුදුදහමයි.

මානව හිතවාදී සර්වඥයන් වහන්සේ ඇසට නොපෙනෙන ඉන්ද්‍රිය ගෝචර නොවන සර්වබලධාරී ඊශ්වරයකුට හෝ දෙවියකුට මැවුම්කාරයෙකුට අවිද්‍යා අන්ධකාරයෙහි නිමග්නව තබන විශ්වාසයට වඩා මිනිස් ශක්තියට මිනිස් හැකියාවට මානසික බලයට මුල්තැන දී ඒ බලමිමයෙන් විමුක්තිය ලඟාකර ගන්නා හැටි සක්සුදක් සේ පහදා දුන්න. මේ මානසික ශක්තියේ අගය, මිහිමය හා බලය පෙන්වා දෙන බුදුදහම මෙතෙක් ලොව පහළ වූ ආගම් දර්ශනය අතර, පළමු තැන වැජඹේ. චිත්තන නිදහසේ අගය වටහා දී මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් වලට මුල්තැන දෙන ලොව පළමු දර්ශනය බුදු දහම පමණි. විශ්මිත මිනිස් හැකියා මගින් සමෘද්ධිය ලබාගත හැකිබව බුදුවදනින් මගපෙන්වා ඇති බව බුද්ධිමත් මිනිසා විසින් දැනටමත් අවබෝධ කරගෙන ඇත.

දීඝ නිකායේ 'බුන්ම ජාල' සූත්‍රයේ බුද්ධ කාලීන භාරත සමාජයේ දෘෂ්ටි කෞතුකාගාරයක්ව පැවති බව පැහැදිලි කරයි. එදා මෙදාතුර ලොව පහළ වූ ආගම් දර්ශන අතර බුදුදහම ස්වාධීන අනන්‍යතාවයක් ඇති එකම දර්ශනයකි. අන්‍ය ආගමික නායකයන් සත්වයා ඇතුළු ලෝක ධාතුවක සර්වබලධාරී බුන්මයකු නැතහොත් ඊශ්වරයකු නැතහොත් දෙවියකු විසින් මැවූ බවත්, ඒ ගුප්ත මැවුම්කාර නොපෙනෙන මාපකයාට සියල්ල කල හැකියයි පවසමින් දේව දූතයා හෙවත් පණිවිඩකරුවා ඇඟබේරා ගත්තේ ය.

මේ මැවුම්කාර 'මාපකයා' සම්බන්ධව සොයා බැලීමට භාරා ඇවිස්සීමට අනුගාමිකයන්ට තහනම් ය. ඒවා දේව රහස් ය. දේව වදන් ය. අනුගාමිකයා හක්තිය පදනම් වූ (හක්තිය යනු බියමුසු බවයි) බියමුසු ඇදහිල්ලකට හිරකර මිනිසාගේ ස්වාධීන චිත්තය වූ මානව නිදහස නැති මිත්‍යාදාෂ්ඨිකයන් කර අන්ධ හක්තියන් බවට පත් කර ඇත. ඊනියා ලෝකය හා සත්වයා මැවීමේදී දැක් වූ කරුණු ඓතිහාසික හා ජීව විද්‍යාත්මක කරුණු පදනම් කර පර්යේෂණ කර සොයා බැලීමේ දී මේ මැවුම්කාර දේව නිර්මාණ වාදය නිකමිම හිස් ප්‍රලාපයක් පමණි.

ආදිකාලීන මානවකයා සිතාගෙන සිටියේ සත්වයා සහිත මේ භෞතික ලෝකය මවන ලද්දේ මහා බ්‍රහ්මයා විසින් බවයි. ඒ බ්‍රහ්ම නිර්මාණවාදීන්ගේ සමහරෙක් සිතාගෙන හිටියේ ඊශ්වරයා විසින් බවයි. ඒ ඊශ්වර නිර්මාණ වාදීන්ගේ. තවකෙක් සිතාගෙන සිටියේ දෙවියන් විසින් බවයි ඒ දේව නිර්මාණ වාදීන්ගේ ඒ අතර බහුදේව නිර්මාණ වාදීන්ද බොහෝ විය. බුද්ධියෙන් උසස් අන්ධානුකරණයට නොයන උසස් මානසිකත්වයෙන් හෙබි සත්‍ය ගවේෂකයා මේ නිර්මාණවාද - මැවීම් වාද එක හෙලා ප්‍රතිකෂප කරනු ඇත. නොමේරු මානසිකත්වයෙන් ළදරු මානසිකත්වයෙන් ගෙනහැර දක්වන මේ පලකිරීම් සත්‍ය හා කිසිසේත් සම්බන්ධයක් නැත. බොළඳ ප්‍රකාශ පමණි.

නිර්මාණ වාදීන් ප්‍රකාශකරන පරිදි සර්වබලධාරී වූද සඵතොහද වූද සර්ව සාධාරණ වූ ද අපරිමිත කරුණාවන්ත වූද අපරිමිත දයාවන්ත වූද, අපරිමිත සේනෙහවන්ත වූද මහා බ්‍රහ්මයා හෝ ඊශ්වරයා හෝ මොනායම් වූ දෙවියෙක් හෝ සත්වයා හෝ ලෝකය මැව්වේනම් එහි කිසියම් හෝ වැරද්දක් අඩුලුහුඹුවක් - මදි පුංචි කමක් - අඩුවැඩි බවක් කිසියම් හෝ දොෂයක් - පහත් තුවෂ් බවක් - දීන බවක් - කිසිසේත් විද්‍යාමාන විය නොහැක.

ඉහත දැක්වූ පරිදි සර්වබලධාරී - සර්ව සාධාරණ - සඵතොහද ආදී ගුණාංගයන්ගෙන් හෙබි යයි කියවෙන මෙම මාපකයා (මැවුම්කරු) විසින් මවන ලද මිනිසා කිසිසේත් කුරිරු - අධම - පාපී - නිහින දුර්දන්ත ක්‍රියානොකරනු ඇත මාපකයාටත් අවනත නැති කිසිසේත් යටත් නැති මැවිල්ල මොනායම් හෝ පැත්තකින් සර්වතොහද හෙවත් සියල්ලෙන් පරිපූර්ණ මැවිල්ලක් නොවන බව බුද්ධිමත් ඕනෑම කෙනෙකුට පැහැදිලිය.

දුගී දුප්පත් බවෙන් පීඩිතව ලෙඩින් දුකෙන් වෙලී පැටලී මිරිකි සිටින්නන් අනන්තය, අප්‍රමාණය. අද - ගොළු - බිහිරි - අබ්බගාත සත්වයෝ බොහෝ වෙති. මද බුද්ධිකයන් එමටය. මුළු ජීවිතයම දුක් ගොඩකි. නිවිල්ලක් සැනසිල්ලක් ජේනතෙක්මානේ නැත. මැවුම් කරු මේ සියල්ලටම වගකිව යුතුය. මාපකයා විසින් මවන ලද කියන මේ භෞතික ලෝකයේ විශාල ජල ගැලීම් - නාය යෑම් - ගිනිකඳු පිපිරීම් - භූමිකම්පා - සුනාමි ව්‍යසන ලැව්ගිනි ආදිය එමටය. මවන ලද මිනිසාද ඇතුළු සත්වවර්ගයාම අධා වැලපෙමින් වැලලී යයි. පණ පිටින් වලදා දමයි. අපරිමිත දයාවන්ත කරුණාවන්ත වූ ද මාපකයා කෙසේ නම් මේ ව්‍යසන දිහා බලා සිටින්නේද? මාපකයාටවත් පාලනය කල නොහැකි ලෝකයක හැටි!

සර්ව තොහද මැවිල්ල වූ මිනිසා සත්වයා ජරාවට පත්වේ. මරණය කරා යයි. ලෙඩදුක් පීඩා වල අවසානයක් නැත. බඩට කන්න නැතිව ඉන්න තැනක් නැතිව - ලෙඩට බෙහෙතක් නැතිව - අදින්න ඇදුමක් නැතිව - සාපිපාසා වලින් පීඩිතව දෙවියන් යදිමින් සිටියදී මරණය වැළඳගනී. සිතලෙන් මැරෙයි. උෂ්ණාධික කමින් මියයයි.

අන්ධ විශ්වාස - ඇදහිලි - කන්නලව් - වන්දනාමාන යාඥා කිරීම් - වැදවැටීම් - යැදීම පිදීම පුහු ආටෝප යෙන් යුත් පුදපූජා ගිනිකා ගායනා පිරිසිදු බුදු දහමේ නැත. ඉහත කී සියල්ල බුදු දහමට කිසිසේත් අදාල නොවන වෙනත් ආගමික දර්ශන හා සම්බන්ධ ආවර්ණව පමණි.

බුද්ධියට මුල්තැන දෙන නිසල මනක ප්‍රබුද්ධත්වය ඔප්පත්වන මහාමුනි දර්ශනය ඉහත කී පලිබෝධ වලින් වල්මත්වී නැත. පසු කාලීන ආමිෂය නමින් බුද්ධ ශාසනයට රිංගාගත් දුෂ්ටි මතවාද නිසා - ඇදහිලි ආවතේව නිසා බුද්ධ ශ්‍රවකයා අතරමංවී ඇත. නූතන බුදු දහම හරය වෙනුවට ඔපයට මුල්තැන දී ඇත. නිදහස් වින්තනයට සත්‍ය ගවේෂණයට හක්තිය මරු පහරකි. ඒනිසා අධික්ෂණය, නිරීක්ෂණය, පර්යේෂණයෙන් ප්‍රතිපත්තියෙන් ප්‍රතිවේදයට යායුතුය. ප්‍රත්‍යක්ෂකල යුතුය. වින්තන ශක්තිය අභිබවා කිසිම කිසිම කායික ශක්තියක් භෞතික ශක්තියක් දේව බලයක් කවරාකාරයකින් හෝ හට නොගනී. හිත හදනවා යනු ලෝකය හැදීමයි. දුෂිත සිතකට සියලුම ලෝක ධතුන් ද විනාශ කල හැක ඒ සිතම ලෝකයෙන් එතර වීම සඳහා මහෝපකාරවේ. “වින්තං දන්තං සුඛාවහං” විශ්ව නිර්මාපකයාගේ සියළු ශක්තිය බලරහිත කිරීමේ ශක්තිය වේතනාවට හැකියාව ඇත. ආත්මගරුත්වයක් නැති අනුනගේම උපකාරයම උදව්වම රැකවරණය බලා පොරොත්තුවන ස්වකීය මිනිස් බුද්ධියට නිගාදෙන අනුන්මත තමාගේ යැපීම් ඇතැයි සිතන බෙලහිත ස්වකීයත්වය වටිනාකම නොදත් අභ්‍යන්තර ගුණවගාව පසෙකලා අනුනගේ පහනින් එලිය බලාපොරොත්තු වූන නොයකුත් බලවේග හමුවේ වැද වැටෙන දීනත්වයෙන් අසාධයට ගිය යාඤාවට, කන්තලව්වට, මුල්තැන දෙන මන්ද බුද්ධිකයන්ට බුදු දහම හොද පාඩමකි. කිසිම ආගමක තම ශ්‍රාවකයන්ට අනුගාමිකයන්ට දේවත්වයට බුන්මත්තවයට පත්විය නොහැක. බුදු දහමේ සියලුම ශ්‍රාවකයන්ට තමනට අභිමතය පරිදි බුදුවිය හැක.

අනුගාමිකයා හොද කළ යුත්තේ ශාස්තෘවරයා (දෙවියන්) සතුටු කිරීම සඳහාය. නරක නොකල යුත්තේ දේව උදහසට හසු නොවීම සඳහාය. මේ නිසාවෙන් මිනිසා දමනය කර තියෙන්නේ බුද්ධියෙන් හීන තිරිසනුන් දමනය කරන ක්‍රමයකටය.

බුද්ධියට මුල්තැන දුන් වින්තන හැකියාවට මුල් තැන දුන් ශාන්තිනායකයාණන් වහන්සේ මිනිසාට මගනොමග කියා දුන්නේ සිතෙන් - කයෙන් - වචනයෙන් පවි කලොත් ඔහුගේ පරාජය - පිරිහීම - දුක- සෝකය - සංතාපය සිදුවන බව හේතුඵල දහම පදනම් කරගෙනය. තමාගේ ගැලවීම විමුක්තිය කෙතෙකු වෙත පැවරීම කිසිසේත් බුද්ධිගෝචර නොවේ.

ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ මිනිසා ගේ බුද්ධියට මුල් තැන දෙමින් මේ ‘සංකත’ ලොව හා සත්ත්වයා හේතුවක් පදනම්ව සකස් වී ඇති බව පැහැදිලි කරති.

යෙ ධම්මා හේතුප්පහවා - තේසං හේතුං තථාගතො ආහ තේසං ව යෝ නිරොධෝ - එවං වාදි මහා සමණො

ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ මුලු ලෝකයම (සංඛත) හේතුවක් නිසා හටගත් බව දේශනා කරති. හේතුව නැති කිරීමෙන් ලෝක නිරෝධය කළ හැකිය. මුළු ලෝකයම යනු (රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ) සිතයි. හේතුවක් (අනිත්‍යතාවය හෙවත් වේගය) නිසා හටගත්තේ ය. “සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති යදා පඤ්ඤාය පස්සති” යනුවෙන් වදාළේ ඒ ධර්මතාවයයි. ප්‍රඥා සංවර්ථනික ප්‍රතිපදාවට අනුව ජීවිතය පවත්වා ගතහොත් මේ භවය තුලදීම භව නිරෝධය කළ හැක. ඒ ප්‍රඥා සංවර්ථනික ප්‍රතිපදාව “දුද්ධසෝ” දැකීමට අපහසුයි. අපහසුවෙන් හෝ දැකිය හැකිය. “දුරනුබොධෝ” - අවබෝධ කිරීමට අපහසුයි. අපහසුවෙන් හෝ අවබෝධ කල හැක. “අතක්කාවචරෝ” - තර්කයට හසු නොවේ. “පණ්ඩිත වේදනිසෝ” - පණ්ඩිතයන්ට පමණක් විෂය ගෝචර වේ. “නිපුණෝ” - පරිපූර්ණ නිපුණ භාවයෙන් යුක්තයි. ඉහත කී ධර්මතාවයන්ගෙන් හෙබි ‘ස්වාක්ඛාත’ ධර්මය තථාගතයන් වහන්සේ ලොවට හෙළි කළහ. ඒ මග අප

වැඩිය යුතුය. තථාගතයන් වහන්සේලා මාර්ගය හෙළි කරයි. “තුම්මේහි කිච්චං ආතප්පං අක්ඛානාරෝ තථාගතා.”

ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියා දාමයක් තුළින්මයි විමුක්තිය ලබාගත හැක්කේ. ප්‍රාර්ථනා කිරීමෙන්, යැදීමෙන්, යාඥා කිරීමෙන්, වැඳ වැටීමෙන් කවදාවත් විමුක්තියක්, සහනයක්, සැපතක්, බලාපොරොත්තු විය නොහැක. එය සිහිනයක් පමණි. එය යථාර්ථය නොවේ. යාඥා කිරීම, ප්‍රාර්ථනා කිරීම, යැදීම, අමනෝඥ බෙලහීනයන්ගේ පහත් ක්‍රියාවක් පමණි. බුද්ධියට නිගා කිරීමකි.

අත්තාහිඅත්තනො නාටො - කෝහි නාටො පරොසියා

අත්තනාව සුදත්තෙන - නාථං ලහති දුල්ලහං
තමාට තමා පිහිටිය. වෙන කෙනෙකුගේ (දෙවියකුගේ ශාස්තෘවරයකු) පිහිටක් කොයින්ද ? තමා විසින් දමනය කරන ලද සිත තමාට ලොච්ඡුරු සැප ඇති කරවයි. සසර ගමන නතර කරයි.

අත්තනාව කතං පාපං - අත්තනා සංකිලිස්සති

අත්තනා අකතං පාපං - අත්තනාව විසුජ්ඣති

සුද්ධි විසුද්ධි පච්චත්තං - නාඤ්ඤමඤ්ඤෙ විසෝධයෙ

තමාගේ සිතේ පිරිසිදු බවට හෝ අපිරිසිදු බවට තමාම වග කිව යුතුය. (තමා කල අකුසලය තමාව අපිරිසිදු කරයි) තමාට හැර පරිබාහිර ලෝකයේ දෙවියෙකුට බ්‍රහ්මයකුට පිරිසිදු බව, අපිරිසිදු බව කල නොහැක. ප්‍රඥාවන්තයන් ට මිසක් අනුවන අයට මේ බව නොවැටහෙයි. අවිද්‍යා අන්ධකාරයෙන් අඳුරෙන් අඳුරට මේ අය ගමන්කර ලබාගත් උතුම් මනුෂ්‍ය භාවය නිසීමට යොමු නොකිරීමේ ආදීනවයෙන් අපාගත වේ. සදාකාලික විමුක්ති මාර්ගය ඇත්තේ බුදු සසුනේ පමණි. කිසිම ආගමක දහමක මේ සැනසීම නැත.

ගම්පහ සිරි සිවලි හිමි.

2. සෝවාන් විම සඳහා සම්බුද්ධ ශාසනයේ පිරියයුතු ප්‍රතිපදාවක් නම් කර තිබේද ?

අර්භත් ඵලය ආදි කොට ඇති සියලුම ආර්යඵල ලාභිත්වය සඳහා ක්‍රියාත්මක කලයුතු ශික්ෂණයක් ප්‍රතිපදාවක් ඇත. (අනුපුබ්බ ශික්ඛා, අනුපුබ්බ කිරියා, අනුපුබ්බ පටිපදා) ඒ ධර්මතා සත්තිස් බෝධිපාක්ෂික ධර්ම වශයෙන් විචරණය කර ඇත. ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ විසින් විත්ත පාරිශුද්ධි භාවය ඇති කර ගැනීම සඳහා මුලින්ම දේශිත දහම මහා සතිපට්ඨාන දේශනාවයි. එහි දේශිත සතර සතිපට්ඨාන ප්‍රධාන කොට ඇති බෝධිපාක්ෂික ධර්ම මෙසේ පෙල ගස්වා ඇත.

1. සතර සතිපට්ඨාන	4
2. සතර සාද්ධිපාද	4
3. සතර සමාග්පදාන වියඪී	4
4. පංච ඉන්ද්‍රිය ධර්ම	5
5. පංච බල ධර්ම	5
6. සප්ත බොජ්ඣංග ධර්ම	7
7. ආයඪී අෂ්ඨාංගික මාර්ග ධර්ම	8
	<u>37</u>

මේ බෝධිපාක්ෂික ධර්ම එකිනෙකට පරිබද්ධය, වෙන්කල නොහැක. සාමූහිකත්වයක් පදනම්ව වැඩේ. යෝගාවචරයා එක බෝධි පාක්ෂික ධර්මතාවයක් තමාතුල වඩවා ගන්නා විට ඉතිරි සියල්ලම හෝ කිහිපයක් වැඩෙන අතර නිර්වාණයම ඉලක්ක කරගෙනම වැඩීම සිදුවේ. මේ බව උදාහරණයක් වශයෙන් පංච ඉන්ද්‍රිය ධර්මතා විග්‍රහකර බැලීමේදී පසක් වනු ඇත.

ඉන්ද්‍රිය ධර්ම වල පළමුව සඳහන් වන්නේ සද්ධා ඉන්ද්‍රියයි. ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ ඒ ධර්මතාවය පැහැදිලි කරන්නේ මෙසේය.

“කඝු ව හික්ඛවේ සද්ධිඤ්ඤියං දට්ඨබ්බං? චතුසු සොත්තපත්ති අංගේසු.”

මහණෙනි, සද්ධා ඉන්ද්‍රිය ධර්මතාවේ බලය දකින්නේ කෙසේද? සතර සෝත්තපත්ති අංග වලදීය. සතර සෝත්තපත්ති අංග වැඩීමම සිදුවිය යුතුය. තමා තුල සද්ධාව ඇති වීම සඳහා සතර සෝත්තපත්ති අංග මෙසේය.

1. බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො අරිය සාවකො
2. ධම්මේ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො අරිය සාවකො
3. සංසෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො අරිය සාවකො
4. අරිය කන්ත සීලෙන සමන්තාගතො අරිය සාවකො

පළමු සෝත්තපත්ති අංගය වූ “බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසා දෙන සමන්තාගතො අරිය සාවකො නියරයංවා තිරච්ඡානයෝනිංවා පෙත්ති විසයංවා උප්පජ්ජස්සතිති තේතං යානං විජ්ජති”

බුදුගුණ දැන පැහැදීම ඇති කරගත් “ආයඪී ශ්‍රාවකයා” නියරට හෝ තිරිසන් ගතියට හෝ ප්‍රේත ලෝකයට යන්නේ නැත. බුදුගුණ කෙසේ හෝ ඇතිකර ගත හොත් ආයඪී ශ්‍රාවකත්වය ලැබේ. එසේම සතර අපාගත වීම කිසිසේත් සිදු නොවේ. බුද්ධ ශ්‍රාවක හෙවත් ආයඪී ශ්‍රාවක බව ලැබීම මිනිසෙක් වශයෙන් ලැබිය හැකි අති ශ්‍රේෂ්ඨ ප්‍රතිලාභයකි. එසේ වන්නේ ඔහුට කවරදාවත් අපාගත නොවීම මෙන්ම හව හතක් ඇතුලත නිර්වාණ ධර්මතාවය ඒකාන්ත වශයෙන් ලැබීමත් සහතික නිසයි. “බුද්ධ” යනු චතුරායඪී සත්‍යයයි. “බොධිං වුවච්චි චතුසු අරිය සච්චේසු ඤාණං” බුද්ධ යනු චතුරායඪී සත්‍ය අවබෝධයයි. එනම්, දුක්ඛ සමුදය - නිරෝධය - මාර්ග හතරයි. මේ හතර අවබෝධ කරගන්නේ සත්වයා සම්බන්ධ කරගෙනය හෙවත් ලෝකය ඇසුරු කරගෙනය. (ලෝකය යනු සිත හා කය ඇති සත්වයාය.) සම්මා දිට්ඨිය ඇති මනුෂ්‍යයෙක් වශයෙන් උපන් අප ඉහත කී ප්‍රතිලාභය ලැබීමට බුදු ගුණ භාවනාව කල යුතුමය. මේ ආනිශංසය දහම් ගුණ දැන පැහැදීමටත් සඟ ගුණ දැන පැහැදීමටත් අදාළය. බුදුන් - දහම් - සඟුන් වෙන්කල නොහැක. “බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදය” හෙවත් බුදු ගුණ පහත දැක්වෙන අයුරින් අවස්ථා තුනක් දැක්විය හැක.

1. බුදුගුණ ගායනාව (ආමීසය)
2. බුදුගුණ සිහිකිරීම (බුද්ධානුස්සති - ආමීසය)
3. බුදුගුණ ඇතිකර ගෙන වඩවා ගැනීම. (ප්‍රතිපත්ති)

මෙයින් අවසානයට සඳහන් කළ “ බුදුගුණ ඇතිකර වඩවා ගැනීම” ප්‍රතිපත්ති පූජාවට අදාළවන අතරම නිවන් දැකිය හැක්කේද එම භාවනාවෙන් පමණි. බුදුගුණ වල ගණනක් ප්‍රමාණයක් නැත. අනන්තයි. නව අරහාදී බුදුගුණ බුද්ධ භාෂිතයයි. ඒ නව ගුණ නවයෙන් අප විසින් වැඩිය යුතු මෙන්ම වඩාත් පහසු වෙන් වැඩිය හැකි ගුණය වන්නේ “ලෝකවිදු” බුදුගුණයයි. නිවන් දැකීමටත්

පුඵවන්. ඒ සඳහා සතර සතිපට්ඨානය නිර්දේශිතයි. බෝධි පාක්‍ෂික ධර්මවල පළමුවෙන් සඳහන් වේ.

“ඉමස්මිං යෙව ඛ්‍යාමමත්තෙ කලෙවරේ ස සඤ්ඤිමිති ස මනකෙ ලෝකංව පඤ්ඤපේමි” මේ බලයක් පමණ විඤ්ඤාණය සහිත මානසික ක්‍රියාකාරිත්වය ඇති කයට ‘ලෝකය’ යනුවෙන් නම් කරමි. එසේ නම් සතර සතිපට්ඨානයෙහි සඳහන්

1. කායානු පස්සනාව
2. වේදනානු පස්සනාව
3. චිත්තානු පස්සනාව
4. ධම්මානු පස්සනාව

හතර ක්‍රමානුකූලව ධර්මානුකූලව අවබෝධය සඳහා වැඩිම බුදුගුණ දහම් ගුණ සඟ ගුණ දූත පැහැදීම සඳහා ඉවහල් වේ. ඒකායන නිවන් මාර්ගය සතර සතිපට්ඨානය යි.

ඊළඟට සඳහන් වෙන්නේ අරියකන්ත සීලයයි. “අරියකන්ත සීලෙහි සමන්තාගතො අරිය සාවකො නිරයංවා තිරච්චාන යෝනිං වා පෙත්ති විසයංවා උප්පජ්ජස්සතිති නෙතං ධානං විජ්ජති ” අරිය කාන්ත සීලයෙ පිහිටි ආයඝී ශ්‍රාවකයා සතර අපාගත නොවේ. පංසිල් - අටසිල් - දසසිල් ලෞකික සිල් වේ. එය නිවනට මග නොවේ. සියලු පව් අත් හැරීම කුසල් වැඩිමත් අරියකාන්ත සීලයම වේ.

සබ්බ පාපස්ස අකරණං
 කුසලස්ස උපසම්පදා
 සචිත්ත පරියෝදපනං
 ඒතං බුද්ධානුසාසනං

ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ මේ දේශනාවෙන් අපට දෙන උපදේශය නම් “සම්බුද්ධ අනුසාසනාව” යනු සිත පිරිසිදු කිරීම සඳහා සියලු කුසල් වඩන්න. සියලු පව් අත්හරින්න. මේ සීලය තමා තුළ

වඩවා ගැනීමෙන් සත්තිස් බෝධිපාක්‍ෂික ධර්මවල සඳහන් “සතර සම්මාග් ප්‍රදාන වියඝී” වැඩිම නිතැතින්ම සිදු වේ.

1. උපන් කුසල් දියුණු කිරීම සඳහා උත්සාහ කිරීම
2. නූපන් කුසල් ඇති කිරීම සඳහා උත්සාහ කිරීම
3. උපන් අකුසල් නැති කිරීමට උත්සාහ කිරීම
4. නූපන් අකුසල් නිපදවීම සඳහා උත්සාහ කිරීම

ඉහත පෙල ගැස්වීම ධර්මානුකූලව විමසා බැලීමේදී සියලුම බෝධිපාක්‍ෂික ධර්ම එකට පරිබද්ධව වැඩෙන බව පැහැදිලිය. “වීරිය” බෝධිපාක්‍ෂික ධර්මතාවය සතර සාද්ධි පාද හි - පංච ඉන්ද්‍රිය හි පංච බල හි සජ්ත බොජ්ඣංග හි සතර සම්මාග් ප්‍රදාන වීර්යා යන ධර්මතා සියල්ලෙහිම සඳහන්ය. “සතිය” බෝධිපාක්‍ෂික ධර්මතාව පංච ඉන්ද්‍රිය වල ද පංච බල ධර්මවල ද සජ්ත බොජ්ඣංග වලද ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයෙහි ද සඳහන් වේ.

සත්තිස් බෝධිපාක්‍ෂික ධර්ම සඳහන් වගුව හොඳින් පරීක්‍ෂා කර බලන්න. ඉදිරිපත් කරන ලද ධර්ම විචරණය අනුව ඒ ඒ බෝධි පාක්‍ෂික ධර්ම එකිනෙකට සම්බන්ධතාවය පදනම්ව වැඩෙන බව පෙනේ. වෙන වෙනම වැඩිමත් සිදු නොවේ. සියල්ලම නිර්වාණය ඉලක්ක කර වැඩිම දියුණුව වේ.

නිවන් දැකීමේ ශාසනික ප්‍රතිපදාව බෝධි පාක්‍ෂික ධර්ම වැඩීමයි.

3. පංචශීල ප්‍රතිශ්‍රාවෙන් මාර්ගඵල නිර්වාණය ලැබිය හැකිද ?

සම්බුද්ධ ශාසනයක් පහල වූ කාලයක පමණක් දැකිය හැකි සීලය, ලෝකෝත්තර සීලයයි. අබුද්ධෝත්පාද කාලවල හෙවත් බුද්ධ ශුන්‍ය කාලවලදී මෙන්ම

බුද්ධෝත්පාද කාලවල පාඨග්ජන සමාජයේ දැකිය හැකි සීලය ලෝකික සීලයයි.

ඒ නිසා පංචශීල ප්‍රතිපදාවෙන් හෙවත් ලෝකික සීලයෙන් නිවන් දැකීමට මගඵල ලැබීමට නොහැක. එසේම අට පව් අත්හැරීම, දස පව් අත්හැරීමත් ලෝකික සීලයට අයත්ය.

අධිශීල සංඛ්‍යාත ලෝකෝත්තර සීලයෙන්මයි මාර්ගඵල අවබෝධ කල හැක්කේ. සීලය වනාහි ලෝකික - ලෝකෝත්තර වශයෙන් දෙකොටසකි. “ලෝකීය සීලං සීලමේව ලොකුත්තරං අධිසීලං” ලෝකික සෑප සඳහා රකින සීලය, ලෝකික සීලයයි. (ලෝකීය සීලං සීලමේව) ලෝකෝත්තර නිර්වාණ ධර්ම සඳහා රකින සීලය ලෝකෝත්තර සීලයයි. (ලොකුත්තරං අධිසීලං)

ලෝක + ඉක ලෝකික යනු දිව්‍ය-මනුෂ්‍ය ලෝකවලට අයත් දිව්‍ය සම්පත් මනුෂ්‍ය සම්පත් බලාපොරොත්තුවෙන් රකින සීලය ලෝකික සීලය නම් වේ. එම සීලයෙන් කිසිසේත් ලෝකෝත්තර සෝවාන් ආදී ලෝකෝත්තර ආයතී ඵල සාධනය විය නොහැක. “අඤ්ඤා ලාභු පනිසා - අඤ්ඤා නිබ්බාණ ගාමිනී” නිවන් මඟ එක පැත්තක් - ලෝකික සෑප ලබන මඟ තව පැත්තක්. ලෝකික සීලය තුළ තණ්හාව - මාන්තක්කාර කම - මිත්‍යා දෘෂ්ටිය ඇත. දිව්‍ය - මනුෂ්‍ය සෑප බලාපොරොත්තුව තණ්හාවයි. සෑපයට කැදරකමයි. මාන්තක්කාර කම යනු තමා උසස්කොට (සීලයෙන්) අනුන් පහත් කොට සැලකීමයි. අත්තුක්බංසනය - පරමිහනය නො අඩුව ඇත. අත්තුක්බංසනය යනු තමා උසස් කොට සැලකීමයි. මේවා ක්ලේෂ වෛතසිකයි. තමාට වඩා සිල්වතෙක් නැත. අනුන් දුස්සීලයි. මම දස සීලයම ආරක්‍ෂා කරනවා. මම අනාගාරික ආච්චමක දස සිල් ආරක්‍ෂා කරන්නෙක්. අනිකුත් අය අටසිල් පංසිල් පමණක් රකින අයයි. සීලයෙන් මට වඩා ඒ අය පහත්ය සිතීමයි. මිත්‍යා දෘෂ්ටිය යනු වැරදි දැකීම හෙවත් වැරදි අවබෝධයයි. එනම් දිව්‍ය

සෑප තාවකාලිකයි. මනුෂ්‍ය සෑප තාවකාලිකයි. සදාකාලික නොවේ. විනාශවන සුලුයි. එබඳු තාවකාලික - විනාශවන - සෝකාන්තයකින් දුක්ඛාන්තයකින් කෙලවර වන දිව්‍ය මනුෂ්‍ය සෑප, සෑපයයි ගැනීම මිත්‍යා දෘෂ්ටියයි. මේ නිසා ලෝකික සෑප ප්‍රාර්ථනා කර ගෙන රකින මිත්‍යා දෘෂ්ටියෙන් යුත් සීලයකි. වැරදි අවබෝධයි. සෑප බලාපොරොත්තුව යන තණ්හාවයි. අකුසල් මිස කුසල් නොවේ.

දුකට, අඳුරට, දුගතියට යොමු කරයි. මානය අකුසලයකි. දුකට අඳුරට දුගතියට යොමු කරයි. තණ්හාව මාන්තක්කාර කම මිත්‍යා දෘෂ්ටියක් මිස, සම්මා දිට්ඨිය නොවේ. එසේ නම් ලෝකික සීලයෙන් නිවන් දැකිය හැකි ද? කෙසේවත් බැරිය.

ලෝකික දිව්‍ය, මනුෂ්‍ය සම්පත් බුද්ධාදී උතුමන් අසුරු ගහන මොහොතක්වත් වර්ණනා කරන්නේ නැත. “අව්ජරා සංඝාත භික්ඛවේ භවං නවණ්ණේමි” මහණෙනි, අසුරු ගහන මොහොතක්වත් මම භවය වර්ණනා නොකරමි. හේතුව ඒ දිව්‍ය, මනුෂ්‍ය ලෝකවල පුහුදුන් සත්වයන්ගේ සිත රාග, දෝෂ, මෝහා දී මහා අකුසල ගිනි වලින් නිතරම ගිනිබත් වී ඇති නිසාය. එසේ නම් ලෝකය තුළ සම්පත් ඇතැයි, ඒවා ලබා ගැනීම සඳහාම ලෝකික සිල් රකින අය බුද්ධිමතුන් විය හැකි ද? බෞද්ධයෝ විය හැකි ද? වැරදි දෘෂ්ටියක් ගත්තේ මිත්‍යාදෘෂ්ටිකයෝ වෙති. මාරපාක්‍ෂිකයෝ ය. “යත්ථ සීලං තඤ්ඤා” යම් තැනක සීලයක් වේ නම් එතැන ප්‍රඥාව තිබිය යුතුමය. හරි දැකීමක් තිබිය යුතුය. හරි දැකීමක් ඇත්තේ බුද්ධිමතුන් තුළය. බෞද්ධයා තුළය.

ඊලඟට ලෝකෝත්තර සීලය යනු බුද්ධානු මතයට අනුව පැහැදිලි කර ගනිමු. බෞද්ධයන් විසින් බුද්ධිමතුන් විසින් රැකිය යුතු සීලය කුමක් ද?

“යනො බෝ ආවුසෝ අරිය සාවකෝ අකුසලංව පජානාති. අකුසල මූලංව පජානාති. කුසලංව පජානාති. කුසල මූලංව පජානාති. එත්තාවතානු බෝ ආවුසෝ අරිය සාවකෝ සම්මා දිට්ඨි භොති. උජුගතස්ස දිට්ඨි ධම්මේ අවේච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මං.”

සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේගේ ඉහත සඳහන් දේශනා පාඨයෙන් පැහැදිලි කරන්නේ “ලෝකෝත්තර සීලයේ යථාර්ථයයි.

“ ඇවැත්නි, ආයතී ශ්‍රාවකයා අකුසලය මනාව දකිනවා. අකුසල මූලය (ලෝභ - දෝෂ - මෝහ) මනාව දකිනවා. නැවත කුශලයක් මනාව දකිනවා. කුශල මූලයක් (අලෝභ - අදෝෂ - අමෝහ) මනාව දකිනවා. මේ පැතිකඩ දෙක බුද්ධිමත්ව හරියට දැකීම සම්මා දිට්ඨිය වන්නේ. ඔහුගේ දැකීම සෘජු වේ. දහමේ ගුණ දැන පැහැදේ. දහම දැන සද්ධර්මයට ඇතුලු වීමෙන් ආයතී ශ්‍රාවකයෙක් බවට පත් වේ. පටිච්ච සමුප්පාදයට අනුව සම්බුදු දර්ශනයේ සිට ඉහත දක්වූ සැරියුත් මහරහතන් උතුමන්ගේ ප්‍රකාශය අනුව සියලු පව් අත් හැරීමත් සියලු කුසල් වැඩිමත් බුදු සවිචන් විසින් කල යුතුය.

සමාජගත පුද්ගලයා නිතරම භූමි දෙකකින් එකක වාසය කරයි. එනම් කුසල භූමිය හෝ අකුසල භූමියයි. ඒ නිසාම දුක, සැප, හොඳ, නරක, පිරිහීම, දියුණුව, සතුට අසතුට, සුගතිය දුගතිය නම් හොඳ ඵල හා නරක ඵල ලැබෙනු ඇත.

- * පිරිහීමට හේතුව අසද්ධර්මයයි.
- * දියුණුවට හේතුව සද්ධර්මයයි
- * අකුසල මූල නිසා දුගතියාමී වේ
- * කුසල මූල නිසා සුගතිය ගාමී වේ

අකුසල මූල (ලෝභ - දෝෂ - මෝහ) හටගන්නේ සිත කුළය. ඒ වෛතසික හටගත් විගසම හිත දූෂිත වේ. දූෂිත මනසකින් කරන- කියන- හිතන සෑම

දුක කරා ඇදී යන්නා වූ පාප කර්ම බවට පත් වේ.

“ පදුට්ඨෙත මනසා භාසතිවා කරොතිවා තනොනං දුක්ඛ මං චේති වක්කංව වහතො පදං ”

මේ දුගති ගාමී බව මෙලොව වශයෙන් ද පරලොව වශයෙන් ද සිදුවන බව බුද්ධිමතුන් දකිනවා.

දු + ගති - දුගති - දුකට පත්වීමයි. ලෝභ - දෝෂ - මෝහ අකුසල වෛතසික හිතකුල හටගන්නවාත් සමග සිත දූෂිත වී ලේ ධාතුව අපිරිසිදු බවට පත් වේ. රාගයෙන් ගිනිගත් ලේ ධාතුව ශරීරය පුරා ගමන් කරන කොට මුලු ගතම වෙච්චා එහි ක්‍රියාකාරිත්වය මඟින් මහා භයානක අපරාධ කරයි. හිත ගිනිගත් අය දුදරුවෝ - දෙමාපියෝ - නෑදෑයෝ - සහෝදර සහෝදරියන් නොහඳුනයි. අත දරුවන් හට පවා කාමාපරාධ කර මරා දමයි. “නඤ්ච රාග සමෝ අග්ගි” ලෝකයේ ඇති භයානකම ගින්න රාගයයි. රාග ගින්න හටගන්න කොටම අධමයෙක් - පාපකාරයෙක් - පවිකාරයෙක් බවට පත්කරයි. ඒ ගින්න තුළ සතුටක් - සැපක් - සැනසිල්ලක් නැත. දුකම පමණි.

“ද්වේෂ” දෙවැනි ගින්නයි “නඤ්ච දෝස සමො ඛලී” ද්වේෂ හා සමාන අපරාධයක් නැත. කාමාපරාධ මෙන්ම ද්වේෂාපරාධ වලද අඩුවක් මේ සමාජය තුල නැත. ද්වේෂයෙන් ගිනිගත් හිතට නොකල හැකි අපරාධයක් නැත. දෙමාපියන් මරයි. සහෝදර සහෝදරියන් මරයි. දරුවන් මරයි - යහළු මිත්‍ර නෑදෑයින් මරයි. මේවා කරන්නේ සතුටකින් නොවේ. දෙමාපියන් අඹුදරුවන්ට සහෝදරාදීන්ට නානාවිධ වධහිංසා පමුණුවයි. වටිනා දේපල කඩාබිඳ දමා කුඩුපට්ටම් කර ගිනි තියයි. ද්වේෂ නැමති ගින්න හටගත් අවස්ථාවකයි. “පදුට්ඨෙත මනසා භාසතිවා කරොතිවා තනොනං දුක්ඛ මංචේති වක්කංව වහතො පදං” දූෂිත මනසකින් තුන් දොරින් කල අකුසල විපාක රිය සක ගොනා පසුපස දුක්

දෙමින් ගමන් කරන්නා සේ දුකින් දුකට පත් කරයි.

මෝහය ඊළඟ අකුසලයයි. අනවබෝධයයි. අවිද්‍යාවයි. පින් පව හරිනැටි නොදැනීමයි. බුදුගුණ - දහම්ගුණ - සඟ ගුණ නොදැනීමයි.

ඉහත ආකාරයට ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ පරිභානියට හේතුවක් දියුණුවට හේතුවක් සහේතුවක් පැහැදිලි කරදෙති. මේ පැහැදිලි කිරීම තේරුම් ගන්නා බුද්ධිමත් ආයතී ශ්‍රාවකයා තමන් පිරිහීමට අකමැති නිසා සියලු පව් අත් හැරීමට තීරණය කරනවා. දියුණුවට කැමති නිසා කුසල් වැඩීමට තීරණය කරනවා. මේ තීරණය හරි දැකීම හෙවත් සම්මා දිට්ඨිය පදනම්ව ගත් නිසා කිසිලෙසින් වෙනස් කිරීමක් ඔහු අතින් සිදු වන්නේ නැත.

“සබ්බ පාපස්ස අකරණං
කුසලස්ස උප සම්පදා
සචිත්ත පරියෝ දපනං
එතං බුද්ධාන ශාසනං”

බුද්ධානුශාසනාවට අනුව සිත පිරිසිදු කර නිවන් දැකීමට සියලු පව් අත්හරින්න - කුසල් වඩන්න. එයයි පාරමිතා සීලය වන්නේ. ලෝකෝත්තර සීලය වන්නේ. අරියකාන්ත සීලය වන්නේ. උත්තම සීලය වන්නේ. අධි සීලයවන්නේ කෝටියක් සංවර සීලයවන්නේ

“අරියකන්ත සීලෙහි සමන්නා ගතො අරිය සාවකො නිරයංවා නිරච්චාන යොනිංවා පෙත්ති විසයංවා උප්පජ්ජස්සතිති නෙතං ධානං විජ්ජති”

අරියකාන්ත සීලය ඇති ආයතී ශ්‍රාවකයා නිරයටවත් තිරිසන් යෝනියටවත් පෙත්ති විසයටවත් කිසිම ලෙසකින් පැමිණෙන්නේ නැත. ඉහත දැක්වූ පරිදි සියලු පව් අත්හරින්නා වූද සියලු කුසල් වඩන්නා වූද අය “ආයතී ශ්‍රාවකයා” බවට පත්වේ. පස් පව් අත්හරින්නා වූද

අටපව් අත්හරින්නා වූද දසපව් අත්හරින්නා වූද අය ලෞකික සිල්වතුන් හෙවත් පෘථග්ජන සිල්වතුන් වන්නේය.

එසේ නම් පුහුදුන් බවෙන් අත් මිදීම සඳහා ද අරිය සව්වෙක් ව නිවන් දැකීම සඳහා ද ගතයුතු එකම සීලය පාරමිතා සංඛ්‍යාත ලෝකෝත්තර අධි සීලයයි. මේ තීරණ ගන්නා ශ්‍රාවකයා

උපන් කුසල් දියුණු කිරීමටත්
නූපන් කුසල් ඇති කිරීමටත්
උපන් අකුසල් දුරුකිරීමටත්
නූපන් අකුසල් නූපදවීමටත් යන සත්තිස්

බෝධිපාක්ෂික ධර්මඵල සඳහන් වන සතර සමාග්ප්‍රදාන වඩන්නෙක් බවට පත්වේ. බෝධිපාක්ෂික ධර්ම වඩන්නේ පෘථග්ජන අය නොවේ. ආයතී ශ්‍රාවකයන් පමණි. ආයතී ශ්‍රාවකයා කවදාවත් අපාගත නොවේ. පංචශීල ප්‍රතිපදාවෙහි සියලු පව් අත්හැරීමක් නැත. පහ පමණි. පව් පහක් පමණක් අත්හැර නිවන් දැකිය නොහැක. “සබ්බ පාපස්ස අකරණං” නිවන් දකින්න, පාරමිතා සීලයෙහි පිහිටන්න.

4. සෝවාන් ඵලස්ථයන් ඇතුලු අධිගම ලාභීන් තමන්ගේ ආර්ය භාවය ප්‍රකාශ කරන්නේද ?

බොහෝ දෙනෙකුගේ මතය වී ඇත්තේ ආයතීන් වහන්සේලා තම අධිගම ලාභීත්වය කෙසේවත් හඟවන්නේ නැති බවයි. එහෙත් මේ කරුණ සුහු හා ගැලපෙනවාද විනය හා සැසඳෙනවා ද යන්න බුද්ධිමත්ව මැදහත්ව විමසිය යුතුයි.

“ නෙව අභිනන්දි තබ්බං
නෙව පටික්කොසි තබ්බං
සුත්තේ ඕතාචේ තබ්බානි
විනයේ සංදස්සෙ තබ්බානි ”

එක පාරට පිළිගන්නත් එපා. එකපාරටම

ප්‍රතිකේෂප කරන්නන් එපා.

බුද්ධ දේශනාව අනුව අධිගමනය ලෝකයාට ප්‍රකාශිත වන අවස්ථා හතරකි.

1. උම්මාද චිත්ත වික්ඛේපය විකේෂිත මානසික තත්වයෙන් හෙවත් උමතු වෙන් තමා ළඟ නැති ආර්යය භාවය ප්‍රකාශ කිරීම.
2. පාපිච්ඡෝ ඉච්ඡාපගතො පට්ටු අදහසින් ලාභ සත්කාර තමාවෙත ගෙන්වා ගැනීම සඳහා නැති ආයච්ඡි භාවයක් ප්‍රකාශ කිරීම.
3. මන්දන්තා මෝමුහන්තා තමා අධිගම ලාභිත්වයට පත් වූනායයි වැරදි දෘෂ්ටිගතව නැති ආයච්ඡි භාවය ප්‍රකාශ කිරීම.
4. සම්මදේව තමා ලබාගත් උත්තම ආයච්ඡි භාවය මහා කරුණාවෙන් මහා මෙමති යෙන් තවත් කෙනෙකුට ලබාදීමේ අදිටනින් ප්‍රකාශ කිරීම.

මේ කරුණු හතරින් මුලින් සඳහන් තුන හැර අවසානයට සඳහන් කරුණට අවධානය යොමු කරවමු.

මේ ලෝකයට පහල වූ අති ශ්‍රේෂ්ඨ උත්තම අධිගමලාභී මහෝත්තමයාණන් වහන්සේ ශාන්ති නායක බුදු පියාණන් වහන්සේය. උත්වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ “ බුද්ධත්වය ” නම් අති ශ්‍රේෂ්ඨ අධිගමලාභිත්වය පළමුව මිනිසෙකුට වශයෙන් ප්‍රකට කළේ “ උපක ආච්චකයා ” ය.

නමේ ආචරියො අඤ්චි
සද්ධිසෝ මෙ න විජ්ජති
සදේවකස්මිං ලොකස්මිං
නඤ්චි මෙ පටිපුග්ගලො
අහං හි අරහා ලොකෙ
අහං සත්තා අනුත්තරො
එකොමිහි සම්මා සම්බුද්ධො
සීති භුතොස්මි නිබ්බුතො

“මට ආචාර්යය වරයෙක් නැත. මා හා සමාන කෙනෙක් දැක්විය නොහැක. දෙවියන් සහිත ලෝකයේ මා හා සම වූවෙක් නැත. “මම ලෝකයේ අරහං වෙමි” තුන්ලෝ ධාතුවේ අනුත්තර සම්මා සම්බුද්ධ වෙමි. ඒ උත්තම “අධිගම ලාභිත්වය” පස්වග තවුසන්ට ද ප්‍රකාශ කර එහි සත්‍යතාවය පසක්කර දීම සඳහා “දම්සක් පැවතුම් සූත්‍රදේශනාව” දේශනා කළහ. ඒ උත්තම “සම්මා සම්බුද්ධ” අධිගම ලාභිත්වය ලෝවැසියන් හමුවේ ප්‍රකට නොකළේ නම් අද අපට ගෞතම බුද්ධ ශාසනයක් දැකිය නොහැක.

සම්බුද්ධ දේශනාවන්හි ද ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකා චරිතාපදානයන් හිද ඉතා ප්‍රසිද්ධියේ සුලභව “ආයච්ඡි භාවය ප්‍රකාශ කිරීම” දැකිය හැක.

චිත්ත සංයුතියේ සඳහන් අවේල කාශ්‍යප පිරිවැජ්ජියා හා චිත්ත ගහපති කථාව ඊට හොඳ නිදසුනකි. මේ දෙදෙනා පැරණි මිතුරෝ දෙදෙනෙකි. අවුරුදු තිහක් තරම් කාලයකින් පසු දෙදෙනා මුණ ගැසුනා. අවේල කස්සප නිරුවත් නිගණ්ඨයෙකි. තිස් වසරකින් පසු මුණ ගැහුණු තම මිත්‍රයාගෙන් චිත්ත ගහපති තෙමේ අහන්නේ, මිත්‍රය ඔබ මහණ වී කොපමණ කාලයක්ද? ‘තිස් වසරකි’ ගතවූ මේ තිස් වසර තුළ ඔබ ලබා ගත් අධිගමනයක් මානසික දියුණුවක් ප්‍රතිලාභයක් වෙන්ද? එසේ නම් ඒ කුමක් ද? ඔහුගේ පිළිතුර වූයේ යාලුව, මගේ හිස මුඩු බවත්, නිරුවත් බවත්, දූවිලි පිස්නා මොනරපිල් කළඹත් හැර කිසිදු ලබාගත් උසස් මානසික දියුණුවක් එලයක් නැත. පෙරලා අවේල කස්සප තම මිතුරා වූ චිත්ත ගහපතිගෙන් ඒ ප්‍රශ්නයම ඇසීය. ඔහු ප්‍රකාශ කරන්නේ, මම මේ ගෞතම බුද්ධ ශාසනයේ බුද්ධ ශ්‍රාවකයෙක් බවට පත්ව වසර තිහකි. කාමච්ඡන්දය, ව්‍යාපාද, ටීන මිද්ධ, උද්දව්ව කුක්කුච්ච, විචිකිච්චා සිත වසාගෙන ඇති කෙලෙස් ධර්ම පහ යටපත් කර විතක්ක, විචාර, පීති, සුඛ, ඒකාග්ගතා යන ධ්‍යානාංග පහ සහිත පළමු ධ්‍යානයට රිසි සේ බොහෝ කාලයක් සමවැදී සිටීමේ හැකියාව ඇත.

එසේම දෙවන ධ්‍යානය, තෙවන ධ්‍යානය, සිව්වන ධ්‍යානය සමච්ඡේදිමේ හැකියාව ඇත.

විශේෂයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කලින් මම කලුරිය කෙලේනම්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මා ගැන මෙසේ ප්‍රකාශයක් කරනු ඇත. “මේ චිත්ත ගහපති තෙමේ මේ කාමලෝකයට නැවත පැමිණීමට හෙවත් ඉපදීමට හේතු වූ කාමරාග- පටිස සංයෝජන නැසූ බැවින් ඔහු මෙලොවට නැවත පැමිණීමක් සිදුනොවන්නේය. (අනාගාමික ශ්‍රාවකයෙක් බව)”

මේ ප්‍රකාශයෙන් අවේල කස්සප කියනුයේ මේ තථාගත ධර්මයේ ස්වාක්ඛාත භාවය මහා ආශ්චර්යයකි. සුදුවත් හැදගත් ගිහිව සිටත් උත්තරීතර මනුෂ්‍ය ධර්මතා ප්‍රකාශ කිරීමේ හැකි ශ්‍රාවකයන් දැකීම මහා භාග්‍යයකි. ඔහු ද ගෞතම ශ්‍රාවකයෙක් බවට පත්ව මහණ දම් පුරා මහරහත් භාවයට පත්විය.

ආයඪී සමාජයේ එල ලාභිත්වය ලැබූ උත්තමයෝ තමා ලබාගත් උත්තම ඵලය අනුන්ට ද ලබාදීමට කටයුතු කළහ. එල රහිත නිසරු පරිබ්‍රාජක ජීවිතය අතහැර අවේල කස්සපට උත්තම ආයඪී සමාජයට ඇතුළත්ව සශ්‍රීක සඵල ලොච්ඡුරු ජීවිතයක් ලැබුනේ අධිගම ලාභීන් තමන් ලබාගත් ඵලය අන් අයට ප්‍රකාශ කල නිසාය.

සෝතාපත්ති සංයුක්තයේ ධම්ම දින්න සූත්‍රය ද මීට හොඳ උදාහරණයකි. ධම්ම දින්න උපාසක තෙමේ ශාන්ති නායකයාණන් හමුවේ තමා ලැබූ උත්තම සෝවාන් ඵල ලාභිත්වය මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි. “යානිමානි හන්තෙ, හගවතා චත්තාරි සොතාපත්ති අංගානි දෙසිතානි සංවිජ්ජන්තෝ තෙ ධම්මා අමිහේසු. මයඤ්ච හන්තෙ තේසු ධම්මේසු සන්දිස්සාම. මයංහි හන්තෝ.....”

බුද්ධෙ අවෙච්චස්පසාදෙන සමන්නාගතා ධම්ම අවෙච්චස්පසාදෙන සමන්නාගතා සංසෙ අවෙච්චස්පසාදෙන සමන්නාගතා අරියකන්තෙහි සීලෙහි සමන්නාගතා.....”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සතර සොතාපත්ති අංග දේශනා කරන ලදී. මා කෙරෙහි ද ඒ ධර්මතා විද්‍යාමාන වේ. බුදුගුණ දැන පැහැදීම- දහම් ගුණ දැන පැහැදීම - සග ගුණ දැන පැහැදීම - අරිය කාන්ත සීලය මාතුල දැකිය හැක.

එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධම්ම දින්න උපාසකට ඔහු ලැබූ මේ උත්තරීතර ලෝකෝත්තර ප්‍රතිලාභය ප්‍රසංසා මුඛයෙන් අනුමත කළ සේක.

“ලාභා වෝ ධම්ම දින්න,
සුලද්ධං වෝ ධම්ම දින්න,
සොතා පත්ති ඵලං ධම්ම දින්න ව්‍යාකතං”

“ ධම්ම දින්නයෙනි, ඔබට මහත් ලාභයකි. මහත් ලැබීමකි. ඔබගේ සෝවාන් ඵල ලාභිත්වය ප්‍රකාශ කිරීම” ආයඪී සමාජයේ තමා ලබාගත් ආයඪීඵලය සුදුසු අවස්ථාවක ප්‍රකාශ කිරීම සුලභ සිදුවීමකි. අංගුත්තර නිකායේ “දස ධම්ම” සූත්‍රයේ දී බුදු පියාණන් වහන්සේ තම ශ්‍රාවකයාට නිතර මෙනෙහි කල යුතු කරුණක් සිහිගන්වයි.

“අඤ්ච නු බෝ මේ උත්තරි මනුස්ස ධම්මා අලමරිය ඤාණදස්සන විසේසෝ අධිගතො සෝ හං පච්ඡමේ කාලේ සබ්බමචාරිහි පුට්ඨො, නමංකු හවිස්සාමිති, පබ්බජ්තෙන අහින්හං පච්චවෙක්ඛි තබ්බං.”

පැවිද්දා විසින් නිතර නිතර සිහිකටයුතු දෙයක් වේ. එනම්, මා සන්තකයේ මා කෙරෙහි උත්තරීතර

මනුෂ්‍ය ධර්මතාවයක් (ආයතී ඵල ලාභිත්වයක්) අධිගමනයක් ඇද්ද ? ආයතී භාවයේ දී ලැබූ ඤාණයක් ඇද්ද ? තමා සමඟ බුන්මවාරී ජීවිතයක් ගත කරන සබුන්මවාරී උතුමෙක් ඒ පිළිබඳව තමාගෙන් කිසියම් අවස්ථාවක විමසුව හොත් දුර්මුඛ නොවී නොපැකිලිව සතුටුදායක පිළිතුරක්, සැනසිලිදායක පිළිතුරක් දීමේ හැකියාව තමා සතුදැයි නිතර නිතර ප්‍රත්‍යාවේෂණ කලයුතුය. නිහඬ නොවී සිටිය යුතුය. මේ සිහිගැන්වීමෙන් ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ වඩාත් අපව දිරිගන්වන්නේ ධ්‍යාන- මාර්ග ඵල තම අත්දැකීම් ප්‍රකාශ කර - හුවමාරු කර - පැවිදි ජීවිතයේ ලෝකෝත්තර දිසාව දියුණු කර ගැනීමටය. ආයතී සමාජයේ ආයතී ඵල ප්‍රකාශ කිරීමට බාධාවක් නොවූ බව දස ධම්ම සූත්‍රය මගින් ද සනාථයි. ප්‍රකටයි.

* මෙසේ ධ්‍යානලාභී චිත්තගහපති පංච මිරම්භාගිය සංයෝජන නැතිකල අනාගාමිකයකු බව අචේල කස්සප පරිබ්‍රාජකයාට ප්‍රකාශ කිරීමත්,

* ධම්ම දින්න උපාසක තුමා තමන් සතර සෝතාපත්ති අංග වලින් සමන්විත සෝතාපත්තියකු බව තථාගතයන් වහන්සේට ප්‍රකාශ කිරීමත්,

* දස ධම්ම සූත්‍රයේ දී සම්බුද්ධ ශාසනයේ මහන කම ලැබූ පැවිද්දා නිතර සිහිකටයුතු දේ නම් :- සබුන්මවාරීන් තමන්ගෙන් විමසූ විට තමා ලබා ඇති ආයතී ඵලය අනලස්ව ප්‍රකාශ කිරීමත්,

* එමෙන්ම විශාලා මහනුවර උග්ගහපති තෙමේ තමා අනාගාමියකු බව භික්ෂූන් වහන්සේලාට ප්‍රකාශ කිරීම,

* ‘ සුසීම ’ නම් භික්ෂුව ‘ පඤ්ඤා විමුක්ති ’ රහන් උතුමන් වෙතින් ඔබවහන්සේලාට ප්‍රාතිභායතී පැමට, දිවකනින් ඇසීමට, දිවැසින් දැකීමට, පරසින් කීමට,

ධ්‍යානවලට සමවැදීමට, හැකි දැයි විමසීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ එදා සමාජය තුළ ආර්යයන් වහන්සේලා ගේ හැකියාවන් ගැන විපරමින් පුද්ගලයන් සිටි බවය. ඒ බව ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශිත වූ බවය.

‘පරාජිකා’ පාලියෙහි උත්තරී මනුස්ස ධම්ම පරාජිකාව වශයෙන් සඳහන් වන්නේ තමා ළඟ නැති මාර්ග ඵල ධ්‍යාන සම්පත්තියක් ඇතැයි ප්‍රකාශ කර ලාභ සත්කාර ගෙන්වා ගැනීමයි. මෙහිදී අපට ගම්‍ය වන්නේ නිතරම භික්ෂු සමාජයේ තම තමන්ගේ ඵල ලාභිත්වය ප්‍රකටව ප්‍රකාශයට පත්වීමය. නොපතන් භික්ෂු ලාභ ප්‍රයෝජන බලාපොරොත්තුවෙන් තමා තුළ නොමැති අධිගමනයන් ප්‍රකාශ කිරීම පදනම්ව මේ ශික්ෂා පදය පනවා ඇති බවයි.

දීඝ නිකායේ සීලක්ඛ වග්ගයේ ලෝභිච්ච සූත්‍රයේ සඳහන් වන පරිදි තමා ලබාගත් යම් ලොච්තුරු ඵලයක් වේ නම් එය සුදුසු අවස්ථාවක තවත් කෙනෙකුගේ ලෝකාර්ථ වරියාව සඳහා සද්භාවයෙන්ම ප්‍රකට කිරීම මෙහි සහගත පුද්ගලයාගේ සද්පුරුෂ ගුණයකි. එහෙත් ඒ ලොච්තුරු ඵලය සඟවා ගෙන ප්‍රකට නොකිරීම ආයතී භාවයට නොගැලපෙන බව බුදුපියාණන් වහන්සේ ලෝභිච්ච සූත්‍රය මගින් දේශනා කර ඇත.

ලෝභිච්ච සූත්‍රයේ සරල අදහස මෙසේය. ගෞතමයාණන් වහන්සේ දීප වාරිකාවේදී පන්සියයක් පමණ මහසඟරුවන සමඟ කොසොල් රට සාලවතිකා ගමට වැඩි සේක. එරට රාජපූජිත ලෝභිච්ච බමුනෙක් සාලවතිකා ගම් ප්‍රධානියෙක්ව, අධිපතිව වසයි. බමුණා බුදුපියාණන් වහන්සේ තම ගම්පියසට වැඩි බව අසා දානයට වඩමවා ගෙන ඒමට සේවකයෙක් යැවීය. සේවකයා බුදුපියාණන් වහන්සේට තම ස්වාමී ලෝභිච්ච බමුණා මිත්‍යා දෘෂ්ටියක් ගෙන වාසය කරන බව ප්‍රකාශ කරයි. ඒ මිත්‍යා දෘෂ්ටිය නම් - “යම් මහණ කෙනෙක්

තමා ලබාගත් අධිගමනයක් වේනම් එය අනුන්ට කීමෙන් එලයක් නැත. එසේ කිරීමෙන් පැරණි බැමීමක් සිදු දමා අලුත් බැමීමක් බැඳ ගැනීමක් වැනි ලෝභ සහගත ක්‍රියාවකි. අනුන්ට උදව් කිරීම නොකළ යුතුය. තමාගේ වැඩ තමා කරගත යුතුය. එයින් කිසිදු යහපතක් පරහට සිදු නොවේමැයි යන්නයි, එසේම එය ලෝභ සහගත පාප කර්මයකි.”

“ඉධ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝවා කුසලං ධම්මං අධිගව්ච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා න පරිස්ස ආරෝවෙය්‍ය. කිං හි පරෝ පරස්ස කර්මස්ස තී සෙය්‍යථාපි නාම පුරාණං බන්ධනං ඡින්නේවා අඤ්ඤං නව බන්ධනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදම්පදං පාපකං ලෝභ ධම්මං වදාමි ”

ඉහත සඳහන් පරිදි මිත්‍යා දෘෂ්ටියක් ගෙන තම ස්වාමියා වූ ලෝභීව්‍යව බමුණා වාසය කරන බවත් එම මිත්‍යා දෘෂ්ටියෙන් ඔහු මුදාගන්නා ලෙසත් එසේ නොවුනොත් ඔහුටත් සමාජයටත් මහත් අනර්ථයක් සිදුවන බවත් සේවකයා බුදුපියාණන් වහන්සේට දන්වා සිටියේය.

දන් වළඳා අවසානයේ බුදුපියාණන් වහන්සේ ලෝභීව්‍යව බමුණාගෙන් සේවකයා ප්‍රකාශ කල මතයේ ඔබ සිටින්නේ දැයි විමසීය. “බුදු පියාණෙනි, එසේය, ඒ මතයේ මම සිටිමි.” යි ප්‍රකාශ කළේය. එහිදී මිත්‍යා දෘෂ්ටික ලෝභීව්‍යවගෙන් බුදුන් මෙසේ විමසූහ.

ලෝභීව්‍යවයෙනි, මේ සාලවතිකා ගමන් එහි සියලු සම්පත් ඔබ සතු නේද ? ගම්වැසියන් යැපෙන්නේ ඔබ සතු සම්පත් වලින් නේද ? ස්වාමීනි, එසේය, බමුණ, ඔබ සතු සම්පත් කිසිවෙකුටවත් කියන්න එපා, දෙන්නත් එපා, යයි කීවොත් එයින් සිදුවන්නේ ගම්වැසියන්ට ලාභයක්ද ? අලාභයක්ද ? පිංවත් ගෞතමයාණන් වහන්ස, එම

සිදුවීමෙන් ගම්වැසියන්ට වන්නේ මහත් අලාභයකි. මහත් අවාසියකි. එසේ නම් ඒ අදහස දෙන පුද්ගලයා තුළ ඇත්තේ මෙම ක්‍රිය ද? ද්වේෂයක් ද? ස්වාමීනි, ඔහු තුළ ඇත්තේ මහත් වූ චෛරයකි. ද්වේෂයකි. එසේ නම් ඒ පුද්ගලයා තුළ ඇත්තේ සම්මා දිට්ඨිය ද? මිච්ඡා දිට්ඨිය ද ? ස්වාමීනි, මිත්‍යා දෘෂ්ටියකි. එසේ නම් ලෝභීව්‍යව දැන ගන්න මිත්‍යා දෘෂ්ටියා ඒකාන්තයෙන්ම ගති දෙකකින් එකකට යන්නේමය. නිරයට හෝ තිරිසන් යෝනියට වේ. (මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස ඛො අහං ලොභීව්‍යව ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤාරං ගතිං වදාමි. නිරයං වා තිරච්ඡාන යොනිංවා) නැවතත් බුදුහු, “ “ලෝභීව්‍යව බමුණ, කාසි - කෝසල දෙරටට අධිපති කෝසල මහරජු වෙත කෙනෙක් පැමිණ මෙසේ කියයි. මහරජතුමනි, මේ කාසි කෝසල දෙරට සියලු සම්පත් ඔබතුමා සතුවයි. මේ සම්පත් ගැන කිසිවෙකුට කියන්නත් එපා. දෙන්නත් එපා. මේ ප්‍රකාශය පරිදි රජතුමා ක්‍රියා කලහොත් මේ දෙරට වැසියන්ට වන්නේ ලාභයක් ද? අලාභයක් ද? මහත් අලාභයකි. අනර්ථයකි. එම මතය තුළ සිටින පුද්ගලයා මෙම ක්‍රිය සහගත ද? ද්වේෂ සහගත ද? ඒකාන්තයෙන්ම ඔහු ද්වේෂ සහගත අයෙකි. එසේ නම් ඔහු තුළ ඇත්තේ සම්මා දිට්ඨිය ද ? මිච්ඡා දිට්ඨිය ද? මිච්ඡා දිට්ඨියයි. ස්වාමීනි, එසේ නම් ලෝභීව්‍යවයෙහි මිච්ඡාදිට්ඨිය ගත්තාට මරණින් පසු නිරය හෝ තිරිසන් ගතිය හිමි වන්නේය. (මිච්ඡා දිට්ඨිස්ස හික්ඛවේ පරමානි වජ්ජානි - මහණෙනි මිත්‍යාදෘෂ්ටිය යනු දරුණුතම වැරද්දකි.)

ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ හා ලෝභීව්‍යව බමුණා අතර වූ මේ කතාබහේදී ඉතාමත් පැහැදිලිව පෙනෙන කරුණ වන්නේ “අධිගමලාභීන් තමා ලබාගත් ලෝකෝත්තර ඵලය සුදුසු තැනක දී අනුන්ට සද්භාවයෙන් ප්‍රකාශ කර ඔවුන්ට ඒ සඳහා යොමු කිරීමයි.ඒ සුත්‍ර දේශනාවේ ශාන්තිනායකයාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ යමෙක් තම අධිගමනය කෙනෙකුට ප්‍රකාශ නොකිරීමෙන් සිදුවන්නේ සම්බුද්ධ

ශාසනයට ඇතුළුව ප්‍රතිපත්ති පුරා සෝවාන් සකෘදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත් යන සතරමග සතර ඵල ලබා නිවන් දැකීමට සිටින සැදහැවතුන්ට කරන මහත් බාධාවක් බවයි. එසේම මහත් අලාභයකි. දන්පින් කර සුගති ගාමී වීමට බාධාවක් පමණි. එය සත්වයාට අහිත පිණිසම හේතු වේ.

අධිගමලාභීන් තම අධිගමනය අන්‍යයන්ට ප්‍රකාශකර ලෝක ශාසනික සේවාව අර්ථවත් කළ යුතුය. ‘‘එසේ නොකරන්නේය’’ යනු මිත්‍යාවකි. මිත්‍යාදෘෂ්ටිකයෝ ගති දෙකකින් එකකට යන්නෝය. තිරිසන් ගතියට හෝ නිරයටම වේ. අධිගම ලාභීන් වංචනිකයෝ නොවෙති. කුහකයෝ නොවෙති. සෘජු ප්‍රතිපත්ති ඇත්තෝය. නිවන් දැකීමේ න්‍යායට අනුව ගමන් කරන්නෝය. අධිගමනය විමසීමේ දී ඉවසීමෙන් ප්‍රකාශ කරන්න. එවිට ලොවටම සැනසිල්ල උදාවනු ඇත.

5. ආයථි මාර්ගය දියුණුවට හෝ පරිහානියට හේතු ධර්මතා තිබේද ?

ආයථි මාර්ගය - අනායථි මාර්ගය යනුවෙන් මාර්ග දෙකකි. එය සද්ධර්ම මාර්ගය හා අසද්ධර්ම මාර්ගය යනුවෙන්ද සඳහන් කරනු ලැබේ. ආයථි ශ්‍රාවකයා යන මාර්ගය සම්මා දිට්ඨිය මුලට ඇති ආයථි මාර්ගයයි. පුහුදුන් අය මිච්ඡා දිට්ඨිය මුලට ඇති අනායථි මාර්ග වඩයි. මෙයින් ආයථි මාර්ග දැකිය හැක්කේ බුද්ධෝත්පාද කාලයක පමණි. එය සම්බුදුවරුන් හෙලිපෙහෙලි කරති. මෙම සද්ධර්ම මාර්ගය වඩා ගැනීම සඳහා දියුණුව සඳහා මහා පඤ්ඤා සූත්‍රයෙන් ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ මෙසේ කරුණු දක්වති.

‘‘පඤ්ඤා කාමේන ගහපති අරියසාවකෙන පඤ්ඤා සංවත්තනිකා නිකා පටිපදා පටිපජ්ජි තබ්බා. වත්තාරො මේ භික්ඛවේ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහා

පඤ්ඤාතාය සංවත්තනි කථමේ වත්තාරො’’?

- 1. සප්පුරිස සංසේවෝ
 - 2. සද්ධම්ම සවණං
 - 3. යෝනිසො මනසිකාරො
 - 4. ධම්මානු ධම්ම පටිපන්නො
- ඉමේ බො වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහා පඤ්ඤාතාය සංවත්තනි’’

ඉහත සඳහන් මහා පඤ්ඤා සූත්‍ර පාඨයට අනුව මහා ප්‍රඥාව හෙවත් අරහත් භාවය සඳහා කරුණු හතරක් නිතර නිතර භාවිතා කළ යුතුය. එනම්,

- 1. සත්පුරුෂ ආශ්‍රය
- 2. සද්ධර්ම ශ්‍රවණය
- 3. යෝනිසෝ මනසිකාරය
- 4. ධම්මානු ධම්ම ප්‍රතිපදාවයි.

සත්පුරුෂයන් ලෞකික ලෝකෝත්තර වශයෙන් දෙකොටසකි. ලෞකික ජීවිතය මෙන්ම දිව්‍ය - මනුෂ්‍ය - බ්‍රහ්ම සම්පත් ලබා දෙන ප්‍රතිපදාව හෙලිපෙහෙලි කර ගැනීම සඳහා අර්ථයෙන් අනුශාසනා කරන අය ලෞකික සත්පුරුෂ ගණයට වැටේ. ලෝකෝත්තර නිර්වාණය වූ පරම සැපත ලබාදෙන ප්‍රතිපදාව පරම නිට්ඨාව අර්ථය ලෙස පෙන්වා වදාරන උතුමන් ලෝකෝත්තර සත්පුරුෂයන් වෙති. ඒ උත්තමයන් අතර අති ශ්‍රේෂ්ඨ උතුමන් සම්මා සම්බුදු පියාණන් වහන්සේ පළමු තැන වැඩ වසයි. අවශේෂ වශයෙන් පසේ බුදු වරු - මහරහතන් - අනාගාමී - සකෘදාගාමී - සෝවාන් උතුමන්ය.

මෙහිදී පළමුවෙන් සඳහන් කළ සම්මා සම්බුද්ධ සත්පුරුෂයන් වහන්සේ අද ද අපට සම්මුඛවිය හැක හෙවත් මුණ ගැසීමට පුළුවන. උන්වහන්සේ ගේ කාය දෙකක් ඇත. එනම් ධර්ම කාය - පූති කාය දෙකයි. පූති

කාය දැන් දැකිය නොහැක. එහෙත් ධර්ම කාය දැකිය හැක. "මයා ධම්මො ච විනයෝච දෙසිතො පඤ්ඤාත්තො - සො මමච්චයෙන වො සත්ථා" - (බුදුපියාණන් වහන්සේ) මම ධර්මය දේශනා කර ඇත. විනය පනවා ඇත. ඒ ධර්ම විනය මගේ ඇවෑමෙන් මහණෙනි, ඔබට මග පෙන්වයි. නිවන් මග කියාදෙන ශාස්තෘවරයා වන්නේය. අද ධර්මය ජීවමානව නිර්පදිතව වැඩ වසති. හෙවත් තුනුරුවන් වැඩ වසති. එනම් ඒ නිවන් මග වැඩ සත්‍ය අවබෝධ කරගත් සෝවාන් - සකාදාගාමී - අනාගාමී - මහරහත් උතුමන් (ධර්මකාය) වැඩ සිටින නිසා ධර්මය ජීවමාන වේ. ඒ උතුමන් වෙතින් සද්ධර්මය ඇසීමෙන් නිවන් මග හෙලි පෙහෙලි කර ගත හැක.

ආයඪී මාර්ගය පිරිහීමට හේතු කරුණු කීපයකි.

1. කම්මාරාමතා
2. නිද්දාරාමතා
3. හස්සාරාමතා
4. සංඝනිකාරාමතා
5. යථා විමුක්තං චිත්තං න පච්ච වෙක්ඛති

"කම්මා රාමතා" යනු බහු කිව්ව බව. හෙවත් බොහෝ වැඩ අධික බව - භාවනා සඳහා අප්පකිව්ව සල්ලහුක බව ස්වල්ප වැඩ එමෙන්ම මනා සැහැල්ලු බව ඉතා අවශ්‍යයයි. "නිද්දාරාමතා" නිතර නිදන සුඵ බව. ජව සම්පන්න බවක් පිපුණු ස්වභාවයන්, ප්‍රබෝධමත් බවක් දිරිමත් බවක් යෝගාවචරයා තුළ තිබිය යුතුයමය. නිතර නිදන සුඵ බව නිසා බෙලහීන - කම්මැලි - ඔතැනි - දුබල - අලස ස්වභාවක්මයි ඇති වන්නේ. "හස්සාරාමතා" යනු දොඩමලු බවයි. වචනයෙන් සිදුවන සියලුම වැරදි වලට මුල කතා කර කර සිටීමට ඇබ්බැහි වීම. එයද ආයඪී මාර්ගය පිරිහීමට හේතු වේ. "සංඝනිකාරාමතා වය" ඉහත හස්සාරාමතා ආයඪී පරිභානිය ධර්මයට අදාළ වේ. කල්ලි ගැසීමත් දොඩමල වීමත් එකම පරිසරයක දැකිය හැක. ඊළඟට දැක්වෙන්නේ

"යථා විමුක්තං චිත්තං න පච්චවෙක්ඛති" තමා ලබා ගත් මේ උත්තම මනුෂ්‍යාත්ම භාවය ගැන මෙතෙහි නොකිරීම. අෂ්ඨ දුෂ්ඨ කරුණු වලින් මිඳුන මේ මිනිසත් භවය තුලදී තමාගේ පිරිසිදු බව ඇති කර ගැනීමට (චිත්ත පාරිශුද්ධිය) උත්සාහ නොකිරීමයි. - සචිත්ත පරියෝදපනය - පිරිසිදු සිත ඇති කර ගැනීමට - ඉහළට එසවීමට - කෙලෙස් වලින් මුදවා ගැනීමයි. මෙහිදී විශේෂිත සිහිකටයුත්තක් ඇත. එනම් සම්බුද්ධ ශාසනය තුළ මාර්ගස්ථයන් හතර දෙනෙක් ඇත. එයින් පළමු වැන්නා හෙවත් සෝවාන් මාර්ගස්ථයා ඉහත කරුණු නිසා ඔහුගේ "ආයඪී මාර්ගය පිරිහෙන්නේය. සෙසු මාර්ග ස්ථයන් හෙවත් සකාදාගාමී මාර්ගස්ථයා, අනාගාමී මාර්ගස්ථයා, අරහත් මාර්ගස්ථයා කිසි ලෙසකින්වත් මාර්ගය පිරිහෙන්නේ නැත. එසේ නම් සෝවාන් මාර්ගස්ථයා පෘථග්ජන බවට පත්වීම ඉඩකඩ ඇත.

පහත සඳහන් කරුණු ද ආයඪී මාර්ගයට ඇතුලු වීම සඳහා ඇති ඉඩකඩ අනුරාලීමට සමත්ය.

- * කර්මාවරණය :- පංච ආනන්තර්යා පාප කර්ම තමා මේ භවයේදී සිදුකර තිබීම.
- * ක්ලේෂා වරණය :- උපතින් රාග, ද්වේෂ, මෝහ වර්ත වලින් යුත් දූෂිත වර්ත ඇති අයට නිවන වසාලයි.
- * විපාකා වරණය :- පෙර භවයන්හි දී කල අකුසල කර්ම නිසා උපතින්ම ලෙඩදුක් වලින් ජීවිතයම "ව්‍යාධි ධර්මය" යටත්වූ අයට,
- * අස්සද්ධ භාවය :- තුණුරුවන් සම්බන්ධව දැන පැහැදීම නොමැති බව සසර ගමනින් එතර වීම සඳහා සද්ධාව නොමැති වීම.
- * දුප්පඤ්ඤ භාවය :- ධර්මය වටහා ගැනීමේ හැකියාව නැති වීම. දහම් කරුණු තේරුම් ගෙන වඩවා ගෙන ආයඪී මාර්ගය වැඩීමට නොහැකිවයි.

* අවිෂන්දික බව :- සසර ගමනින් එතර වීමට නොකැමති බව හව තණ්හාව දැඩිව ගැනීමයි.

“දුල්ලහංව මනුස්සත්ථං” මනුෂ්‍යාත්ම භාවය දුර්ලභයි. ඒ උත්තම මිනිසත් බව අයාලේ යාමට ඉඩදීම නිසා බොහෝ සේ අකුසල් කර දුගතිගාමී වේ. ආයඪී භාවයේ පළමු තැන මිනිසත් බව ලැබීමයි. මිනිසත් බව ලැබුවත් සම්මා දිට්ඨිය නොමැති නම් මග ඇතිරේ.

එසේම ප්‍රත්‍යන්ත ජනපදයක උපතක් නොලැබීම නියත මිත්‍යාදාෂ්ටියක නොවීම - ආයඪීයන් වහන්සේලා මුණ ගැසීම - බුද්ධෝත්පාද කාලයක් වීම -දුප්පඤ්ඤ බව නැති බව- කියන දේ තේරුම් ගැනීම- ජාති අනු-බිහිරි නොවීම- ත්‍රි හේතුක කුසල ශක්තියක් ඇතිව උපත ලැබීම- අසඤ චුභ්ම ලෝකයේ උපන් නැති බව සතර අපායේ නොවැටීම මහා ධනකුචේරයන් වී ඒ භෞතික ධනයටම වස්තුව කොට ජීවිතය කොට අධික තෘෂ්ණාවෙන් මිදුනේ වීම,

ඉතා අසරණ වී දුගී දුප්පත් භාවය පත් වීමෙන් දහමට ඇතුලු වීමට ඉඩ අහිමි වේ. එසේම ප්‍රේතාත්ම භාවයක, අසුර ලෝකයක, බුදු සමයක් ඇති විට උපන්නොත් ලෝකෝත්තර සැනසීම ඇති කර ගත නොහැක.

භාවනාවට ඇති පලිබෝධ

* ආවාස - ගෙවල් සෑදීම නිසා වැඩ අධික වී විවේකය රහිත වීම. - පැවිද්දාට ආරාම වැඩපල නිරත වීම.

* කුල පලිබෝධය - ස්වකීය ඥාති වර්ගයාගේ නොයෙකුත් ප්‍රශ්න ගැටලු වලට මැදිහත් වූනාම නිදහස විවේකය අඩුවීම. යෝගාවචරයාට දායක දායිකාවන්ගේ ගැටලු තුල පලිබෝධය වේ.

* ලාභ හා ප්‍රත්‍ය - ලැබෙන්න ලැබෙන්න ඒ සඳහාම කාලය සොයා යෑමත්, අධික තෘෂ්ණාව භෞතික ධනය ලැබීමත් ආයඪී මාර්ගයේ යෑමට බාධාවේ.

* ගණ පලිබෝධය - හෙවත් බොහෝ පිරිස් ඇති බවය. හිඤ්ඤාත්ම ශිෂ්‍ය ගෝලබාලයන් නිසා ඔවුන් සම්බන්ධයෙන් වගකීම් හා යුතුකම් වලින් බැදීම.

* කර්මාන්ත - -හිභි පැවිදි දෙපාර්ශවයටම මේ කර්මාන්ත පටන්ගත් දිනට පෙරත් පසුත් තමාගේ විවේකය දුරුවී බහුකිච්ච බවට පත් වී අවිචේකී වේ.

6. අද්ධාන පලිබෝධ - වන්නේ බොහෝ ගමන් බිමන් යාම නිසා විවේකය නොමැති වී යාම.

7. ඥාති පලිබෝධය - - ගෙදරක ළගම ඥාතීන්ගේ කුඳු මහත් කටයුතු වල නිරත වීමට සිදුවීම.

8. අසනීප -- (ආබාධ පලිබෝධ) ශරීරයේ බොහෝ ආබාධ, කල්පවතින ලෙඩ රෝග නිසා නිවන් මග වැඩීමට බාධයි.

9. ග්‍රන්ථ පලිබෝධය - පොත් පත් ලිවීම - ග්‍රන්ථ ධූරය වශයෙන් සඳහන් වන්නේ මෙයයි.

10. සාද්ධි පලිබෝධය - සාද්ධිමය ප්‍රාතිහාර්ය පෑමට හෝ ඒවා සමාන සාද්ධිතාවය ඇතිකර ගැනීම සඳහා බොහෝ සේ ලෞකික භාවනා සඳහා සිත යොමු කර නිවන් දැකීම සඳහා කලයුතු විදර්ශනා භාවනාවට හිත යොමු නොකිරීමයි.

මහා පුරුෂ වීර්යයෙන් දුකෙන් අත මිදීමට උත්සාහ කල යුතුවේ.

“අධිගතො බො මායායං ධම්මො”
(මා විසින් අවබෝධ කළා ඒ සද්ධර්මය)

1. ගම්භිරෝ (ගැඹුරැයි)
 2. දුද්දසො (දැකීමට අපහසුයි)
 3. දුරනුබෝධෝ (අවබෝධයට අපහසුයි)
 4. සන්තො (ශාන්තයි)
 5. පනීතො (ප්‍රනීතයි)
 6. අතක්කාවචරා (තර්කයට හසුනොවේ)
 7. නිපුණො (ඉතා සියුම්)
 8. පණ්ඩිත වේදනියෝ (නුවණැත්තන් සඳහාම ගෝචරයි)
- ඉහත කරුණු ගැන අවධානය යොමු කරන්න. සැබැවින්ම දහමේ යථාර්ථය මෙයයි. ඒ නිසාම

* අප්පිච්ඡස්සායං භික්ඛවේ ධම්මො නායං ධම්මො මහිච්ඡස්ස අල්පෙච්ඡ හෙවත් ලද පමණින් ජීවත් වන්නා වූ අයට දහම ගෝචර වේ. මහිච්ඡ හෙවත් බොහෝ හවබෝග ගොඩ ගසන්නා හට දහමට ලංවීමට දුෂ්කර වේ.

* සංතුට්ඨස්සායං භික්ඛවේ ධම්මො නායං ධම්මො අසන්තුට්ඨස්ස ලැබූ දෙයින් සතුටු වන්නාවූ අයට දහම වැඩේ. කොපමණ ලැබුණත් සතුටුවිය නොහැකි අයට දහම ගෝචර නොවේ.

* පච්චිත්තාස්සායං භික්ඛවේ ධම්මො නායං ධම්මො සංස නිකාරාමස්ස. කායික - මානසික - චෛතසික - විචේකය ඇති අයට දහම ගෝචරවේ. නිතර කල්ලි ගැසෙන අයට ගෝචර නොවේ.

* ආරද්ධ විරියස්සායං භික්ඛවේ ධම්මො නායං ධම්මො කුසිතස්ස - නොපසු බස්නා වියඊඇති අයට දහම ගෝචරය. කුසිත කම්මැලි උදාසීන අයට ගෝචර නොවේ.

* පඤ්ඤාවන්ත ස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤස්ස ප්‍රඥාවන්තයන් සඳහාම වූ දහමකි. අවබෝධ කර ගැනීමට නොහැකි අනුවණ අය සඳහා නොවේ.

* සමාහිතස්සායං භික්ඛවේ ධම්මො නායං ධම්මො අසමාහිතස්ස. එකඟ සිත ඇති අය සඳහා මවු දහමකි. විසුරුනු සිත ඇති අයට සඳහා නොවේ.

* නිප්පඤ්ඤස්සායං භික්ඛවේ ධම්මො නායං ධම්මො පපඤ්ඤස්ස. තණ්හා - මාන - දිට්ඨි ප්‍රපඤ්ච ධර්මතාවන් මිදුනු සිත් ඇති අය සඳහාම දහමකි.

ජීවිතය රඟ මඩලකි. ඔබ හා මා එහි රඟදක්වන නලුවෝ වෙති. ඔබේ ජීවිතයද දින පොතකි. හැම දිනකටම පිටුවක් එහි වෙන්වී ඇත. නියමිත දිනදී බොහෝ දෑ ලියවෙමින් පිටු පෙරලි යයි. එහිදී අප විසින් ලියවිය යුත්තේ අගනා වටිනා මතකය අවදිකර ජීවිතයට පන්තරයක් ලබාගත හැකි සටහන්ය. පෙරලෙන පිටු “හිස්” නොකරන්න. වැදගත් සිදුවීම් සහිත දින සටහන් බවටපත් කිරීමට වගබලා ගන්න. ඒ මෙලොව සඳහා නොව පරලොව සඳහා නොව සසරින් එතරවීම සඳහාම වූ වගන්ති විය යුතුය. එම දින පොතේ කඩදාසි පිටුවක් සමහර විට සතයක අගයක් ගනී. නමුත් එහි සටහන් තබන දෑ මිල නොකල හැකි ධර්මස්කන්ධයන් වීමට පුළුවන. ඒ දහම සටහන් තබන දින පොතේ කෝට්ටිගණනින් පවා මිල නොකල හැකි දහමෙන් නිවන නම් අමෘතය ලබාකරනු ඇත. දහම පොතක පිටුවක් පිටුවක් පසා ලියවී ඇත්තේ අසදුෂ මහා ධන නිධාන ලබාගන්නා සටහන්ය. පුණ්‍ය නිධානය මගින් මගඵල ලබා ගන්න මගපාදාදේ. අර්හත් ඵල ලාභිත්වය සඳහාම වූ මාර්ග උපදේශකත්වයකි. මැරෙන මොහොතේදී එහි

ලියවුන දැ ධම්මරූප වශයෙන් මනට ආදී පවතිනු ඇත. මේ දින පොතේ සටහන් වැදගත් විය යුත්තේ ඒ නිසායි. එහෙත් මැරෙන මොහොත බොහෝ දෙනා නොසලකා හරි මේ නිමේෂයක හටගන්නා අවසාන සිත නිසා සමහර විට කල්පගණන් අපායාදි දුසිත ස්ථානවලට යාමට හේතු කාරක වේ.

බොහෝ දෙනා ජීවිතයේ සමහර අවස්ථා වටිනාකම් දී සැමරීම සිදු කරයි. සමරු සටහන්ද තබමින් නැවත නැවත සිහිකරයි. උපන්දිනය ඉඳුල් කටගෑම - කොටහලු මගුල් - අකුරු කීම - රැකියාව ලැබීම - විවාහ මගුල - මුල්ගල තැබීම - ගෙටගෙවදීම ආදී උත්සවශ්‍රීයෙන් සමරයි. මේ මගුල් සක්වලේ මොනතරම් දේ අනවශ්‍ය වටිනාකම් ද සමරයිද?

එනිසා

දරු උපතට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි. ඉඳුල් කට ගෑමට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

කොටහලු මගුලට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

විවාහ මගුලට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

ගෙපල කැපීමේ වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

මුල්ගල තැබීමේ මගුලට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

ගෙට ගෙවදීමට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

කිරි ඉතිරිවීමේ මගුලට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

විශ්‍රාම යෑමේ උත්සවයට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

මෘත දේහය නිවසින් පිට කරන නැකතට වඩා වැදගත්

වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

අන්තිම කැමති පත්‍රයට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

අවමගුල් උත්සවයට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

ජීවක මතක වස්තු පූජාවට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

දින හතේ - තුන් මාසේ - අවුරුදු පතා දෙන දානයට වඩා වැදගත් වන්නේ මරණයේ මොහොතයි.

අවු 80 - 90 පමණ කාලයත් තවත් නොයෙක් නොයෙක් බොහෝ කාරණා සුභ නැකත් වශයෙන් පනවාගෙන කටයුතු කලත් "මරණයේ සුභ මොහොතක්" කර ගැනීමට බොහෝ කෙනෙක් උත්සාහ නොකරති. ආයු ඵල ලභිත්වය ඇත්තෝ ආනන්දයා හෙවත් ගරු කුසල කම් කර ඇත්තෝ, මරණය සුභය මොහොතක් කරගනිති.

6. ධනවත් බව - පොහොසත් බව සම්බුදු පියාණන් වහන්සේ කෙසේ නම් පහදා දෙන්නේද ?

ධනවත් බව කොටස් දෙකකට බෙදා වෙන් කල හැක.

- ආයු ධනයෙන් පොහොසත් අය
- අනායු ධනයෙන් පොහොසත් අය

" සම්පත් ලැබීමට ධනය අත්‍යවශ්‍යය. "ලෞකික සම්පත්" ලැබීමට ලෞකික ප්‍රඥාව අවශ්‍යයි. ලෞකික ප්‍රඥාව ලබා ගැනීමට ශිල්ප ශාස්ත්‍රය හොඳින් උගෙන ගෙන රැකියාවක් ලබාගෙන මුදල් උපයා ගත යුතුය. ඒ මුදලින් භෞතික සම්පත් වූ ගේ - දොර - ඉඩකඩම් යානවාහන - ඇඳුම් පැළඳුම් ප්‍රතීත ආහාර පාන අවශ්‍ය පරිදි රැස්කර මෙලොව වශයෙන් කෙනෙකුට අතනොපා ධාර්මිකව ජීවත් විය හැක. එහෙත් භෞතික ධනය

බොහෝ සේ රැස් කිරීම ගොඩගසා ගැනීම හේතුවෙන් හය හා ශෝකය හටගනී. එමෙන් ලෞකික ප්‍රඥාවන්තයන් හොඳින් - ධාර්මික - උපයාගත් ධනයෙන් දුදරුවන්ට සලකයි. ස්වාමි භාර්යාවට සලකයි. දෙමාපියන්ට සලකයි. දුගී මගී යාවකාදීන්ට සලකයි. දනට පිනට දෙයි. ඥාති මිත්‍රාදීන්ට සලකමින් යුතුකම් කර කළ හොඳ දේ ගැන නැවත නැවත සිතමින් සතුටු වේ. මරනින් මතු කල හොඳ නිසා සුගතිගාමී වේ. එහෙත් ලෞකික ප්‍රඥාව නැති අඥාණයන්ට ලෞකික ධනය ලැබීම ඔහුගේ පරිහානියට හේතු වේ. ඔහු තමාට ලැබෙන ධනය සුරාව - නුරාවට - සුදුවට වියදම් කරයි. දු දරු භාර්යාවන්ට නොසලකයි. දෙමාපියන්ට නොසලකයි. ඥාතීන්ට නොසලකයි. දනට පිනට නොදෙයි. පාපකාරී ජීවිතයක් මොලොව ගතකර කල අකුසල හේතුවෙන් අපාගත වී බොහෝ සේ දුකට පත් වේ.

සමහර අය බොහෝ දුක් මහන්සි වී අධාර්මිකව උපයාගත් ධනය ගොඩ ගැසීම සඳහාම වෙහෙසෙයි. ඒ අය නොකයි. නො අදියි. නොදෙයි. ජීවත් වීමට උවමනා නිසා වැරහැළි ඇඳ ලෙවකමින් දුකසේ ජීවිතය ගතකර මැරෙන්නේ තමන් අධාර්මිකව උපයා ගත් “මහා ධනය” දිහා බලාගෙනය. මහා තණ්හාවෙන්ය. දැඩි ලෝභ සිතින්ය. උපදින්නේ ප්‍රේතාත්ම භාවයකය. කල්ප ගණන් සැපක් නැති මහා දුකක් උරුමකරගෙනය. “තණ්හාය ජායති සොකො - තණ්හාය ජායති හයං”

මෙසේ හය හා සෝකය සඳහා වූ “භෞතික ධන” ප්‍රඥාවන්තව හරිහැටි පරිපාලනය කර ගැනීම පදනම්ව තමයි සැප ලබා දෙන්නේ.

ඊලඟට ආයතී ධනය කුමක්ද ? එය රැස්කර ගන්නේ කෙසේද ? ඉන් ඇති ප්‍රයෝජනය කුමක්ද ? සොයා බැලිය යුතුයි. මූලින් සඳහන් කල පරිදි ධනය අවශ්‍ය වන්නේ ‘සැප’ ලැබීමටයි. ආයතී ධනය අවශ්‍ය වන්නේ

ලෝකෝත්තර සම්පත් (නිවන) ලබාගැනීම පිණිසය. ආයතී ධනයෙන් ලෝකෝත්තර සම්පත් ලබා ගැනීමට මහා ප්‍රඥාව ලැබීම සඳහා ප්‍රතිපදාවක් ශාන්ති නායකයාණන් වහන්සේ අනුදන වදාලන. එය මහා පඤ්ඤ සූත්‍රය මගින් පැහැදිලි කර ඇත.

මහා ප්‍රඥාව ලබා ගැනීමට, කැමති ආර්යය ශ්‍රාවකයා කරුණු හතරකට බෙදා දක්වා ඇති ප්‍රතිපදාවක් අනුගමනය කල යුතුය. පළමුව සප්පුරිසයෙක් ඇසුරු කල යුතුය. මෙහිදී ලෞකික දියුණුව සඳහා අතහිත දෙන ගුරු උපදෙස් දෙන ගුරුවරු දෙමාපියන් වැඩිහිටි අය හොඳ අය සප්පුරිසයන් (ලෞකික) හැදින්විය හැක. ආයතී ඵලයක් සඳහා අත්‍යවශ්‍යයෙන් ගුරු උපදෙස් දෙන ලෝකෝත්තර දියුණුව සඳහාම උපදෙස් දෙන උතුමන් මෙසේ දැක්විය හැක.

1. සම්මා සම්බුද්ධ (සම්බුදු)
2. පච්චේක බුද්ධ (පසේබුදු)
3. අරහත්ත බුද්ධ(රහත්බුදු) යන උතුමන් ප්‍රධාන
1. සෝවාන් මාර්ගස්ථ ආයතීයන්
2. සෝවාන් ඵලස්ථ ආයතීයන්
3. සකාදාගාමී මාර්ගස්ථ ආයතීයන්
4. සකාදාගාමී ඵලස්ථ ආයතීයන්
5. අනාගාමී මාර්ගස්ථ ආයතීයන්
6. අනාගාමී ඵලස්ථ ආයතීයන්
7. අරහත් මාර්ගස්ථ ආයතීයන්
8. අරහත් ඵලස්ථ ආයතීයන්

ගෞතම බුද්ධ රාජ්‍යය පහළ වූ මේ වකවානුවේ සම්බුදු පියාණන්ගේ ධර්ම විනය තවමත් නිරවුල්ව පවතින නිසා “බුදුන් දුක නිවන් දකින්න” හැකියාව ඇත. තථාගතයාණන් වහන්සේ විසින් දේශිත “මයා ධමෙමා ච විනයොව දෙසිතො පඤ්ඤත්තො සො මමච්චයේන වෝ සඤ්ඤා” සම්බුද්ධ පාඨයට අනුව බුදුරජාණන්

වහන්සේගේ ඇවෑමෙන් ශාස්තෘත්වය හෙවත් මාර්ග උපදේශකත්වය ශ්‍රාවකයාට දෙනු ඇත. දහම අවබෝධ කරගත ඉහත සඳහන් අර්මගට පිළිපත් අය මාර්ග උපදේශකත්වය දෙනු ඇත.

සද්ධා ධනය සීලං ධනය

හිරි ඔතප්පිං ධනය

සුත ධනංව වාගොව

පඤ්ඤාමේ සත්තමං ධනය

යස්ස ඒතෙ ධනා අත්ථී

ඉත්ථියා වා පුරිසස්සවා

අලිද්දෝ හෝති තං ආහු

අමෝසං තස්ස ජීවිතං

1. සද්ධා ධනය
2. සීල ධනය
3. හිරි ධනය
4. ඔතප් ධනය
5. සුත ධනය
6. වාග ධනය
7. පඤ්ඤා ධනය

ආයතී උතුමෝ තම ශ්‍රාවකයන් ඉහත ආයතී ධනයන්ගෙන් පොහොසතුන් කරති. මේ ධනයෙන් පමණි ලෝකෝත්තර සම්පත් ලබාගත හැක්කේ. ඒ උතුමන් ඇසුරු කරන්න. ධර්මය ශ්‍රවනය කරන්න. යෝනිසෝ මනසිකාරය ඇති කරගන්න. දහමෙහි හැසිරෙන්න.

7. ආයතී භාවනා සහ අනායතී භාවනා පහදා දෙන්න

“භාවනා යනු වැඩීමයි. දියුණු කිරීමයි.” භාවෙති කුසලා ධම්මා ආසේවති වඩ්ඛේති එතා යාති භාවනා ” කුසල් දහම් ඇති කරගෙන වඩවා ගැනීම කුසල භාවනා හෙවත් ආයතී භාවනා නම් වේ. අලෝභ - අදෝෂ - අමෝහ කුසල මූල මුල්කොට ඇති ගුණ දහම් ඇති කරගෙන වඩවා ගැනීමයි. අකුසල මූල හෙවත් ලෝභ මූල

- දෝස මූල - මෝහ මූල අකුසල් ඇති අරමුණු වැඩිම රාග භාවනා ද්වේෂ භාවනා - මෝහ භාවනා නම් වේ. ඉහත සඳහන් දෙකින් පළමු කුසල භාවනාව ලෝකික - ලෝකෝත්තර වශයෙන් දෙකොටසකි. ලෝකික භාවනාවෙන් පංච අභිඥා අෂ්ඨ සමාපත්ති ලාභියෙක් වීමට පුළුවන. එසේම සියලු ලෝකික සමාපත්ති පිරිහීමට පුළුවන. දැන් අබුද්ධෝත්පාද කාලයේද ලෝකික භාවනාවෙන් ප්‍රතිඵල ලබා ගත් යෝගාවචරයෝ බොහෝ වෙති. දිව්‍ය බ්‍රහ්ම මනුෂ්‍ය සම්පත් ලැබිය හැක. ලෝකෝත්තර භාවනාව හෙවත් විදර්ශනා භාවනාව දැකිය හැක්කේ බුද්ධෝත්පාද කාලයක පමණි. ආයතී භාවනාවෙන් අර්හත් ඵලය මුල් කොට ඇති අනාගාමි- සකාදාගාමි- සෝවාන් ඵල ලාභීන් විය හැක. එම ඵල කිසිසේත් නොපිරිහේ. නැතිනොවේ.

එසේම ඉහත ආයතී ඵල ලාභීන් පංච අභිඥා අෂ්ඨ සමාපත්ති ලාභීත්වය ද ලබාගත් - ඇතිකර ගත් අයද බොහෝ වෙති.

ලෝකයට අයත් කුමන ඵලයක් ලැබුනත් කවදා හෝ ඒවා අපට නැතිවේ. පිරිහේ. පිරිහෙන ලෝකික පංච අභිඥා අෂ්ඨ සමාපත්ති බලාපොරොත්තුවෙන් තමාගේ වටිනා කාලය වෙන් කිරීම බුද්ධිගෝචර නොවන අතර බුද්ධාදි උතුමන් අනුමත කරන්නේද නැත. මන ශක්තිමත් කිරීමට පමණක් පාදක වේ.

ආයතී භාවනාවේ දී කුසල මූල හෙවත් අලෝභ - අදෝෂ - අමෝහ පදනම් වූ කර්මස්ථාන අරමුණු වේ. එය සතර සතිපට්ඨානය මුල් කොට ඇති සත්තිස් බෝධි පාක්ෂික ධර්මයි.

සම සතලිස් කර්මස්ථාන ද ගිරිමානන්ද සූත්‍රයේ සඳහන් දස සංඥා ද සද්ධා භාවනා - සීල භාවනා - සමාධි භාවනා - පඤ්ඤා භාවනා වශයෙන් අරමුණු වශයෙන්

ගෙන යෝගාවචරයා භාවනා කරන්නේ සසරින් එතරවීම සඳහායි.

ලෝකෝත්තර ආයතී භාවනාවෙන් සත්ත්වයා සසර බැඳ තබන දස සංයෝජන සමුච්ඡේදනය කරගත හැක. සංයෝජන වලින් මුල් තැන හෙවත් සක්කායදිට්ඨි - විචිකිච්චා - සීලබ්බත පරාමාස දර්ශන සම්පත්තියෙන් ලෝකයේ යථාර්ථය විනිවිද විදර්ශනය වීමෙන් සමුච්ඡේදනය වන්නේ සෝවාන් ඵලයට පත්වන අවස්ථාවේය. සක්කායදිට්ඨිය නම් මිත්‍යා දෘෂ්ටිය නැතිවී සම්මා දිට්ඨිය නම් උත්තම දැනීම ඇතිවීමත් සමඟ ඔහු සතර අපායෙන් සදහටම අත්මිදී හව හතක් තුළ නිවන් දකින නියත සම්බෝධි පරායන උත්තමයෙක් බවට පත්වනු ඇත. අවම ඵලය වූ උත්තම සෝවාන් ඵලයේ ඒ දිට්ඨි ධම්ම වේදනීය ආනිශංස වේ. සකාදාගාමී වන උත්තමයා එකපාරක් කාමභූමියට පැමිණීමට බොහෝ සේ ඉඩ ඇත. අනාගාමී උත්තමයා කාමභූමියට නොපැමිණ සුද්ධාවාස බ්බලොව උපත ලබා එහිදීම සසර ගමන නිමා කරයි. රහතන් වහන්සේ මේ භවයේදීම සසර ගමන නිමා කරයි. රහතන් වහන්සේ මේ භවයේදීම භව නිරෝධය හෙවත් නිවීම ලබයි. ඒ ආයතී භාවනාව බුද්ධෝත්පාද කාලයක තුළ පමණක් දැකිය හැකි වීම විශේෂත්වයකි. නොපිරිහෙන උත්තම ඵල ආයතී ඵල වේ.

අනායතී භාවනාව යනු පුහුදුන් අය කරන භාවනාවයි. එය අකුසල භාවනාවයි. රාග - දෝෂ - මෝහ ප්‍රධාන කොට ඇති ඊර්ෂ්‍යාව - ක්‍රෝධය - චෛරය - මානය ආදී අකුසල චෛතසික අරමුණක් වශයෙන් ගෙන වැඩීම අකුසල භාවනාවයි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මිච්ඡා දිට්ඨිය ප්‍රධාන කොට ඇති "අනායතී මාර්ගය" වැඩෙනවා. මිච්ඡා සංකප්ප - මිච්ඡා වාචා - මිච්ඡා කම්මන්ත ආදී වශයෙනි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් කාමඕස - භවෝස - දිට්ඨි ඕස - අවිජ්ජාඕස නම් සතර ඕසයන්ට හසු වී සසරට ඇද ගෙන යනවා. 'ඕසය' සැඩ

පහරයි. එය යටි ගං බලා යන 'අනුසෝකය' නම් වේ. අනායතී භාවනාව වැඩීම නිරායාසයෙන්ම සිදු වේ. හේතුව අකුසල භාවනා වැඩීම පහසුයි. රාග භාවනා ද්වේෂ භාවනා දීය සාමාන්‍ය පුහුදුන් අය කෙනෙකුගේ ගුරු උපදේශ නොමැතිව වඩයි. ඒ නිසා ඒ භාවනාව වැඩීමෙන් පිස්සුව හෙවත් උමතුව වැඩේ. එනිසායි අකුසල භාවනා කිරීමෙන් සමහර අයට පිස්සු හැදෙන්නේ, ඒ නිසායි.

එනිසා බුද්ධිමත් යෝගාවචරයා දියුණුව සතුව සහනය ඇතිකර නිවන් දැකීම සඳහා කලයුතු එකම භාවනාව කුසල භාවනාවයි.

8. සියලුම ආයතී එල ලාභිත්වය සඳහා සීල සූත්‍රයෙන් උපදෙස් දෙන විදර්ශනා පංච උපාදානස්කන්ධ භාවනාව

සීල සූත්‍රය

එකං සමයං ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාකොට්ඨිනො ඛාරාණසියං විහරන්ති ඉසිපතන මිගදායෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො සායන්තසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිනො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසංකමී, උපසංකමීඤ්ඤා ආයස්මතා සාරිපුත්තන සද්ධිං සමමාදි, සමමාදනීයං කථා සාරාණීයං විනිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: සීලවතා ආවුසො සාරිපුත්ත, හිකඛුනා කතමෙ ධම්මා යොනිසො මනසිකාතඛබ්බාති.

එක් සමයක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ද බරණැස සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් මිගදායෙහි වාස කෙරෙති. එ කල්හි ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ සවස්කල විවේකයෙන් නැඟී සිටියාහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් වෙත එළඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථාකොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට මෙසේ කීහ. ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, සීල්වත් මහණහු විසින් කවර දහමක් නුවණින් මෙතෙහි කටයුත්තාහු ද?

සී ල ව තා වු සො කොට්ඨිත, හි ක්ඛුනා පඤ්චපාදානක්ඛන්ධා අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසනො ආබාධතො පරතො

පලොකතො සුඤ්ඤතො අන්තන්තො යොනිසො මනසිකාතඛබ්බා. කතමෙ පඤ්ච, සෙය්‍යවීදං: රුපුපාදානක්ඛන්ධො, වෙදනුපාදානක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාපාදානක්ඛන්ධො, සංඛාරුපදානක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණුපාදානක්ඛන්ධො, සීලවතාවුසො කොට්ඨිත, හිකඛුනා ඉමෙ පඤ්චපාදානක්ඛන්ධා අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසනො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අන්තන්තො යොනිසො මනසිකාතඛබ්බා. ධානං ඛො පනෙතං ආවුසො, විජ්ජනි යං සීලවා හිකඛු ඉමෙ පඤ්චපාදානක්ඛන්ධො අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසනො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අන්තන්තො යොනිසො මනසිකරොනො සොතාපත්තිඵලං සවිජ්ජකරෙය්‍යාති.

ඇවැත්නි, කොට්ඨිතයෙනි, සීල්වත් මහණහු විසින් පඤ්චෝපාදානස්කන්ධ ය අනිත්‍ය වශයෙන් දුක් වශයෙන් රෝග වශයෙන් ගඬු වශයෙන් හුල් වශයෙන් පීඩා වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරයාපන වශයෙන් බිඳීම් - වැනසීම් වශයෙන් ශුන්‍ය වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් නුවණින් මෙතෙහි කටයුත්තාහු ය. කවර නම් පංචස්කන්ධයන් ද රූපෝපාදානස්කන්ධය, වේදනෝපාදානස්කන්ධය, සංඥෝපාදානස්කන්ධය, සංඛාරෝපාදානස්කන්ධය, විඤ්ඤෝපාදානස්කන්ධය යි. ඇවැත්නි, කොට්ඨිතයෙනි, සීල්වත් මහණහු විසින් මේ පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයෝ අනිත්‍ය වශයෙන් දුක් වශයෙන් රෝග වශයෙන් ගඬු වශයෙන් හුල් වශයෙන් පීඩා වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරයාපන වශයෙන් බිඳීම් - වැනසීම් වශයෙන් ශුන්‍ය වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් නුවණින් මෙතෙහි කටයුත්තාහු යි. ඇවැත්නි, සීල්වත් මහණ මේ පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයන් අනිත්‍ය විසින් දුක් විසින් රෝග විසින් ගඬු විසින් හුල් විසින් පීඩා විසින් ආබාධ විසින් පරයාපන විසින් බිඳීම් - වැනසීම් විසින් ශුන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් නුවණින් මෙතෙහි කරනුයේ

පූජ්‍ය ගම්පහ සිරි සීවලී හිමි.....

සෝවාන්පල පසක් කරන්නේ ය යන යම් කරුණක් වේ නම් ඒ කරුණ ඇත්තේ ය.

සොනාපනෙන පනාචුසො සාරිපුත්ත, හික්ඛුනා කතමෙ ධම්මා යොනිසො මනසිකාතඛ්ඛාති ?

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, සෝවාන් මහණහු විසින් කවර දහමක් නුවණින් මෙනෙහි කටයුත්තාහු ද ?

සොනාපනෙනපි ඛො ආචුසො කොට්ඨිත, හික්ඛුනා ඉමෙ පඤ්චපාදානක්ඛන්ධා අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො යොනිසො මනසිකාතඛ්ඛා. ධානං ඛො පනෙතං ආචුසො, විජ්ජති යං සොනාපනො හික්ඛු ඉමෙ පඤ්චපාදානක්ඛන්ධො අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො යොනිසො මනසිකරොනො සකදාගාමිඵලං සච්ඡකරෙය්‍යාති.

ඇවැත්නි, කොට්ඨිතයෙනි, සෝවාන් මහණහු විසිනුදු මේ පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයෝ අනිත්‍ය වශයෙන් දුක් වශයෙන් රෝග වශයෙන් ගඬු වශයෙන් හුල් වශයෙන් පීඩා වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරයාපන වශයෙන් බිඳීම් - වැනසීම් වශයෙන් ශුන්‍ය වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් නුවණින් මෙනෙහි කටයුත්තාහුය. ඇවැත්නි, සෝවාන් මහණ මේ පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයන් අනිත්‍ය විසින් දුක් විසින් බිඳීම් - වැනසීම් විසින් ශුන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් නුවණින් මෙනෙහි කරනුයේ සෙදගම් ඵලය පසක් කරන්නේ ය යන යම් කරුණක් වේ නම් ඒ කරුණ ඇත්තේ ය.

සෝවාන් ඵල ලාභිත්වයෙන්.....

සකදාගාමිනා පනාචුසො සාරිපුත්ත, හික්ඛුනා කතමෙ ධම්මා යොනිසො මනසිකාතඛ්ඛාති ?

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, සකදාගාමි මහණහු විසින් කවර දහමක් නුවණින් මෙනෙහි කටයුත්තාහු ද ?

සකදාගාමිනාපි ඛො ආචුසො කොට්ඨිත, හික්ඛුනා ඉමෙ පඤ්චපාදානක්ඛන්ධා අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො යොනිසො මනසිකාතඛ්ඛා. ධානං ඛො පනෙතං ආචුසො, විජ්ජති යං සකදාගාමිනා හික්ඛු ඉමෙ පඤ්චපාදානක්ඛන්ධො අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො යොනිසො මනසිකරොනො අනාගාමිඵලං සච්ඡකරෙය්‍යාති.

ඇවැත්නි, කොට්ඨිතයෙනි, සකදාගාමි මහණහු විසින් මේ පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයෝ අනිත්‍ය වශයෙන් දුක් වශයෙන් රෝග වශයෙන් ගඬු වශයෙන් හුල් වශයෙන් පීඩා වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරයාපන වශයෙන් බිඳීම් - වැනසීම් වශයෙන් ශුන්‍ය වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් නුවණින් මෙනෙහි කටයුත්තාහුය. ඇවැත්නි, සකදාගාමි මහණ මේ පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයන් අනිත්‍ය විසින් දුක් විසින් බිඳීම් - වැනසීම් විසින් ශුන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් නුවණින් මෙනෙහි කරනුයේ අනාගාමි ඵලය පසක් කරන්නේ ය යන යම් කරුණක් වේ නම් ඒ කරුණ ඇත්තේ ය.

අනාගාමිනා පනාචුසො සාරිපුත්ත, හික්ඛුනා කතමෙ ධම්මා යොනිසො මනසිකාතඛ්ඛාති ?

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, අනාගාමි මහණහු විසින් කවර දහම කෙනෙක් නුවණින් මෙනෙහි කළ යුත්තාහු ද ?

අනාගාමිනාපි බො ආවුසො කොට්ඨිත, හික්ඛුනා ඉමෙ පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො යොනිසො මනසිකාතබ්බා. ධානං බො පනෙනං ආවුසො, විජ්ජති යං අනාගාමී හික්ඛු ඉමෙ පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධො අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො යොනිසො මනසිකරොනො අරහත්තඵලං සවිජ්ජකරෙය්‍යාති.

ඇවැත්නි, කොට්ඨිතයෙනි, අනාගාමී මහණහු විසින් මේ පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයෝ අනිත්‍ය වශයෙන් දුක් වශයෙන් රෝග වශයෙන් ගඬු වශයෙන් හුල් වශයෙන් පීඩා වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරයාපන වශයෙන් බිඳීම් - වැනසීම් වශයෙන් ශුන්‍ය වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් නුවණින් මෙනෙහි කටයුත්තාහුය. ඇවැත්නි, අනාගාමී මහණ මේ පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයන් අනිත්‍ය විසින් දුක් විසින් බිඳීම් - වැනසීම් විසින් ශුන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් නුවණින් මෙනෙහි කරනුයේ රහත් ඵලය පසක් කරන්නේ ය යන යම් කරුණක් වේ නම් ඒ කරුණ ඇත්තේ ය.

අරහතා පනාවුසො සාරිපුත්ත, කතමෙ ධම්මා යොනිසො මනසිකාතබ්බාති ?

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, රහත්හු විසින් කවර දහම් කෙනෙක් නුවණින් මෙනෙහි කළ යුත්තාහු ද ?

අරහතාපි බො ආවුසො කොට්ඨිත, ඉමෙ පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො යොනිසො

මනසිකාතබ්බා. නන්ථි බො ආවුසො අරහතො උත්තරිං කරණියං, කතස්ස වා පතිවයො අපි ච ඉමෙ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරය වේච සංවත්තන්ති සතිසම්පජ්ඤාය වාති.

ඇවැත්නි, කොට්ඨිතයෙනි, රහත්හු විසින් මේ පඤ්චෝපාදානස්කන්ධයෝ අනිත්‍ය විසින් දුක් විසින් රෝග විසින් ගඬු විසින් හුල් විසින් පීඩා විසින් ආබාධ විසින් පරයාපන විසින් බිඳීම් - වැනසීම් විසින් ශුන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් නුවණින් මෙනෙහි කටයුත්තාහ. ඇවැත්නි, රහතන්හට මත්තෙහි කළ යුත්තෙක් නැත. කරන ලද්ද නැවත කිරීමක් හෝ නැති. වැළි දූ මේ දහම් වඩන ලද්දාහු බහුල කරන ලද්දාහු දිට්ඨධම්ම සුඛ විහරණ පිණිස ද, සිහිනුවණ පිණිස ද පවත්නාහ.

යෝගාවචරයා සිත හෙවත් ලෝකය (පංච උපාධානස්කන්ධය) සකස්වන අයුරු බුද්ධානුමතයට අනුව දනගත යුතුය. සිත සංකතයකි. සකස්වූවකි. එය අනිත්‍ය තාවයට යටත්ය. හේතුව සියලුම සකස්වීම් අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම ත්‍රිලක්‍ෂණය යුක්තයි. පුනර්භවය සිදුවීමට නම් සිත කයෙන් ඉවත් වී යා යුතුය. කයෙන් “විඤ්ඤාණය” සම්මුති මරණය සිදු වීමේදී ඉවත් වේ. මේ “විඤ්ඤාන ධාතුව” නිසාම ක්‍රියාකාරී ලෝකයක් විද්‍යාමාන වේ. ඒ සවිඤ්ඤානකත්වය නමින් හැඳින්වේ. බාහිර ලෝකය අවිඤ්ඤානකයි. අභ්‍යන්තර ලෝකය සවිඤ්ඤානකයි. මේ අභ්‍යන්තර - බාහිර ලෝකයේ සියලුම සිදුවීම් ස්වාභාවිකයි. කරන්නෙක් මමෙක් පුද්ගලයෙක් විඳින්නෙක් විඳවන්නෙක් නොමැත. මේ සියලුම ස්වාභාව සිදුවීම් ත්‍රි ලක්‍ෂණයට යටත්ය. අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.

භවයට හෙවත් ප්‍රතිසන්ධියට (පුනර්භවය) මේ සිත ගමන් කරන්නේ කෙසේද ? එහි ක්‍රියාකාරිත්වය කෙසේද ? භව නිරෝධය කෙසේද ? නැති කල හැක්කේ. සිත

තණ්හාවට යා නොදී නිකලෙස් කර ගන්නේ කෙසේද ක්‍රියා අනිවාර්යයෙන් දැන ගත යුතුවේ. ඒ විත්තානුපස්සතාවයි. සසර ගමනක යෙදෙන සත්වයාගේ සිතේ ඇති දස සංයෝජන ක්‍රමානුකූලව සමුච්ඡේද ප්‍රභාතය සඳහා සීල සූත්‍රයෙන් ප්‍රකාශිත අතිශ්‍රේෂ්ඨ ධර්ම ස්කන්ධය ඉවහල් වේ. එය යෝනිසෝ මනසිකාරයෙන්ම අධ්‍යනය කර භාවනාත්මකව වැඩිමෙන් සසර බැමි සිඳි බිඳ දැමිය හැක. සත්වයා සම්බන්ධයෙන් විද්‍යාමාන වන්නා වූ කයෙහි දෙතිස් රූපයක් ඇත. ඒවා කෙස් - ලොම් - නිය - ආදිය වේ. ඊට අමතරව අභ්‍යන්තර රූප හයක් ඇත.

අභ්‍යන්තර රූප	ද්වාර	ඉන්ද්‍රිය	ආයතන	සිත
1. ඇස	-වක්ඛු ද්වාර	-වක්ඛු ඉන්ද්‍රිය	-වක්ඛු ආයතන	- බලන සිත
2. කණ	-සෝත ද්වාර	-සෝත ඉන්ද්‍රිය	-සෝතායතන	- අහන සිත
3. නාසය	-සාන ද්වාර	-සාන ඉන්ද්‍රිය	-සානායතන	-ආසුභණය කරන සිත
4. දිව	-ජීවිහා ද්වාර	-ජීවිහා ඉන්ද්‍රිය	- සෝතායතන	-රස බලන සිත
5. කය	-කාය ද්වාර	-කාය ඉන්ද්‍රිය	- කායායතන	-පහස ලබන සිත
6. මන	-මනෝ ද්වාර	-මනෝ ඉන්ද්‍රිය	- මනායතන	-මෙතෙහි කරන සිත

ඉහත සඳහන් කෙටි සටහනට අවධානය යොමු කරන්න. මේ ද්වාර - ඉන්ද්‍රිය - ආයතන නමින් හඳුන්වන ඇස ආදිය උපකාරී කරගෙන සිත හටගනී. සිත හට ගැනීම සඳහා බාහිර ලෝකයේ විද්‍යාමාන වන්නාවූ

1. වර්ණ රූප	4. රස රූප
2. ශබ්ද රූප	5. පොට්ඨබ්බ රූප
3. සන්ධ රූප	6. ධම්ම රූප

සම්බන්ධී කරනය වීමෙන් විඤ්ඤානය හටගෙන නාම ධර්ම පහක් ක්‍රියාත්මක වූ පසු පංච උපාධානස්කන්ධය හෙවත් සිත හටගනී.

1. ඇස (වක්ඛු) වක්ඛු ප්‍රසාද රූපය / වර්ණ රූපය - වක්ඛු විඤ්ඤානය - බලන සිත - පංච උපාධානස්කන්ධය

2. කණ (සෝත) සෝත ප්‍රසාද රූපය / ශබ්ද රූපය - සෝත විඤ්ඤානය - අහන සිත - පංච උපාධානස්කන්ධය
3. නාසය (සාන) සාන ප්‍රසාද රූපය / සන්ධ රූපය - සාණ විඤ්ඤානය - ආසුභණය කරන සිත - පංච උපාධානස්කන්ධය
4. දිව (ජීවිහා) ජීවිහා ප්‍රසාද රූපය / රස රූපය - ජීවිහා විඤ්ඤානය - රස බලන සිත - පංච උපාධානස්කන්ධය
5. කය (කාය) කාය ප්‍රසාද රූපය / පොට්ඨබ්බ රූපය - කාය විඤ්ඤානය - පහස ලබන සිත - පංච උපාධානස්කන්ධය
6. මන (මන) මනෝ ප්‍රසාද රූපය / ධම්ම රූපය - මනෝ විඤ්ඤානය - මෙතෙහි කරන සිත - පංච උපාධානස්කන්ධය

සංයුක්ත නිකාය - බන්ධ වගගයේ සීල සූත්‍රයෙහි මහා කොට්ඨිත මහ තෙරණුවන් වහන්සේ සැරියුත් මහ තෙරුවන් වහන්සේගෙන් මෙසේ අසයි. සිල්වත් හික්සුව සෝවාන් ඵලය සඳහා කිනම් දහමක් මෙතෙහි කටයුතු ද?

ඇවැත්නි, කොට්ඨිතයෙනි, සිල්වත් මහණ විසින් පංච උපාධානස්කන්ධය

1. අනිච්චතො - අනිත්‍ය වශයෙන්
2. දුක්ඛතො - දුක් වශයෙන්
3. රෝගතො - රෝගයක් වශයෙන්
4. ගණ්ඨතො - ලේ සැරව වශයෙන්
5. සල්ලතො - හුලක් (ඊයක්, උලක්) වශයෙන්
6. අසතො - පීඩාවක් වශයෙන්

- 7. ආබාධතො - ආබාධයක් වශයෙන්
- 8. පරතො - අනුන්ගේ දෙයක් වශයෙන්
- 9. පලොකතො - වැනසීමට හේතුවක් වශයෙන්
- 10. සුඤ්ඤතො - හිස් දෙයක් වශයෙන්
- 11. අනත්තතො - අනාත්ම (තම වසගයෙහි නොපවත්නා)

සිහිකටයුතුය. මෙසේ සිත හෙවත් පංච උපාදානස්කන්ධ නිසා හැම මොහොතකම අම්හිරි දුක් සහිත ඵල සමූහයකින් වින්දනාත්ම සත්වයා පෙලෙන බව සිහිකටයුතුය. ඉහත සඳහන් පරිදි භාවනාත්මක වැඩීමෙන් විදර්ශනා සමාධිය බලවත්ව වැඩේ. මේ භාවනාව ආයතන භාවනාව - ඉන්ද්‍රිය භාවනාව තිලකුණු භාවනාව වශයෙන්ද හඳුන්වයි. සෝවාන් ඵල ලාභිත්වය සමෘද්ධි සිදුවනු ඇත. ඊට පසු කොට්ඨික මහ රහතන් වහන්සේ සෝවාන් ඵලස්ථ මහණ විසින් කිනම් දහමක් සකෘදාගාමී ආයඪී ඵලය සඳහා නුවණින් මෙතෙහි කල යුතු දැයි විමසුහ. එවිට සාරිපුත්ත මහ තෙරුණ් වහන්සේ දේශනා කරනුයේ කොට්ඨිකයෙනි, සෝවාන් ඵල ලාභිත්වය ලැබූ ආයඪී උතුමන් ඉහත පරිදිම පංච උපාදානස්කන්ධයම අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම වශයෙන් වැඩිය යුතුය. එසේ වැඩීමෙන් ඊලඟ සකෘදාගාමී උත්තම ආයඪී ඵල ලාභිත්වය සමෘද්ධි භාවය සිදුවනු ඇත. එසේ ඒ උත්තම සකෘදාගාමී ඵල ලාභිත්වය ඇති මහණ විසින් අනාගාමී ඵලය සඳහා කිනම් ප්‍රතිපදාවක් අනුගමනය කල යුතු දැයි කොට්ඨික හිමි සැරියුත් හිමියන් ගෙන් විමසුහ. උන්වහන්සේ දේශනා කරන්නේ කොට්ඨිකයෙනි. අනාගාමී උත්තම ආයඪී භාවය සඳහා ද පංච උපාදානස්කන්ධයම අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම වශයෙන් විදසුන් වැඩිය යුතුය. කොට්ඨික හිමියන් ස්වාමීනි, සාරිපුත්තයෙනි, අනාගාමී මහණ විසින් කිනම් දහමක් ප්‍රගුණ කල යුතුද? කොට්ඨිකයෙනි, සිල්වත් අනාගාමී මහණ විසින් මෙම පංච උපාදානස්කන්ධයම අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම වශයෙන් විදසුන් වැඩිය යුතුය. එවිට

අරහත් ඵලය පසක් වනු ඇත.

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, රහත් හු විසින් කිනම් දහමක් නුවණින් මෙතෙහි කල යුතු ද? රහත්හු විසින් ද පංච උපාදානස්කන්ධය අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම වශයෙන් මෙතෙහි කල යුත්තාහ. එහෙත් ඒ ආයඪී මහ රහත් උතුමන් මන්තේ කල යුත්තක් නැත. නැවත කිරීමට කිසිදු දෙයක් නැත. යලිදු යලිදු මේ දහම වඩන ලද්දේ දිට්ඨ ධම්ම සුඛ විහරණය පිණිසම සිහි නුවණ පිණිසම වන්නේය.

සීල සුත්‍රයේ ධර්ම විචරණය අනුව සියලුම ආයඪී ඵලයන් සඳහා වැඩිය යුතු භාවනාව වන්නේ පංච උපාදානස්කන්ධය අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම වැඩීමයි.

පළමුව පංච උපාදානස්කන්ධය හෙවත් හිත සකස් වන අයුරු කෙටියෙන් දැන ගත යුතු වේ. මුලින් සඳහන් කල පරිදි බලන සිත - අහන සිත - ආසුරණය කරන සිත යනුවෙන් හය පොලක සිත හටගනී.

මෙයින් එක සිතක් හටගන්නා, ආකාරය හරි හැටි අවබෝධ කරගත් පසු ඉතිරි සිත් ද ඒ අනුසාරයෙන් හටගන්නා බව වටහා ගන්න පුළුවන්.

බලන සිත

පළමුව ඇස - එහි ඇති ප්‍රසාද රූපයට (වක්ඛු ප්‍රසාද රූපයට) බාහිර ඇති වර්ණ රූපය ඇදී පවතීමක් සිදු වේ. ඇස හා වර්ණ රූපය ඇදී පැවතීමක් සිදුවේ. ඇස හා වර්ණ රූපය එකට සම්බන්ධීකරණය වන විට වක්ඛු විඤ්ඤාණය හටගනී. (ද්වයං පටිච්ච විඤ්ඤාණං - වක්ඛුංව පටිච්ච රූපෙව උප්පජ්ජති වක්ඛු විඤ්ඤාණං) මේ වක්ඛු විඤ්ඤාණ ධාතුව හටගන්න කොටම නාම ධර්ම පහක් හටගනී. එනම් එස්ස - වේදනා - සංඥා -

චේතනා - මනසිකාරය යි. එම නාම ධර්ම හෙවත් සිතුවිලි සබ්බ චිත්ත සාධාරණ චේතසික නාම ව්‍යවහාර වේ. හැම හිතක් හට ගන්න අවස්ථාවේ අනිවාර්යන් හටගෙන ක්‍රියාත්මක වන ධර්මතා වේ.

1. එස්ස යනු අභ්‍යන්තර රූපය, බාහිර රූප, විඤ්ඤාණය එකතුවයි.
2. චේදනා යනු වර්ණ රූපය කෙරෙහි සුඛ වින්දනය හෝ දුක් වින්දනය ප්‍රකාශිතයි.
3. සංඥා යනු වර්ණ රූපයක් බව හඳුනා ගැනීම.
4. චේතනා - හඳුනා ගැනීමට අනුව ක්‍රියාත්මක වීම. එනම් බැලීම
5. මනසිකාරය - වර්ණ රූපය ඉහත සඳහන් චේදනා සංඥා - චේතනා නාම ධර්ම වලට යොමු කිරීම හෙවත් මනෙදියේ ක්‍රියාකාරිත්වය - මෙනෙහි කිරීමයි.

මේ නාම ධර්ම පහ අවම වශයෙන් සිතක් හටගන්නා විට ක්‍රියාත්මක විය යුතුමය. එක නාම ධර්මයක් හෝ අඩු ලුහුඬු බවක් සිදු වුවහොත් සිතක් හට ගැනීම කිසි ලෙසකින් සිදු නොවනු ඇත. එසේම මේ නාම ධර්ම පහට අමතරව තව ඕනෑ තරම් නාම ධර්ම ඒහා සම්බන්ධ වී ක්‍රියාත්මක වීමට පුලුවන. උදාහරණයක් වශයෙන් සිත හට ගන්නා අවස්ථාවේ අකුසල පක්‍ෂයේ නාම ධර්ම වූ ලෝභ - දෝෂ - මෝහ - ඊර්ෂ්‍යාව - චෛරය - ක්‍රෝධය වැනි නාම ධර්මත් කුසල පක්‍ෂයේ අලෝභ - අදෝෂ - අමෝහ - මෙත්‍රී - කරුණා - මුදිතා ආදී වශයෙන් ද සඳහන් කල හැකි. ඊලඟට ඉහත නාම ධර්ම පහ ක්‍රියාත්මක වීමේදී පහත දැක්වෙන පරිදි පංච උපාධානස්කන්ධය හෙවත් සිත හට ගනී.

නාම ධර්ම පහ	පංච උපාධානස්කන්ධය
1. එස්ස	- රූපස්කන්ධය
2. චේදනා	- චේදනාස්කන්ධ
3. සංඥා	- සංඥාස්කන්ධ
4. චේතනා	- සංඛාරස්කන්ධ
5. මනසිකාරය	- විඤ්ඤාණස්කන්ධය

බලන සිත තුළ ඉහත පංච උපාධානස්කන්ධය හට ගන්නා අයුරු දකිමු. කෙනෙක් "මලක්" දිනා බලා සිටින අවස්ථාවක් සිතන්න. එහිදී එනම් ඒ සිත තුළ රූපස්කන්ධය යනු වර්ණ රූපය දැනුවත් වීමයි. චේදනා ස්කන්ධය යනු වර්ණ රූපයේ ප්‍රිය බවට ඇලීමයි, අප්‍රිය රූපයක් නම් ගැටීමයි. (සුඛ වින්දනය හෝ දුක් වින්දනය) චේදනා ස්කන්ධයයි. සංඥා ස්කන්ධය යනු වර්ණ රූපයක් බව හඳුනා ගැනීමයි. සංඛාර යනු බලමින් සිටීමයි. එනම් වර්ණවත් බවේ ප්‍රිය, අප්‍රිය තත්වය මත තණ්හාවෙන් වහා සිත වසා දූෂිත වීමයි. (හෙවත් අවිද්‍යාව පව්වය සංඛාර) විඤ්ඤාණය යනු වක්ඛු විඤ්ඤාණයයි. බලන සිත - මුලු ලෝකය නම් වූ මෙහි සියලු සංකතනයන් විද්‍යාමාන වේ. සංකත යනු රූප, චේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ යන ස්කන්ධ පංචකයයි.

ඉතා කෙටියෙන් සඳහන් කල කරුණු පදනම් කර සියලුම සිත් ඒ අනුසාරයෙන් සකස් වන බව තේරුම් ගන්න. දැන් සිල සූත්‍රය අනුව විදර්ශනා සමාධිය - ලෝකෝත්තර සමාධිය - තිලකුණු භාවනාව වඩවමු.

1. ඇස රූපයකි - පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ සතර මහා භූතයන්ගේ සාමූහික ප්‍රවේගයකින් විද්‍යාමාන වන්නා වූ මේ ඇස - අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.
2. ඇසේ ප්‍රසාද රූපයද අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.

3. බාහිර වර්ණ රූපය අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.
4. වක්ඛු විඤ්ඤාණය අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.
5. වක්ඛු විඤ්ඤාණය සමග හටගන්නා වූ නාම ධර්ම පහ අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.
6. නාම ධර්ම වල
 1. එස්සය අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.
 2. වේදනාව අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.
 3. සංඥාව අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.
 4. චේතනාව අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.
 5. මනසිකාරය අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.

නාම ධර්ම පහේ ක්‍රියාකාරීත්වය වූ පංච උපාදානස්කන්ධයම අනිත්‍යයි - දුකයි - අනාත්මයි.

පංච උපාදානස්කන්ධයේ රූපස්කන්ධය

1. අනිච්චතො - අනිත්‍යයි
2. දුක්ඛතො - දුකයි
3. රෝගතො - රෝගයකි
4. ගණ්ඨතො - ගඩකි
5. සල්ලතො - හුලකි
6. අසතො - පීඩාවකි
7. ආබාධතො - ආබාධයකි
8. පරතො - අන්සතුච්චකි
9. පලොකතො - ව්‍යසනයකි
10. සුඤ්ඤතො - හිස් බවකි.
11. අනත්තතො - අනාත්මයි

2. වේදනාස්කන්ධය

1. අනිච්චතො - අනිත්‍යයි
2. දුක්ඛතො - දුකයි
3. රෝගතො - රෝගයකි
4. ගණ්ඨතො - ගඩකි
5. සල්ලතො - හුලකි
6. අසතො - පීඩාවකි
7. ආබාධතො - ආබාධයකි
8. පරතො - අන්සතුච්චකි
9. පලොකතො - ව්‍යසනයකි
10. සුඤ්ඤතො - හිස් බවකි.
11. අනත්තතො - අනාත්මයි

3. සංඥාස්කන්ධය

1. අනිච්චතො - අනිත්‍යයි
2. දුක්ඛතො - දුකයි
3. රෝගතො - රෝගයකි
4. ගණ්ඨතො - ගඩකි
5. සල්ලතො - හුලකි
6. අසතො - පීඩාවකි
7. ආබාධතො - ආබාධයකි
8. පරතො - අන්සතුච්චකි
9. පලොකතො - ව්‍යසනයකි
10. සුඤ්ඤතො - හිස් බවකි.
11. අනත්තතො - අනාත්මයි

4. සංඛාර ස්කන්ධය

1. අනිච්චතො - අනිත්‍යයි
2. දුක්ඛතො - දුකයි
3. රෝගතො - රෝගයකි
4. ගණ්ඨතො - ගඩකි

පූජ්‍ය ගම්පහා ඩී. ඩී. ඩී. ඩී.

- 5. සල්ලතො - හුලකි
- 6. අසතො - පීඩාවකි
- 7. ආබාධතො - ආබාධයකි
- 8. පරතො - අන්සතුච්චකි
- 9. පලොකතො - ව්‍යසනයකි
- 10. සුඤ්ඤතො - හිස් බවකි.
- 11. අනත්තතො - අනාත්මයි

5. විඤ්ඤාණස්කන්ධය

- 1. අනිච්චතො - අනිත්‍යයි
- 2. දුක්ඛතො - දුකයි
- 3. රෝගතො - රෝගයකි
- 4. ගණ්ඨතො - ගඩකි
- 5. සල්ලතො - හුලකි
- 6. අසතො - පීඩාවකි
- 7. ආබාධතො - ආබාධයකි
- 8. පරතො - අන්සතුච්චකි
- 9. පලොකතො - ව්‍යසනයකි
- 10. සුඤ්ඤතො - හිස් බවකි.
- 11. අනත්තතො - අනාත්මයි

ඉහත බලන සිත හෙවත් පංච උපාධානස්කන්ධය ඉතා විමසිල්ලෙන් යෝනිසෝමනසිකාරයෙන් ක්‍රමානුකූලව භාවනා වැඩිම කළ යුතුය. භාවනාව දියුණු කළ යුතුය. විශේෂයෙන් ස්කන්ධ පහ සම්බන්ධයෙන් දක්වා ඇති පාලි පාඨ එනම්,

- 1. අනිච්චතො
- 2. දුක්ඛතො
- 3. රෝගතො
- 4. ගණ්ඨතො
- 5. සල්ලතො
- 6. අසතො

සෝවාන වීල ලාභිත්වයෙන්.....

- 7. ආබාධතො
- 8. පරතො
- 9. පලොකතො
- 10. සුඤ්ඤතො
- 11. අනත්තතො යන ධර්ම පාඨ වල සිංහල තේරුම මැනවින් ඉගෙන තේරුම් ගෙන වැඩිම ඉතා ප්‍රතිඵල දායකය.

මේ අනුසාරයෙන් කණ සම්බන්ධව හටගන්නා අහන සිත ද, නාසය සම්බන්ධව හට ගන්නා ආඝ්‍රාණය කරන සිතද - දිව සම්බන්ධව රස බලන සිතද- කය සම්බන්ධව පහස ලබන සිතද- මන සම්බන්ධව මෙනෙහි කරන සිතද- ද වෙන වෙනම පංච උපාධානස්කන්ධ තිලකුණු වැඩිම කළ යුතුය. විදර්ශනා සමාධිය - ලෝකෝත්තර සමාධිය වැඩේ.

9. ආයථි උපවාදයෙන් මිදීම සඳහා කලයුතු අදිෂ්ඨානය

- 1. නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස
- 2. නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස
- 3. නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

ඕකාස ! ඕකාස !! ඕකාස !!! පළමුවද දෙවනුවද තෙවනුවද බුද්ධ රත්නයට, ධම්ම රත්නයට, සංඝ රත්නයට කාය ද්වාරයෙන් වාග් ද්වාරයෙන්, මනෝ ද්වාරයෙන් ද්වාරත්‍රයෙන්ම චිත්ත ඒකාග්‍රතාවයෙන් සමාහිත වූ සිතින් දොහොත් මුදුන් දී පසග පිහිටුවා ගෞරවාදරයෙන් සැදුහැනි සිතින් චිත්ත ප්‍රසාදයෙන් උත්තමාංගයෙන් වන්දනා කරමි. අනාදිමත් සංසාරයේ අනත්ත වූ අප්‍රමාණ වූ ලෝක ධාතුන්හි පහළ වූ බුද්ධ රත්නයට ධම්ම රත්නයට සංඝ රත්නයට මාගේ නමස්කාරය වේවා !

අනාදිමත් සංසාරයේ හි දි සිත - කය - වචනය

තුන් දොරින් දැනුවත් හො නොදැනුවත්ව කිසියම් ප්‍රමාද දෝෂයකින් බුද්ධ රත්නයට, ධම්ම රත්නයට, සංඝ රත්නයට ආයතී උතුමන්ට උපවාද කොට ඇති නම් මම

- * සමාව අයදීමි ! සමාවන සේක්වා!
- * සමාව අයදීමි ! සමාවන සේක්වා!
- * සමාව අයදීමි ! සමාවන සේක්වා!

1. ඕකාස! ඕකාස!! ඕකාස!!! අහං නමාමි හන්තේ අහං පටිපත්ති පූජාය සබ්බඤ්ඤා බුද්ධස්ස වන්දාමි, පූජෙමි, ගරු කරොමි,

2. දුතියමපි ඕකාස! ඕකාස!! ඕකාස!!! අහං නමාමි හන්තේ, අහං පටිපත්ති පූජාය සබ්බඤ්ඤා බුද්ධස්ස වන්දාමි, පූජෙමි. ගරු කරොමි

3. තතියමපි ඕකාස! ඕකාස!! ඕකාස!!! අහං නමාමි හන්තේ අහං පටිපත්ති පූජාය සබ්බඤ්ඤා බුද්ධස්ස වන්දාමි, පූජෙමි. ගරු කරොමි

1. කායේන වාචා චිත්තෙන පමාදේන මයා කතං අච්චයං ඛමමේ හන්තෙ භූරි පඤ්ඤා තථාගත
2. කායේන වාචා චිත්තෙන පමාදේන මයා කතං අච්චයං ඛමමේ ධම්ම සන්දිට්ඨික අකාලික
3. කායේන වාචා චිත්තෙන පමාදේන මයා කතං අච්චයං ඛමමේ සංඝ පුඤ්ඤක් ඛෙත්තං අනුත්තරං

10. අනිත්‍ය දර්ශනය

ආනන්ද කෙලෙස් තවන දවන චීර්යායෙන් යුත් හිඤ්ච කැලයකට හෝ ගස් සෙවණකට හෝ හිස් බිමකට ගොස් යෝගාසනව තැන්පත්ව මෙසේ නුවණින් මෙනෙහි කරයි. සිතයි.

1. රූපය අනිත්‍යයි.
2. චේදනාව අනිත්‍යයි.
3. සඤ්ඤාව අනිත්‍යයි.
4. සංඛාර අනිත්‍යයි.
5. විඤ්ඤාණය අනිත්‍යයි.

කතමානන්ද අනිච්ච සඤ්ඤා ? ඉධානන්ද හිඤ්ච අරඤ්ඤා ගතෝවා, රුක්ඛමූල ගතෝවා, සුඤ්ඤාගාර ගතෝවා, ඉති පටි සංචික්ඛති.

රූපං අනිච්චං
 චේදනා අනිච්චා
 සඤ්ඤා අනිච්චා
 සංඛාරා අනිච්චා

විඤ්ඤාණං අනිච්චන්ති - ඉති ඉමේසු පංච උපාධානස්ඛන්ධෙසු අනිච්චානු පස්සි විහරති. ගිරිමානන්ද සූත්‍රය මේ ආකාරයෙන් දේශිත අනිච්චානු පස්සනාව හෙවත් අනිච්ච සඤ්ඤාව, අනිත්‍යතාවය, කුමක්දැයි ධර්මානුකූලව වටහා ගනිමු. සම්මුති වශයෙන් ලෝක ව්‍යවහාර වශයෙන් හඳුනා ගැනීම, පනවා ගැනීම සිදු කරනු ලබන මේ සතා, පුද්ගලයා ගස් ගල් පර්වත විශ්වයේ මන්දාකිනි ග්‍රහවස්තු අදි සියලු දෑ (සවිඤ්ඤානක - අවිඤ්ඤානක) “ සංකත” වේ. මේ සංකත, සකස් වීම් ඒවායේ හැඩතල ස්වභාවය අනුව සම්මුති නාම යොදා ඇත. සඤ්ඤා නාම වශයෙන් වෙන් වෙන්ව හටගත් දේ පාදක කරගෙන සම්මත කර ඇත.

මේ සියලුම සකස්වීම් (සංකත) සුද්ධර්ම භයක

හෙවත් ධාතු හයක හෙවත් ශක්ති හයක සමවාමයෙන්, ඒකරාශී වීමෙන්, සංකීර්ණ භාවයෙන් පුංජයක් වශයෙන් ප්‍රකට වේ. විද්‍යාමාන වේ. සුද්ධ ධර්ම වශයෙන්ද ශක්ති වශයෙන්ද ධාතු වශයෙන්ද ව්‍යවහාර වේ.

- ඒවා මෙසේයි. 1. පඨවි
- 2. ආපෝ
- 3. තේජෝ
- 4. වායෝ
- 5. ආකාශ
- 6. විඤ්ඤාණ වේ.

1. පඨවි ධාතුවකි ශක්තියකි සුද්ධ ධර්මයකි. ස්වභාව ධර්මයකි, එහි ප්‍රකට ස්වභාවය ස ණ ත් ව ය ක් ගනි, තද ස්වභාවය ගනි,

2. ආපෝ ධාතුවකි. ශක්තියකි. සුද්ධ ධර්මයකි. එහි ප්‍රකට ස්වභාවය වැගිරෙන ගතිය, ඇලෙන බැඳෙන ස්වභාවයයි.

3. තේජෝ ධාතුවකි. ශක්තියකි. සුද්ධ ධර්මයකි. එහි අනන්‍යතාවය, ප්‍රකට ස්වභාවය, උණුසුම් බව දවාලන- ස්වභාවයයි. දිරවීමයි.

4. වායෝ ධාතුව ධාතුවකි. ශක්තියකි, සුද්ධ ධර්මයකි. එහි ස්වභාවය අනන්‍යතාවය, හමායන ස්වභාවයයි. තෙරපුම් ගතිය, ඉදිරියට තල්ලු කිරීමේ ස්වභාවයයි.

5. විඤ්ඤාණ ධාතුව ශක්තියකි. බාහිර ලෝකයේ වර්ණ, ගන්ධ, ශබ්ද, රස, පොට්ඨබ්බ, ධම්ම (සිතුවිලි) යන රූපයන් ගැන දැනුවත් වීම. සිතක් සකස් වීමේ ස්වභාවයයි. ලෝකයේ හෙවත් සිතේ ක්‍රියාකාරිත්වයේ මූල ශක්තිය - (සවිඤ්ඤාණකත්වය)

6. ආකාශ ධාතුව ශක්තියකි. ඉහත කී ශක්ති ධාතු ප්‍රකට වීමට, හට ගැනීමට, විද්‍යාමාන වීමට ඇති ඉඩ කඩ හිස් ස්වභාවය සෘණ ස්වභාවය

ඉහත කී ස්වභාව ශක්ති හයෙන් මුල් හතර (පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ) ස්වභාවයෙන්ම එකට ඒකරාශී වී විද්‍යාමාන වීම ඒකාන්ත වශයෙන් සිදුවේ. වෙන් කල නොහැකි වෙන් වෙන් නැති හතරකි. ඒ නිසා ඒවාට භෞතික නම යෙදී ඇත. එසේම මේ හතර යම් තැනක විද්‍යාමාන වේ නම් වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා යන ස්වභාවයන් ඒ තුළ ප්‍රකට වීම ඒකාන්ත වශයෙන් දැකිය හැක. (පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා ශුෂ්ඨාෂ්ටක නම් වේ. "සානි ඕෂට්ඨමක රූපානි" ඕජාව අට වැන්න කොට ඇති රූපයි.)

එසේම මේ ධාතූන් එකට ජනිත වීම, වෙනස් වීම, ප්‍රවර්ථනය - ඇතිවීම නැතිවීම අනිත්‍යතාවය නිසාම ධාතූන්ගේ සාමූහික සංකීර්ණ භාවය ප්‍රකට වන විට 'රූපයක්' යන සම්මුති නාමය යෙදේ.

විශේෂයෙන් එක ධාතුවක් තනිව ජනිත වීමක් හටගැනීමක් සිදු නොවේ. යම් ධාතුවක් ජනිත වීමක් හටගැනීමක් ප්‍රකට වීමත්, පහල වීමත්, පැනවීමක් සිදුවේ ද ඉතිරි ශක්ති තුනක් ඒකාන්ත වශයෙන් හටගැනීම පහලවීම ජනිතවීම සිදුවේ. එමෙන්ම එක ධාතුවක් වැඩිපුරගත් අවස්ථාවක්මයි දැකිය හැක්කේ. තද ස්වභාවය "යම් වස්තුවක, රූපයක ප්‍රකට වේ නම් පඨවි ධාතුව වැඩිපුරගත් ඉතිරි ධාතු තුනක් අංශු මාත්‍රයෙන් හෝ ප්‍රකට වන බව දත යුතුය. උදා :- "ජලය" යනු රූපයකි. එහි ප්‍රධාන ප්‍රකට ධාතුව ආපෝ වේ. ආපෝ ධාතුව එහි වේ නම් ඉතිරි පඨවි, තේජෝ, වායෝ, මෙන්ම වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා අංශු මාත්‍රයෙන් හෝ විද්‍යාමාන වේ. සියලු රූප කලාපයෝ මේ ධර්මතාවයට යටත් බව මෙනෙහි කල යුතුය.

මේ රූප අපේ ඉඳුරන්ට ගෝචර වේ. සම්බන්ධකරණය වේ. සියලුම, සමස්ත රූප ස්කන්ධය අභ්‍යන්තර බාහිර වශයෙන් දෙකොටසකි. එමෙන්ම සම්මුති සත්‍ය වශයෙන්ද පරමාර්ථ සත්‍ය වශයෙන් ද දෙආකාරයකි.

අභ්‍යන්තර රූප	බාහිර රූප
1. ඇස (චක්ඛු ප්‍රසාද රූපය)	වර්ණ රූපය
2. කණ (සෝත ප්‍රසාද රූපය)	ශබ්ද රූපය
3. නාසය (සාණ ප්‍රසාද රූපය)	සන්ධ රූපය
4. දිව (ජීවිහා ප්‍රසාද රූපය)	රස රූපය
5. කය (කාය ප්‍රසාද රූපය)	පොට්ටබ්බ රූපය
6. මන (මනෝ ප්‍රසාද රූපය)	ධම්ම රූපය

විශ්වය තුළ යම් හටගත් සංකතයක් වේ නම් ඒ සියලු හටගැනීම් රූප ඉහත කී පරිදි බෙදා දැක්විය හැක.

එමෙන්ම අභ්‍යන්තර රූප හා බාහිර රූප සම්බන්ධකරණය වීමෙන් “විඤ්ඤාණ” ශක්තිය හට ගනී. ඒ මෙසේය.

1. ඇස - ඇසේ ප්‍රසාද රූපය - සම්බන්ධකරණය මෙන් චක්ඛු විඤ්ඤාණය (එස්ස)
2. කණ - කණේ ප්‍රසාද රූපය - සම්බන්ධකරණය වීමෙන් සෝත විඤ්ඤාණය (එස්ස)
3. නාස - නාසයේ ප්‍රසාද රූපය - සම්බන්ධකරණය වීමෙන් සාණ විඤ්ඤාණය (එස්ස)
4. දිව - දිවේ ප්‍රසාද රූපය - සම්බන්ධකරණය වීමෙන් ජීවිහා විඤ්ඤාණය (එස්ස)

5. කය - කයේ ප්‍රසාද රූපය - සම්බන්ධකරණය වීමෙන් කාය විඤ්ඤාණය (එස්ස)
6. මන - මනේ ප්‍රසාද රූපය - සම්බන්ධකරණය වීමෙන් මනෝ විඤ්ඤාණය (එස්ස)

ඉහත දැක්වූයේ “විඤ්ඤාණ” ධාතු ව හටගන්නා ආකාරයයි.

(චක්ඛුංච පටිච්ච වණෙණ ව උප්පජ්ජති චක්ඛු විඤ්ඤාණං)

මෙසේ පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, හා විඤ්ඤාණ ධාතූන්ගේ කිසියම් වස්තුවක්, පුද්ගලයෙක්, ස්කන්ධයක්, තනි ඒකකයක් නොවන බවත් ශක්ති සමූහයක පුංජයක් ඝනීභූත භාවයක් ප්‍රකට කරන අතර ඒවා අකාශයේ ව්‍යාප්තව ප්‍රකට වේ. මේ මහා භූත හතර හා විඤ්ඤාණ ධාතු අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් පටිච්ච සමුප්පන්න වන බවත් නිරන්තර ප්‍රවේගයක් බවත් වෙනස් වීමක් බවත් විනිවිද දැකිය යුතුය. මේ ඇතිවීම නැතිවීම අනිත්‍යතාවය දෙකක ඤයවීම අස්ථි - නස්ථි (දු - දෙක - ඤයවීම) පාදක කරගෙන සම්මුති ලෝකය හා පරමාර්ථ ලෝකය තුළ පනවා ගැනීම් කර ඇත.

මෙහිදී ඉතාමත් වැදගත් කාරණය වන්නේ මේ “ශක්ති” හෙවත් ශුද්ධ ධර්ම වලට “ශක්තිය” “බලය” ජනිත වූයේ කෙසේද? කියා විමසීමයි. යම් පැනවීමක, ස්ථානයක, තැනක, දෙයක, ශක්තිය නමින් දෙයක් විද්‍යාමාන වන්නේ නම් ප්‍රකට වන්නේ නම් දැකිය හැකි නම්, එතැන වලනයක්, වෙනස් වීමක්, ඇතිවීමක්, නැතිවීමක්, (ඤණ භංගය - වහා වෙනස් වීම) ප්‍රවර්ථනයක් අනිත්‍යතාවයකි. (දු + දෙකක - බ+ ඤයවීම - දුකක - දුකක) ශක්තිය හට ගැනීම මතු

දැක්වෙන උදාහරණයක් මගින් සනාථ කරගනිමු.

“බලය- ශක්තිය- විදුලිය” ජනනය කරන ස්ථාන නම් කරනුයේ විදුලි බලාගාර නමිනි. එම විදුලි බලාගාර තුළ විදුලි ජනක යන්ත්‍ර ඇත. ජනරේචරයක් එබඳු විදුලි ජනක කරන කුඩා විදුලි බලාගාරයකි. (ජංගම විදුලිබලාගාරයකි) විදුලිබලාගාරයේ විශාල ප්‍රමාණයේ ජනරේචර හෙවත් ටර්බයින් යන්ත්‍ර ස්ථාපනය කර ඇත. ඒවා ක්‍රියා විරහිතව හෙවත් වේගවත්ව චලනය නොවන අවස්ථාවක විදුලිය- බලය- ශක්තිය ජනනයක් සිදු නොවේ. එසේ නම් විදුලිය- බලය- ශක්තිය ජනිත වීම සඳහා ප්‍රවේගවත්ව කැරකැවීමට සැලැස්විය යුතුය. එය ඉන්ධන මගින් හෝ ජලය මගින් ඒ කාර්යය ඉටුකර ගනු ඇත.

එසේනම් ශක්තියක් බලයක් ජනනය වීම සඳහා භ්‍රමනය- චලනය- වෙනස් කිරීම (තිබෙන තැන වෙනස් කිරීම) ප්‍රවර්ථනය- වේගවත් කිරීම සිදු කිරීමෙන් “ශක්තිය” ජනිත වේ. මේ ශක්තිය උත්පාදනය වූ යේ ජනිත වූයේ ප්‍රවේගවත් බව නිසාමය. එසේනම් විද්‍යාත්මකව තහවුරු කරගත හැක්කේ වේගය පදනම් කරගෙන ශක්තියක් ජනිත වන බවයි. මෙය විද්‍යාත්මක සනාථනික සත්‍යතාවයකි. මේ බව ඉතාමත්ම තීක්ෂණව බුද්ධිමත්ව විචාරත්මකව, විද්‍යාත්මකව සිතා බලන්න විදුලි ජනක යන්ත්‍රය වේගවත් වෙනවා, භ්‍රමනය වෙනවා, ප්‍රවර්තනය වෙනවා, තිබෙන තැන වෙනස් වෙනවා. තිබෙන තැන වෙනස් වෙනවා කියන්නේ ‘ඇති’ බව ‘නැති’ වෙනවා කියන එකයි. ‘නැති’ තැන වෙනස් වෙනවා කියන්නේ ‘ඇති’ වෙනවා කියන එකයි. එසේනම් ඇතිවෙනවා නැති වෙනවා ඇතිවෙනවා නැති වෙනවා.

“ඇත” යනු ධනය (පොසිටිවු)
“නැත” යනු රිණයි (නෙගටිවු)
ධන නැති වෙනවා යනු රිණ වෙනවා - රිණ නැති

වෙනවා යනු ධන වෙනවා. ධනත් රිණත් අතර සාපේක්ෂතා වෙනස් වීමත්ය. දෙකක ක්ෂය වීමක් (ද්විතාවය)

දෙකයනු ‘ඇත’ + ‘නැත’ (උ) (උතිය, දෙක)
ක්ෂයවීම යනු නැතිවීමයි (ඔ)
උ+ දෙක (උ+ඔ - උකක)
ඔ - ක්ෂය වීම

“අනිත්‍ය” යනු ඇති බවත් (ධනත්) නැතිබවත් (රිණත්) නැතිවීමයි. මේ දෙකක බය වීම නිසාම බලයක් ශක්තියක් ජනිත වන බව පැහැදිලිය.

කම්මස්ස කාරකො නත්ථි
විපාකස්සව වේදකො
සුද්ධ ධම්මා පචත්තන්ති
එසේවං සම්ම දස්සනං

(ක්‍රියාවක් ඇත. කරන්නෙක් නැත, විදීමක් ඇත. විදින්නෙක් නැත, සුද්ධ ධර්මයාගේ වෙනස් වීමක් ප්‍රවර්තනයක් පමණි. මෙය ප්‍රඥාවෙන් - විදර්ශනාත්මකව - විදසුන් නුවණින් දකින්න)

- * සුද්ධ ධර්ම - පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, ආකාස, විඤ්ඤාණ
- * පචත්තන්ති - ප්‍රවර්තනය වේ, වේගවත් වේ, චලනය වේ, වෙනස් වේ, ක්ෂණ භංගය - අනිත්‍යයි. ඇති වෙනවා, නැති වෙනවා.

මේ නිසා පඨවි ශක්තිය, ආපෝ ශක්තිය, තේජෝ ශක්තිය, වායෝ ශක්තිය, ආකාශ ශක්තිය, විඤ්ඤාණ ශක්තිය ස්වභාව ධර්මතාවයකි. ස්වයං ජනිත ශක්ති සමූහයකි - සංකතයකි. සදාකාලික නොවෙනස්වන ප්‍රවර්තනයකි. අනිත්‍යතාවකි. “අනිච්ච නිච්චා සමණා වදන්ති” අනිත්‍ය නිත්‍ය බව මුණිවරයෝ (සම්බුදුවරු) පවසති. හේතුඵල දහමට ගලපා බලා නිවැරදිව සත්‍ය අවබෝධ කර ගන්න.

“ අනිච්චා වත සංඛාරා - උප්පාදවය ධම්මිනො ”

මේ ලෝකයේ යම් ධර්මතාවයක් හටගත් දෙයක් සංකතයක් වේ නම් ඒ සියල්ල අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම යන ධර්මතාවයට යටත්ය. විඤ්ඤාණ- නාම - රූප- පංච උපාධානස්කන්ධය (හිත) මොනම වචනයෙන් විද්‍යාමාන වන්නාවූ භෞතික වේ වා අභෞතික වේවා “සංකතයක්ම” වේ. ඒ සියල්ල ශුද්ධ ධර්ම යන්නේ ප්‍රචර්තනය නිසාම ප්‍රකට වන විද්‍යාමාන වන ස්වභාව ධර්මයයි.

උප්පාදො - පඤ්ඤායති - වයෝ පඤ්ඤායති - ධීතස්ස අඤ්ඤාතථ පඤ්ඤායති- උපන් බවක් පනවා ගන්නවා (ඇත) වෙනස් වන බවක් පනවා ගන්නවා (නැත) උපන් බවක් වහා වෙනස් වීම සිදුවීමක් ප්‍රකට වේ.

මේ බව ප්‍රඥාවෙන් නොදකින පුහුදුන් අය (අස්සුතවතො පුපුඡ්ඡනො - ධර්මය නොඅසන පුහුදුන් අය) සවිඥානක අවිඥානක සියලුම සංකතයන් “නිත්‍යයි - සැපයි - ආත්මයි ” කියා දැඩිව උපාදානය කර ගෙන හව ගමනට අවශ්‍ය සංකාර රැස් කර ගන්නවා.

අනිත්‍ය යනු සදාකාලික සනාථනික ඇත්ත. “සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති” යනු හටගත් සියලු දේ එනම් රූප, වේදනා, සංඥා, සංකාර, විඤ්ඤාණ හෙවත් සිතයි. නැතහොත් ලෝකයයි. එය වේගයක් හෙවත් අනිත්‍යයි. අනිච්ච යනු කැමති පරිදි පවත්න්නේ නැත යන අදහස නොවේ.

අත්‍යතාභාවය - අනිත්‍ය බව, තථ බව, ඉච්ඡ, අනිච්ච යන පද වල තේරුම් හරි හැටි වටහා නොගැනීම නිසා අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම යන තිලකුණ වටහා ගැනීමට අපහසුයි.

“ඉච්ඡ” යනු කැමති බවයි. පාලි භාෂාවේ ඒ සඳහා පැහැදිලි තේරුමක් දී ඇත. අල්පේච්ඡ යනු ස්වල්ප කැමැත්ත යනුයි. මහිච්ඡ මහත්වූ කැමැත්ත බව. අනිච්ඡ කැමැති නැති බවයි. ඉච්ඡාභංග කැමති දේ නැති වීම. “ඉච්ඡිතුං - කැමැති වන්නට” මෙහිදී “ඡ” අක්ෂරය පැහැදිලිව යෙදී ඇති නිසා ඒ ඒ පදවල තේරුම අපට වටහා ගත හැක. නමුත් “අනිච්ඡ” කියන වචන යයි “අනිච්ච” කියන වචනය අහසට පොළොව සේ අර්ථ දෙකකි.

“අනිච්ඡ” යනු කැමති සේ නොපැවතීමයි. “අනිච්ච” යනු ඇති වෙනවා නැති වෙනවා ඝෂණ භංගුරත්වය - දෙකක ඝෂයවීම - (දු+ඛ) වේගය නිතරම වෙනස් වන බවයි. (සංස්කෘත වචනය අනිත්‍යයි. පාලි වචනය අනිච්චයි - “අනිච්චාවත”) “සංඛාර දුක්ඛතාවය” හඳුනා ගැනීමෙන් මේ බව තවත් තහවුරු වේ. සංඛාර දුක්ඛ තාවය - විපරිනාම දුක්ඛතාවය හඳුනා ගැනීමෙන් මේ ‘දුක්ඛ’ පැහැදිලි කර ගත හැක.

සත්වයා සම්බන්ධවයි සිත සකස් වන්නේ. ඒ කය තුළ ඇති අභ්‍යන්තර රූප උපකාරී කරගෙනය. අභ්‍යන්තර රූප ඇස- කණ ආදී ඉන්ද්‍රිය හයයි. මේ අභ්‍යන්තර රූපයකම ප්‍රසාද රූපයන් ඉතාම වැදගත් ධර්මතාවයකි. මේ අභ්‍යන්තර රූප වල ප්‍රසාද රූපයට බාහිර වර්ණ රූප, ශබ්ද රූප, ගන්ධ රූප, ස්වභාවයෙන්ම ඇදී පවතිනවා. එවිට අභ්‍යන්තර රූප හා ගැටෙනවා. “එස්ස” ය වෙනවා. මේ ගැටීම සිදුවූ වහාම විඤ්ඤාණය හටගන්නවා. විඤ්ඤාණය සමගම නාම ධර්ම පහක් හටගන්නවා. නාම ධර්ම පහේ ක්‍රියාකාරීත්වය පංච උපාධානස්කන්ධය හෙවත් සිතක හට ගැනීම සිදුවේ. එහිදී අභ්‍යන්තර රූපය උපකාරී කරගෙන බැලීමක්, ඇසීමක්, ආසුරණය වීමත්, රස විඳීමක්, පහස ලැබීමක්, මෙනෙහි වීමත් ආදී වශයෙන් ආයතන ක්‍රියාත්මක වීමක් දැකිය හැක. එහෙත් සතෙක් පුද්ගලයෙක් දැකිය නොහැක.

ඊළඟට පහත සඳහන් ක්‍රියා කාරිත්වයට හිත යොමු කරන්න. ඇස රූපයක්, ධාතු හතරක එකතුවක් ධාතුවක ස්වභාවය වලනයක් - වේගයක්, ප්‍රවර්ථනය වීමක් ධාතුව හෙවත් ශක්තිය ඇති බවක් වේ නම් නිතරම ඇති වෙනවා නැති වෙනවා ඇතිබව නැති වෙනවා නැතිවෙනවා. “නැති” බව නැති වෙනවා “ඇති” වෙනවා. බාහිර වර්ණ රූපයක් මේ ධර්මතාවයි. එයත් ඇති වෙනවා නැති වෙනවා. එසේ නම් අභ්‍යන්තර රූපය “ඇති” වුන අවස්ථාවක හටගත් විට බාහිර රූපය ‘ඇති’ වුණ අවස්ථාවක තමයි ගැටී “එස්ස” නම් නාම ධර්මය හටගන්නේ. මේ අභ්‍යන්තර රූපට (ඇස) බාහිර රූපය (වර්ණ රූපය) එකතුවෙන කොටම (එස්සය) විඤ්ඤාණය (වක්‍ර) හටගන්නවා. විඤ්ඤාණය හටගන්න කොටම නාම ධර්ම පහත් (එස්ස, වේදනා, සංඥා, චේතනා, මනසිකාරය) හටගන්නවා. නාම ධර්ම පහේ ක්‍රියාකාරිත්වය පංච උපාධානස්කන්ධය හෙවත් හිතත් හටගන්නවා. ඉහත කී ධර්මතාවය හොඳින් තේරුම් ගත යුතුය.

ඊළඟට මේ අභ්‍යන්තර ඇස රූපය - බාහිර වර්ණ රූපය ‘ඇති’ බවම සිදුවන විට ‘නැති’ වීමත් ඒ හා සමානව සිදුවෙනවා.නැති වෙන කොට ඇස හා වර්ණ රූපය එස්ස වීම නිරුද්ධ වෙනවා. එනම් ගැටීම් සම්බන්ධීකරණය ගිලිහී යනවා. එස්ස නිරෝධයයි. එස්ස නිරෝධය වෙන කොටම විඤ්ඤාණයත් සමඟ නාම ධර්ම පහක් නිරුද්ධ වෙනවා, ක්‍රියා විරහිත වෙනවා, එකකොටම පංච උපාදානස්කන්ධ යත් (හිත) ක්‍රියා විරහිත වෙනවා. එසේ නම් හිතත් නිතරම ඇති වෙනවා නැති වෙනවා ඇති වෙනවා නැති වෙනවා ඇති වෙනවා නැති වෙනවා. මේ ධර්මතාවය ලෝකයේ යම් හටගත් හැමටම පොදුයි.

එසේ නම් සිත හෙවත් පංච උපාදානස්කන්ධය

නිතරම ඇති වෙනවා නැති වෙනවා. අනිත්‍යයි. නිකෙලෙස් නොවූ රහත් නොවූ සියලුම සිත් තුළ ඇත්තේ තණ්හාව - තණ්හාව යනු ඇලීම හා ගැටීම හෙවත් රාග ද්වේෂය මේ වෛතසික දෙකත් සිත් වල හටගන්නා ධර්මතාවයකි. මුලින් සඳහන් කල පරිදි හිත නිතරම ඇති වෙනවා නැති වෙනවා. එනම් මේ සිත් තුළ හටගෙන ඇති රාගයත් (ඇලීම) ඇති වෙනවා නැති වෙනවා. ද්වේෂයත් (ගැටීම්) ඇති වෙනවා නැති වෙනවා. ‘රාග’ සිත නැති වෙනකොටම දුකයි. ද්වේෂ සිත හටගන්න කොටම දුකයි. සිත “අනිත්‍ය” නිසා රාගයත් + ද්වේෂයත් (ඇලීම - ගැටීම - (තණ්හාව)) නිතර නිරන්තරවම ඇතිවීම නැතිවීම ධර්මතාවයට යටත්. රාග සිත (සුඛ වින්දනය) නැති වෙන කොටම දුකයි. ද්වේෂ සිත (දුක් වින්දනය) හටගන්න කොටම දුකයි. මේ සිත ඇති වුනත් දුකයි නැති වුනත් දුකයි. සිතක් යනු දුකයි. “ පංච උපාධානස්කන්ධා දුක්ඛා” යනුවෙන් සඳහන් කළේ මේ රාග- ද්වේෂ හෙවත් තණ්හාවේ තෙතමනය වූ සිත වෙනස් වීම නිසා අනිත්‍ය නිසා දුකක් බවයි.

“දුක්ඛමේව සම්භුති” හටගන්නේ දුකයි. ද්වේෂ සිතයි. “දුක්ඛා නාඤ්ඤං නිරුජ්ඣති” නැති වෙන කොට දුකයි. ඇලෙන සිත- සුඛ වින්දන සිත- රාග සිතයි. කැමති සිත නැතිවෙන කොට දුකයි.

මේ ධර්මතාවය “සංඛාර දුක්ඛතාවය” නමින් හඳුන්වයි. විපරිනාම දුක්ඛතාවය ද මෙයවේ.

“උප්පාදො වා භික්ඛවේ, තථාගතානං අනුප්පාදො තථාගතානං ධීතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතිකා ධම්ම නියාමතා සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති සබ්බේ සංඛාරා දුක්ඛාති, සබ්බේ ධම්මා අනත්තාති. තං තථාගතො අභි සම්බුජ්ඣති අභි සමේති, අභි සම්බුජ්ඣතිත්වා, අභි සමෙත්ථා ආචික්ඛති- දේසේති, පඤ්ඤපේති, පට්ඨපේති, විචරති, විහජති, උත්තාති කරොති සබ්බේ

සංඛාරා අනිච්චාති සබ්බේ සංඛාරා දුක්ඛාති සබ්බේ ධම්මා අනත්තාති (අනිච්චා, දුක්ඛා, අනන්ත සූත්‍රය- තික නිපාතය අං: නි)

රූපයාගේ උපන් බවත්, ක්‍ෂයවන බවත්, තිබෙන ස්වභාවය වෙනස් වන බවත් ධර්මතාවකි. මේ ධර්මතාවය නිසාම යෝගාවචරයාට රූපයේ ආශ්වාදයත්, ආදීනවයත්, නිස්සරණයත් දැකීමේ ප්‍රඥාව උදාකරගත හැක. සංයුක්ත නිකායේ 4 යමක වග්ගයේ “දුතිය නො වෙ අස්සාද” සූත්‍රයේ මේ බව වඩාත්ම තථාගතයාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කර දේශනා කරති.

“රූපයාගේ අස්වාදය නොවේ නම් සත්වයෝ රූපයේ නො ඇලෙන්නාහ. රූපයේ ආශ්වාදය ඇති නිසා (රාගය) ඇලෙයි. රූපයේ ආදීනවයන් නොමැතිනම් නොම කලකිරෙති. රූපයේ ආදීනවයන් නොමැතිනම් නොම කල කිරේ. රූපයන්ගේ නිස්සරණය නොවී නම් රූපයෙන් නොමිඳෙති. රූපයන්ගේ නිස්සරණය ඇති නිසා රූපයෙන් මිඳේ.

මෙසේ ලෝකයෙන් එතර වීමට (සිතෙන් එතරවීම) ගමන් කිරීමෙන් කවදාවත් බැරිය. එතර විය නොහැක. එසේම ලෝකයෙන් එතර නොවීමෙන් දුක් කෙලවර කරගත නොහැක.

මේ බුද්ධ භාෂිතයේ අනන්ත විශ්වයේ භෞතික ලෝකයෙන් එතර වීම නොව සියලුම සංකතයන් හෝ ‘අනිත්‍ය’ තාවය විදර්ශනාව දැකීමෙන් ශුන්‍යත්වයට මනස පත්වීමෙන් ලෝකයෙන් හෙවත් දුකෙන් අත්මිදිය හැක. සලායත නිරෝධයයි. එසේ නම් මූලින්ම රූපයාගේ අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම තාවය විදසුන්ව දැකීම කළ යුතුයි. රූපයේ ආශ්වාදයක් ජනිත වන්නේ අභ්‍යන්තර රූප බාහිර රූප සම්පස්සයෙනි. සම්පස්සය (එස්ස) නොවේ නම් වේදනා සංඥා වේතනා මනසිකාරයන්

නොමැත්තේය. එස්සය නොවේනම් ආශ්වාදය නොවේ. දුක්ඛ නිරෝධය සඳහා රූපයාගේ නිස්සරණයෙන් සලායතන නිරෝධය වේ. සීල සූත්‍රයෙහි ද සඳහන් පරිදි රූපයාගේ අඤ්ඤාචාරාව විපරිනාම අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම තාවය වැඩිමෙන්ම සත්වයා සසරෙහි බැඳ තබන සංයෝජන ප්‍රභාතය කල හැක.

ඇසට නිරීක්‍ෂණය වන වර්ණ රූපය - කණට නිරීක්‍ෂණය වන ශබ්ද රූපය - නාසයට නිරීක්‍ෂණය වන ගන්ධ රූපය - දිවට නිරීක්‍ෂණය වන රස රූපය - කයට නිරීක්‍ෂණය වන පෞඨ්ඛිබ රූපය - මනට නිරීක්‍ෂණය වන ධම්ම රූප - මේ අභ්‍යන්තර බාහිර රූප සංකත වේ. සකස්වීමිය - භෞතිකයී. රූප විභජනය කර බෙදා වෙන්කර යාමේදී “ශක්ති” ප්‍රභවයක් බව විදු ඇසට - පැණැසට විද්‍යාමාන වේ. එහි එකීය භාවයක් ඒකාත්මීය බවක් කිසිසේත් ප්‍රකට නොවේ. පැනවිය ද නොහැක. ස්ප්‍රධ කල නොහැක. ඒ පටිච්ච සමුප්පන්න ධම්මතාවයක් පමණි. ස්වයංභූ වෙනස් වීමකි. එහි යථාභූත භාවය නම් ප්‍රකට බවේ ශුන්‍යතාවය ප්‍රකට බවයි. මෙම සඳහන් කිරීම වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන් “එහි ස්වභාවය” ගැන යම් ඉගියක් පැනවීමට, ඒත්තු ගැන්වීම සඳහා පමණි. අන්‍යෝන්‍ය විපරිනාම ධම්මතාව පාරිභාෂිත වචනයෙන් ප්‍රකාශකළ නොහැකි නිසාවෙනි. එම ධම්මතාවය ඉදුරන්ට ගෝචර නොවේ. ස්කන්ධ විරහිත භාවය බුද්ධියට ගෝචර කර ගත යුතුය. ප්‍රඥාවෙන් දැකිය යුතුය. ශුද්ධ ධම්මල එකීයත්වයක් නොමැත. වහ වහා වෙනස්වන ධම්මතාතයකි. ධාතුන්හි පරම + අනුවක පරමානුවක කෝටිප්‍රකෝටි ගණනක ප්‍රමාණයක්වෙනස්වීම මත “ස්ථිතියක්” හෙවත් “ඇත” පැනවිය නොහැක. “ඇත” නැති තැන “නැත” ද නැත.

අනිත්‍ය තාවය හෙවත් වේගය පිළිබඳව බුද්ධිමය දැනුමටත් වඩා ඊට එහා ගිය (සත්‍යඤාණය කෘත්‍ය ඤාණය - කෘතඤාණය) අත් දැකීමක් අත්‍යවශ්‍යයයි.

සවිඥානක අවිඥානක සංකතයන්ගේ මේ ක්‍රියාවලිය අතරක් නැතිව නොකඩවා සිදුවන ධර්මතාවක් බව “සතිමත්” ව විමසිය යුතුය. එය අප්‍රමාදී බවය. එමගින් අතීතයේ රැස්කළ කම් ක්‍ෂය කිරීමට උපන් හැකියාවක් ඇත. අනවබෝධය මත “සංකත” ධර්මයන්ට ප්‍රතික්‍රියා දැක්වීම නිසා “සංඛාර” හටගැනීම වැලැක්විය නොහැක. සෑම රූප කලාපයක්ම පරම අනු වලට විභජනය වීමේදී මූල ද්‍රව්‍ය 8ක් ප්‍රකට වන බව දැක්වේ. එනම් පඨවි ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වණි - සන්ධි - රස - ඕජා - වේ. පළමු හතර කැපී පෙනේ. ඉතිරි හතර ඇති නමුත් අපහැදිලිය. මේවා ශුද්ධාශ්ඨක කලාප නම් වේ. එක් කලාපයක ප්‍රමාණය වනුයේ අතිසියුම් දූවිලි අංශුවකින් හෙවත් ඒකකයකින් 1/46656 පමණ වේ යයි විද්‍යාත්මකව ගණනය කර ඇත. (විද්‍යාත්මක සාධක ස්ථිර නිගමන නොවන අතර යම්කිසි වෙනස්වීමක අදහසක් ගත හැක.) එයද, වහා වෙනස් වේ. අසුරු ගහණ මොහොතක කලාපයන්ගේ වෙනස්වීම ට්‍රිලියන 10X12 වාරයක් බව කියවේ.

සම්මුති දේශනාවේදී “රූපය” ප්‍රකටවන බව පැහැදිලි කරන නමුත් පරමාර්ථ දේශනාවේදී පෙන්වනුම් කරන්න දෙයක් නැත. එනම් සම්මුති ව්‍යවහාරයේ “රූපය” යනු මුසාවකි. මේ ලොකොත්තර ධර්මතාවයයි.

ශක්ති නායක දර්ශනය සංකල්පය ඉක්මවා ගිය අති ප්‍රබල ධර්මතාවයකි. එසේ හෙයින් “යො පටිච්ච සමුප්පාදං පස්සති - සෝ ධම්මං පස්සති” යනුවෙන් වදාලන. සංඥා විරහිත අනිමිත්තය “බුද්ධ” නම්වේ. තථාගත ධර්මයේ පරමාර්ථ දේශනා, සම්මුති දේශනා දෙකටම වෙනස යෝග්‍යව වර්ධනය බුද්ධියෙන් අවබෝධ කටයුතුය. ඇතිවීම නැතිවීම - සමුදය වය - ධර්මතා පැනවීම වශයෙන් - ප්‍රඥප්ති වශයෙන් - ප්‍රවෘත්ති වශයෙන් - නුවා දැක්වීම වශයෙන් - ගෙන හැර දැක්වීම වශයෙන් - ආණා දේශනා වශයෙන් - දැක්වීම

ලෝකොත්තර සම්මාදිට්ඨියේ දී ඉවත් වේ.

සංකත ධර්ම වල උපත පැනවිය නොහැක. “ප්‍රචර්තනය” හෙවත් “පැවැත්ම” යන වචන යෙදේ. “උපත” නැති තැන “විපත” නැත. “ඇත” හෝ “නැත” නූපදි. “ඇත” නැතිනම් “නැත” නැත. ලෝක ධර්මයන්ගේ සංකතයන්ගේ යථාර්ථය - මූලය - ස්වකීය ලක්ෂණය - යථාභූත භාවය - අබන්ධව අතරක් නැතිව වූ “පටිච්ච සමුප්පන්න” භාවයයි.

සිතුවිලි වශයෙන් - සංකල්ප වශයෙන් - පනවා ගැනීම් වශයෙන් සංඥා වශයෙන් - ලොකොත්තර ධර්මතාවයේ ප්‍රකට බවක් නොවේ. ඒ අසංකත ධර්මයේ ස්වභාවයයි.

අයථි පර්යේෂණ චාරිකාවේදී බුද්ධත්ව ගවේෂණයේදී ගෞතම බෝසතාණන් වහන්සේ මුළු මහත් දඹදිව සිසාරා දර්ශනවාද මතවාද න්‍යාය ධර්ම ඉදිරිපත් කල ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ නිසංඝ්ඨ පරිබ්‍රාජක ජටිල තවුසන් වෙත එළඹ එම ඉදිරිපත් කිරීම් වල සත්‍යතාවය හා අසත්‍යතාවය ප්‍රඥාගෝචරව විමසා බැලූහ. ඒ ඒ සම්ප්‍රදායන්ගේ භාවනා ක්‍රම මගින් වුත මගින් යාග හෝම මගින් ආමිෂ වශයෙන් කාම සංඥා රූප සංඥා අරූප සංඥා සහිත ලෝක ධාතුන්හි සැරිසැරීමක් පමණක් බව වටහාගත්හ. එම පිළිපැදීම් හව නිරෝධය සඳහා පිටුවහලක් නොවීය. ඒ දෘෂ්ටි ජාලයෙන් මිදීම “නිවන” බව අවබෝධ කරගත්හ. (සියලුම දෘෂ්ටි වලින් මත නිදහස් කරගත යුතුය.)

ඇත්ත ඇති සැටියෙන් දැකීමේදී ලෝකයේ මූල ස්වභාවය හෙවත් යථා භූත ඥාණ දර්ශනයේ දී පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - ආකාශ - විඤ්ඤාන සුද්ධ ධර්මවල ඇතිතත්‍ව - ස්වභාවය - ප්‍රකාර්තිය ක්‍රියාකාරිත්වය නුවණැසින් ප්‍රඥාවෙන් මැනවින් දැනගත යුතුය. අවබෝධ

කරයුතුය, තත්‍යාකාරයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කල යුතුය. එයයි පූජිකත්‍යය වන්නේ.

ප්‍රඥප්තීව පනවා ගෙන සත්වයා වශයෙන්ද ලෝකය වශයෙන්ද සම්මුතීව නම් කරගෙන ව්‍යවහාරයේ ඇති මේ ස්වභාව ධර්මය යථාර්ථය ගැඹුරින් අධ්‍යයන කරන්න. සවිඥානකත්‍වය හෙවත් විඤ්ඤානයාගේ ක්‍රියාකාරීත්වයේ ඉදප්පච්චයාතාවය අවධිමත් මනසින් අධ්‍යයනය කරන්න. ශුද්ධ ධර්ම හෙවත් ශක්ති වල ස්වභාවය පටිච්ච සමුප්පන බව මැනවින් හැදෑරීමෙන් මතකය අවදි කිරීමෙන් ප්‍රකෘතිය කරා මන මෙහෙයවිය හැක. මහා භූත නම් වූ පඨවි ආදි ශක්ති සමූහය මූල ස්වභාවය සාමූහිකත්‍වයයි. වෙන් නොවන ස්වභාවයයි. වෙනස් වීම - වලනය පටිච්චසමුප්පන්න භාවයේ යථාර්ථයයි. සමූහිකත්‍වය පදනම්ව විද්‍යාමානවන නිසා පුංජයක් වශයෙන් සනිභූත භාවයෙන් ප්‍රකට වේ. මේ ප්‍රකට වීම “රූප” නමින් සම්මුති නාමය ලෝක ව්‍යවහාරයේ මූලිකම නම් කිරීම වේ.

මහා භූතයන්ගේ “රූප” සංඥාව දුරු කිරීම සඳහා පදාර්ථයන්ගේ (ශක්ති සමූහයේ) පටිච්ච සමුප්පන්න තාවයෙන් ශුන්‍යත්වය ස්වභාවයට පත්වීම ගැන අවබෝධ කටයුතුය.

1. පඨවි ධාතුව : සංඥා වශයෙන් ගත්විට තද ස්වභාවය දරදඬු බව - කැඩෙන ගතිය - දුනෙන ගතිය - ප්‍රකෘතියයි - පඨවි නම් ශක්තියේ පදනම ඇතිවීම නැතිවීම ශාපේක්ෂතා ධර්මතාවයම වේ. එනිසා ස්වකීයත්‍වයක් පැනවිය නොහැක. “ඇත” කියා දැක්වීමට හෝ “නැත” කියා දැක්වීමට හෝ පැනවීමට කිසිසේත් ඉඩක් නැති සාධාරණ සාධක නැති භාව - අභාව නොපැනවිය හැකි ස්වභාවයක. පඨවිධාතුව වශයෙන් සංඥා විරහිත භාවයට හෙවත් සංඥා නොවන තැනට මන ක්‍රියාකර අමනසිකාරය නම් ධර්මතාවයට පත්වී

(මෙතෙහි නොවන තැනට) සංඥාවන්ගේ නිරෝධය නම් වූ නිරෝධ සංඥා ධර්මතාවය ප්‍රකට වීම සිදුවේ. ඒ අවස්ථාව අව්‍යාකෘතයි. චේතනා විරහිත බවකි. එම නිසා පඨවි ධාතුව පදාර්ථයේ දී ශුන්‍යත්වයේ දී සංඥා විරහිත වේ. මේ පදානුගතානුසාරයෙන් මේ ක්‍රමවේදයෙන් සියලුම ධාතූන්ගේ යථාර්ථය නුවනැසින් පැහැදිලි කර ගත යුතුය. යම් කෙනෙක් ගැඹුරු ස්කන්ධ - ධාතූ ආදි පදාර්ථයන්ගේ යථාර්ථය විදර්ශනා නුවණින් ගැඹුරින් යථාවත්ව ඇත්ත ඇති සැටියෙන් ප්‍රඥාවෙන් විනිවිද දකීද එවන්තන් දුර්ලභ බව බුදු පියාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙති. “නිමිත” ගැනීමේදී සංඛාර වේ. අනිමිත්තයේ විසංඛාරයි.

2. ආපෝ ධාතුව : ගලායන - වැගිරෙන - දියවෙන - පාවියන - ඉලිප්පි යන - ඔස්වාගෙන යන - ඩැහැගෙන යන ස්වභාවයයි. පටිච්චසමුප්පාද හෙවත් ඇතිවීම - නැතිවීම මූල ධර්මයට පදනම්ව ඇතිබව හෝ නැතිබව සංඥා ගැනීමට නොහැකි නිසා සංඥා ශුන්‍යත්‍වයට පත්ව අවිත්තයෙන් අනිමිත්තයට පත්වේ. (පඨවි ධාතුව ගැන ගෙනහැර දැක්වූ කරුණු සියලුම ධාතූ සඳහා ද අදාල වේ.)

3. තේජෝ ධාතුව : ශක්තිය - උනුසුම - ශීත ස්වභාවය - දිරවන - දවාලන පුච්චන ගතිය ප්‍රධානයි. තේජෝ ශක්තිය ද ස්වයම්භූ ජනිත ශක්තියක් නිසා පටිච්චසමුප්පන්න ධර්මතාවයට යටත්ය. “ඇති” බවක් “නැති” බවක් සාපේක්ෂව වෙනස් වන නිසා නිත්‍ය වශයෙන් “ඇති” - හෝ - “නැති” ස්වභාවය පැනවිය නොහැකි බැවින් සංඥා නිරෝධයෙන් ශුන්‍ය වේ.

4. වායෝ ධාතුවේ ස්වභාවය භාමයන බව - සෙලවෙන බව - පිඩනය - තෙරපුම - පිම්බීම - හැකිලීම - ඔසවාගෙන යාම - පෙරටුකොට ඇත. මෙම ධාතුව ද ඉහත දැක්වූ ධාතූන්ගේ ධර්මතාවයට යටත් නිසා පටිච්චයේදී ශුන්‍යවන නිසා ඇත - නැත යනුවෙන්

ගැනීමට නොහැකි නිසා නිමිති විරහිතයි.

ධාතු හතරේ සිතිය නොහැකි, කිව නොහැකි, මැනබැලිය නොහැකි, ස්වයම්භූ වලනයක් වේගයක් සාමූහිකව සිදුවන නිසා පුංජයක් - ගොනුවක් - පිඩක් වශයෙන් විද්‍යාමාන ස්වභාවයට “රූප” යයි සම්මුතිය දී ඇත. එය එනම් “රූපය” ආකාශ ධාතුව තුළ ස්ථානගත වීම වේ. සීමාමායිම වේ. ආකාශ ධාතුවද ශක්තියකි. පටිච්ච සමුප්පන්න ධර්මතාවයට එය ද යටත්ය. ඇති වීම නැතිවීම සාපේක්ෂතාවය ඊට ද අදාලය. එහිදී ආකාශ ධාතුවද ප්‍රකට බවේ හිස් ඉඩකඩ තුළ කිසිදු සංඥාවක් ප්‍රකට නොවේ.

විශ්ව ව්‍යාප්ත ආකාශ ධාතුව තුළ සතර මහා භූත නම් වූ ශක්ති සමූහය පටිච්ච සමුප්පන්න වන බැවින් “රූප” මතුවේ. එම රූප අභ්‍යන්තර බාහිර රූප වශයෙන් සනීභූත වී පුංජයක් වශයෙන් විද්‍යාමාන වේ. මේ ස්වාභාව ධර්මතා දෙක හෙවත් අභ්‍යන්තර රූප බාහිර රූප සම්බන්ධීකරනය වීමේ දී “විඤ්ඤානය” නම් ශක්තිය ප්‍රකට වේ. මේ සියල්ල ඉදප්පච්චයතාව හෙවත් පටිච්ච සමුප්පන්න ධර්මතාවයට යටත්ය.

සබ්බේ ලොකො චලිතො
සබ්බේ ලොකො පඡ්ඡලිතො

සියලු ලෝක ධර්මතා චලිත වේ
සියලු ලෝක ධර්මතා දිදුලයි.

ශාන්ති නායක දර්ශනය සම්මුති දේශනා - පරමාර්ථ දේශනා වශයෙන් දෙකොටසකි. ඉහත සඳහන් දහම් කරුණු පරමාර්ථ දේශනා හා සම්බන්ධ වේ. එය ප්‍රඥාවට ගෝචර වේ. සියලු හටගත් දේ භෞතිකත්වයෙන් ඔබ්බට ගිය පසු ඉක්මවා ගිය පසු පරමාර්ථ වශයෙන් ප්‍රකාශිත වේ. ඒ ධර්මතාවය “අනිදස්සන විඤ්ඤානය”

යනුවෙන් තථාගත භාෂිතයෙහි වේ. එය අනිමිත්ත - අප්පනිහිත - සුඤ්ඤත නම් ද ව්‍යවහාර වේ. භෞතික මානසිකත්වයට ගෝචර නොවේ.

භෞතිකත්වය මත විස්තර කරන රූපයේ යථාර්තය විදසුන් නුවනින් දකින ලෙස සුත්ත නිපාතයේ පරායන වග්ගයේ “පිංගිය” සූත්‍රයෙහි මෙසේ දැක්වේ.

“දිස්වාන රූපෙසු විහඤ්ඤ මානෙ
රූප්පතිති රූපෙසු ජනා පමත්තා
තස්මා තුවං “පිංගිය” අප්පමත්තා
ජහස්ස රූපං අපුනබ්භවාය”

රූපය නිමිති වශයෙන්ගෙන රූපය උපාදාන කරගෙන රූපයෙහි මත්වන මිනිසා රූපයේ ධර්මතාවය හේතු කොටගෙන වෙහෙසට පත් වේ. දුකට පත්වේ. වැනසීමට පත්වේ.

එම නිසා “පිංගිය” ඔබ රූපයේ යථාර්ථය දැක එහි මත්තොවි අනිත්‍ය තාවය - පටිච්චසමුප්පන භාවය විදසුන් නුවනින් දකිමින් පුනර්භවයකට යාමට හේතු කාරක දුරු කරන්න.

රාධ සංයුක්තයේ “සත්ත” සූත්‍රයේ මේ හා සමාන ධර්ම විවරනයක් ඉදිරිපත් කෙරේ.

රාධ තෙරුවන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැමිණ මෙසේ විචාරති. ස්වාමිනි, “සත්ත” “සත්ත” යයි කියනු ලැබේ. “සත්ත” යනු කුමක්ද? රාධ, රූපයෙහි ඇලීමක්. එහි සතුටක් ආශාවක්, කැමැත්තක්, දැඩිව අල්ලාගත් බවක් පෙන්නුම් කරයි ද ඒ “සත්ත” නම් වේ. මේ අයුරින් සංඥා සංඛාර - විඤ්ඤාන ස්කන්ධ පංචකය සම්බන්ධයෙන් සතුටක් - ආශාවක් - කැමැත්තක් - දැඩිව අල්ලාගත් බවක් පෙන්නුම් කරයි ද ඒ “සත්ත” නම් වේ.

රාධ, කුඩා දරුවෝ වැලි වලින් ගෙවල් සාදා ක්‍රීඩා කරති. පහව නොගිය ආශාවන්ගෙන් යුක්තවේ. පහව නොගිය කැමැත්ත ඇතිව සිටිති. ප්‍රේමයෙන් පිපාසිත වෙති, ලොල් වෙති, වස්තු කොට ගනිති. ධනය කොට සලකති. මමඤ්ඤා ගොඩ නැගේ. යම් දවසක මෙහි යථාර්ථය දනගත් දාට සියල්ල කෙරෙහි ආශාවෝ පහවෙති. ප්‍රේමය - ආදරය - උවමනාව - කැදරකම - ඇල්ම - ආශාව - ගිජුකම - ඉවත්වී යයි. ක්‍රීඩා කිරීමේ කැමැත්ත නැතිවේ. එසේ රාධ, රූපයාගේ යථාර්ථය දැක විසුරුවා හරින්න. "තණ්හක්ඛයෝ රාධ නිබ්බාණන්ති"

ධර්මදානය දායකත්වය

● ශ්‍රියාලතා ජයසූරිය මහත්මිය.
296/D/2
ද.බටගම - කදාන
මියගිය හා සුඡ්චත්ව සිටින සියලු අයට දෙවමිනිස් සැප - නිවන් සුව සඳහා.

● කේ.පී ගුණරත්න මහතා
"සදහම් අමා පුස්තකය"
කෝමමල,බෙන්තොට.
ගුණරත්න මහතා ඇතුළු දායකත්වය ලබා දුන් සියලු දෙනාටම පිං පිණිස.

● ඇඩ්ලින් එදිරිසිංහ මහත්මිය.
වෙන්දේසි වත්ත,
ඉහල ඇඹව,
කුලියාපිටිය.
මියගිය දෙමාපියන් ඥාතින් ඇතුලු සියලු දෙනාට නිර්වාණ අවබෝධය සඳහා.

● මැණිකේ රණසිංහ මිය.
අංක 329, දික්භේන පුර I
හොරණ.
සුඡ්චත්ව සිටින සැමට හා මියගිය සියලු ඥාතින්ට පිංපිණිස.

● මිනුවන්ගොඩ, කෝපිවත්ත පාර, අංක 154 හි විසූ විශ්‍රාමලත් අධ්‍යාපන නිලධාරී,
ඩබ්.එල්.ඒ සිරිසේන මහතාට පිං පිණිස.

● උඩුගම්පල, ජේඩ්පොල විසූ විශ්‍රාමලත් පාඨශාලාවායඪී,
කේ.කේ.ඒ.ඩී සෝමරත්න මහතා සහ ගලෙන්බිඳුනුවැව විසූ කේ.වී පුංචි බන්ධා මහතාට පිං පිණිස.